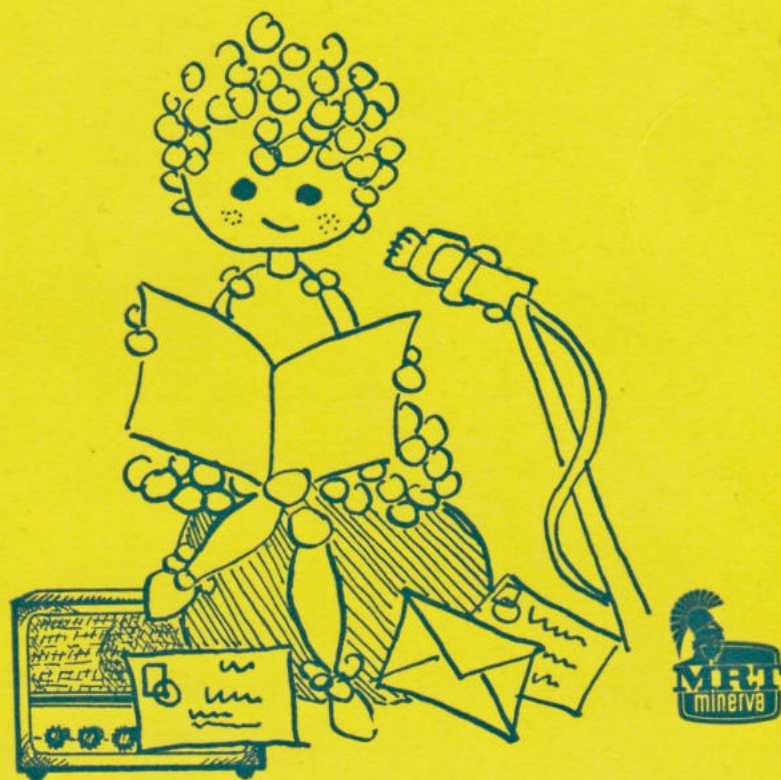

Mi van a Varázsdobozban?

A Gyermekrádió műsora

Mi van a Varázsdobozban?

Mi van a Varázsdobozban?

A Gyermekrádió műsora

Budapest 1973

Szerkesztette

DR. STRAUSZ IMRÉNÉ ZALA ZSUZSA

© CSETÉNYI ANIKÓ • ENYEDY GYÖRGY
FÉSÜS ÉVA • HÁRS LÁSZLÓ
PÁKOLITZ ISTVÁN • TORDON ÁKOS

Tartalomjegyzék

- Pákolitz István* • Szépen szóló füttyöri 9
- Enyedy György* • A libatoppi bajuszverseny 39
- Hárs László* • Itt a szobában 65
- Fésüs Éva* • A kíváncsi királykisasszony 93
- Tordon Ákos* • Gyöngyszem Gyöngyi 135
- A legszebb születésnap ajándék 137
- Tiki-taki vész 146
- A nagymamák és nagypapák üdülője 153
- Csetényi Anikó* • Szól a csengő 161
- Tibi és Öcsi 164
- A szöveges példa 171
- Szelídgesztenye 175
- Az ebihal 181
- A diri kalapja 188

A „Varázsdoboz” különböző lehet: kicsi vagy nagy; világos fából vagy sötétből; hosszúkás, alacsony vagy egészen magas. Egy tulajdonsága azonban közös: egy gombot benyomunk vagy megforgatunk rajta, és megszólal; hangok áradnak belőle: zene, vers, mese vagy mesejáték. A kíváncsi királykisasszony vagy éppen a királykisasszony cicája, esetleg Buci királyfi vagy Gyöngyszem Gyöngyi.

Azaz Kedves Gyerekek, ha megfelelő időben nyitjátok ki a Varázsdobozt, a rádiót, a Gyermekrádió műsorát hallhatjátok. Ebből a műsorból ad egy kis ízelítőt ez a könyv.

Dr. Strausz Imréné Zala Zsuzsa

Pákolitz István

Szépenszóló Füttyöri

SZEREPLŐK

BESZÉLŐ • ÖREGKIRÁLY • I. KIRÁLYFI
II. KIRÁLYFI • KISKIRÁLYFI • MINISZTER
ÍRÓDEÁK • RÓKA MISKA • RIGÓKIRÁLY
PEJKÓKIRÁLY • CSUKAKIRÁLY
CSIKÓHALKISASSZONY
FŐHÓHÉR • UDVARI NÉP

I.

MINISZTER (*A születésnap i köszöntő végét mondja.*) ... és azt kívánom, hogy felséges királyunk sokáig éljen, mind kisebb, mind nagyobb családjá, egész népe örömére, boldogságára!

UDVARI NÉP (*Általános nagy éljenzés; cinkupák csengése; távolról mozsárágyú durrogása.*) Vivát! Éljen! Éljen! Vivát! (*Néhány másodpercnyi lármás éljenzés után a zajfokozatosan elül; érezhető a csenedesedésből, hogy a király szólni kíván.*)

ÖREGKIRÁLY (*A süket jellegzetes hanghordozásával beszél.*) Kedves alattvalóim! Születésem napja alkalmából köszönöm szíves jókívánságaitokat. Igaz, hogy a szép köszöntők-ből egy fia szót se hallottam, mivelhogy tetőtől talpig süket vagyok, de gondolom, nem kívánhattatok mást, mint jó egészséget, meg hosszú életet — ahogy ez már ilyenkor szokás. Viszonzásul én is hasonló jókat kívánok nektek. Azt akarom, hogy boldogságban és békességben éljete; éppen ezért továbbra is megtiltok mindenféle háborúskodást...

UDVARI NÉP (*Lelkesedéssel közbekiáltanak.*) Úgy van! Éljen! Ez kell nekünk! Békét! Nem kell többé háború!

ÖREGKIRÁLY (*Folytatja*) ... de még a maradékaimnak is azt hagyom testámentomként, hogy ne próbáljanak háborúskodni! Lám, én is egy régi háborúban siketültem meg, mikor is az egyik számár pattantyús pont a fülem mellett sütötte el az ágyút.

MINISZTER (*Természetes elismeréssel, nem alázatosan beszél.*) Felsőged még így, süketen is bölcsen elkormányozza az országot.

ÖREGKIRÁLY Mondtál valamit, kedves miniszterem?

ÍRÓDEÁK (*Az íródeák tiszte, hogy jegyzeteit szótagolja, és így*

érzékeltesse, mintha az Öregkirály a sebtében „leírt” szöveg-
ből tájékozódna) . . . má-nyoz-za az or-szá-got.

ÖREGKIRÁLY Tiszta ész, becsületes szív kell hozzá, semmi
más.

UDVARI NÉP Vivát, vivát! Éljen fölséges királyunk! (*Mo-
zsárágyú-dörrenések távolról.*)

MINISZTER Felség, azért mégiscsak orvosolni kellene felsé-
ged nyavalyáját!

ÍRÓDEÁK . . . csak or-vo-sol-ni. . .

ÖREGKIRÁLY Hogyan mondd, kedves miniszterem? (*A de-
ákhoz.*) Te meg, deák, sebesebben vedd a bötűket, azzal is
időt takarítunk meg. Ne kelljen a miniszter úrnak mindent
kétszer-háromszor ismételnie! (*A miniszterhez.*) Ahá, a
nyavalyámat! De hát hogyan, kivel gyógyíttassam? Egyik
felcser ki, a másik be; a tudományuk azonban nem ér egy
likas rézpetákot sem.

MINISZTER Felség, most nem a kuruzslókra gondolok.

ÍRÓDEÁK . . . nem a ku-ruzs-lók-ra. . .

ÖREGKIRÁLY Hanem?

MINISZTER Hanem arra, hogy meg kell szerezni felségednek
azt a csodálatos madarat! Szépen szóló Füttyörit! (*A deák-
hoz.*) Gyorsabban egy kicsit, deák uram!

ÍRÓDEÁK . . . szóló Füttyö-rit.

ÖREGKIRÁLY Áááá! A Füttyörit! Aztán minek az nekem?
Úgysem hallom egy szavát sem. Annak a hangját kótázni
kellene; ez a deák meg a bötűkkel is alig boldogul, hogyan
győzné a hangjegyeket?

MINISZTER Én csak azt mondom, hogy felséged visszanyerné
a hallását, ha itt füttyörészne az a madár!

ÍRÓDEÁK . . . lását, ha itt füttyö-

ÖREGKIRÁLY És ki tudja, mit kóstál egy ilyen madár? Drága
multság lenne az nekünk. Ingyér meg ugyan nem adja

a Rigókirály. És ki hozná el? Ki vállalná a hosszú, a tömén-
telen sok bajjal járó utat?

I. KIRÁLYFI Itt vagyok, vállalom!

II. KIRÁLYFI Én is!

KISKIRÁLYFI Elmegek érte én is!

MINISZTER Látja, felséged, van itt jelentkező bőségesen.

ÍRÓDEÁK ... je-lent-ke-ző ...

ÖREGKIRÁLY Mind a hárman itt hagynátok szegény elag-
gott apátokat? Persze, azért ... örülök is, hogy ilyen nagy
szeretettel vagytok irányomban.

I. KIRÁLYFI Felsőges királyapám, én vagyok a legidősebb,
úgy illik, hogy én induljak, hogy én hozzam el Szépen-szó-ló
Fütyörit.

ÍRÓDEÁK ... il-lik, hogy én hoz-zam ...

II. KIRÁLYFI Kedves bátyám, nem indulhatsz el egyesege-
dül! Veled megek én is!

ÍRÓDEÁK ... me-gyek én is.

KISKIRÁLYFI Hát énvelem mi lesz?!

ÍRÓDEÁK ... mi lesz?

I. KIRÁLYFI Te itthon maradsz, még kicsi vagy.

ÍRÓDEÁK ... csi vagy.

II. KIRÁLYFI Neked még a fára kell másznod, hogy erősödj!

ÍRÓDEÁK ... fá-ra kell mász-nod ...

ÖREGKIRÁLY Ejnye, csak nem fogtok ezen veszekedni?!

MINISZTER Felsőg, magam is azt tanácsolom, hogy ne men-
jen egyszerre mind a három királyfi.

ÍRÓDEÁK ... ne men-jen egy-szer-re mind ...

MINISZTER A legkisebbik maradjon itthon.

ÍRÓDEÁK ... rad-jon itt-hon.

ÖREGKIRÁLY Valahogy én is így gondolom. Mert bizony ...
halandó az ember, még ha király is. Nem vagyok már mai
gyerek; bármelyik órában itt hagyhatom az árnyékvilágot:

jó lesz, ha legalább egyikőtök itt marad mellettem. Ti pedig, két nagyobbik fiam, induljatok el, és járjatok szerencsével.

(*Az útra kelés, a vállalkozás örömeinek zenéje.*)

II.

BESZÉLŐ Az idősebb testvérek, miután jól fölтарisznyáltak, és két harisnyaszár aprópénzt is vettek magukhoz, hogy semiben se szenvedjenek hiányt, elindultak, hogy megkeressék és hazahozzák Szépenszóló Füttyörit. Három nap, három éjjel megállás nélkül mentek, oda is értek egy nagy kerek tó partjára. Elfáradtak, megéheztek; letelepedtek egy nyárfa alá. (*Egy kis szünet.*)

I. KIRÁLYFI Nézd meg, öcsém, akad-e még valami a tarisznyában, mert nagyon megehültem.

II. KIRÁLYFI Van, bátyám, bőven, akár egy hétig is elég lesz.

RÓKA MISKA (*Behízelt hangon, de nem túlozva.*) Akkor bizonyára nekem is jut egy falat, mert én is megéheztem. Adjon isten, királyfiak!

I. KIRÁLYFI No, nézd csak, Róka Miska!

II. KIRÁLYFI Az ám! És mindjárt enni kér!

I. KIRÁLYFI Nem adhatunk, Róka Miska, nekünk is alig van.

II. KIRÁLYFI Jól beosztva talán elég lesz holnapig.

RÓKA MISKA Nem kívánom ingyen, meghálálom.

I. KIRÁLYFI Ugyan, ugyan, Róka Miska, mivel tudnád te meghálálni!?

RÓKA MISKA Adok cserébe jótanácsot.

II. KIRÁLYFI Jótanácsot? Azt mindenki tud adni. Az nem nagy kunaszt! Kalácsot adj, ne tanácsot!

I. KIRÁLYFI Tágulj innét, azt mondom, amíg jól van dolgod!

II. KIRÁLYFI Eredj, Róka Miska, az ilyen magadfajta teker-
gőnek nem adunk egy falást se!

RÓKA MISKA Hát . . . ha nem adtok, úgysis jól van. (*Rövid
zene.*)

BESZÉLŐ Róka Miska egy rossz szót se szólt, otthagya őket.
A két királyfi megvacsorázott, aztán a közeli csárdában szál-
lást keresett. Jól fölöntöttek a garatra, tehették, volt pén-
zük elég. Másnap egy egész akó bort kértek a csárdástól.
Ittak, amíg benne tartott, utóbb már hitelre, hozomra dor-
bézoltak. Olyan lármát csaptak, hogy a környékeliek nem
tudtak aludni. Naponként elhatározták, hogy továbbindul-
nak, de bizony ebből semmi sem lett; ott latorkodtak to-
vábbra is a csárdában. Elmúlt az ősz, lehullt a hó; el is ol-
vadt, kitavaszkodott újra. Az Öregkirály várta-várta, hogy
fiai meghozzák Szépenszóló Füttyörít, de hát várhatta őket,
azok bizony képpel se fordultak a szülői ház felé.

III.

BESZÉLŐ Akkor elindult Kiskirályfi, fáradtan ért a tópartra.
Megéhezett, kibontotta a tarisznyát. Jóformán le sem nyelte
az első falatot, máris ott termett Róka Miska.

RÓKA MISKA Jó napot, Kiskirályfi. Adjál egy falásnyit, na-
gyon megéheztem! Nem ingyen kívánom, megszolgálom
jótanáccsal!

KISKIRÁLYFI Szívesen adok én jótanács nélkül is. Igaz, hogy
nekem sincs valami sok. Nesze, itt van egy pogácsa, kicsit
szikkadt már, de nem csoda, elég messziről jövök.

RÓKA MISKA És még messzebbre igyekszel, igaz-e?

KISKIRÁLYFI Jól mondod, Róka Miska. Talán még azt is
tudod, hová megyek?!

RÓKA MISKA Én ne tudnám?

KISKIRÁLYFI Te talán mindent tudsz?

RÓKA MISKA Tudok eleget, ha mindent éppen nem is.

KISKIRÁLYFI Akkor hát mondd meg, merrefelé menjek a Rigókirályhoz, mert én bizony nem ösmerem arra a járást.

RÓKA MISKA Mindig csak délnek menj, ne északnak, akkor nem tévedsz el. A Rigókirály palotáját már messziről megláthatod. Messzeföldön nincsen olyan szép palota, az egyszer biztos.

KISKIRÁLYFI Igen ám, de hogyan tudom megszerezni Szépen-szó-ló Füttyörit?

RÓKA MISKA Azt majd megmondja a Rigókirály. Annyit azonban én is mondhatok, hozzá ne nyúlj a kalickához, mert abból baj lesz! Mindent a szemnek, semmit a kéznek!

KISKIRÁLYFI Jó, hogy monddod, majd vigyázok.

RÓKA MISKA Ha esetleg mégis közbejönne valami, itt van a bajuszomból egy szőrszál, tedd el a lajbizsebedbe. Mikor ezt elszakítod és monddod, hogy:

Egyszer oda, egyszer vissza,
most segélj meg, Róka Miska!

Én tüstént ott leszek. A többit aztán majd meglátjuk.

KISKIRÁLYFI Köszönöm a jótanácsot meg a szőrszálat.

RÓKA MISKA De a mondókát se felejtsd el! Én meg a pogácsát köszönöm.

BESZÉLŐ Kiskirályfi azon nyomban elindult, meg sem állt a Rigókirály palotájáig. Szívesen fogadták, nem mondom: főztek egy nagy kondér babgulyást; tiszteletére jóféle vörös bort is kerítettek a szomszéd-ból. Kiskirályfinak az első házban vagyis a tisztaszobában bontottak ágyat. Föl volt tornyozva párnákkal úgy, hogy tyúklétrán kellett felmászni. Lefekvés előtt Kiskirályfi megint csak rákezdte, ahogy már a vacsora alatt is: mi járatban van, satöbbi; de a Rigókirály

azonmód másra terelte a szót, akárcsak Bodóné, mikor a bor árát kérték tőle. De Kiskirályfi se hagyta annyiban a dolgot, mindig visszatért a magáéra.

KISKIRÁLYFI Már pedig, tudja meg felséged, hogy én Szépen-szóló Fütyöri nélkül nem mehetek haza. Szegény apám nem is élne túl. Nagyon oda volt már, amikor eljöttem hazulról.

RIGÓKIRÁLY *(Ha beszél, mindig fütyönt egyet-kettőt, ahogy ezt az emberek szokták, főleg ha csodálkoznak.)* Édes jó fiam, annyi itt a madár, mint az égen a csillag, válogathatsz kedvedre. Mért pont a Szépen-szólót akarod? Madarat akár ajándékba is adhatok, csak Fütyörit verd ki a fejedből!

KISKIRÁLYFI De hát nem ingyen kívánom, felség!

RIGÓKIRÁLY Na, még az a szép, hogy nem ingyér! Nem tudom, királyapád hogy s miképp áll pénz dolgában, de sejttem, nem valami jól. Még ha kölcsönkértek, akkor se igen győzitek. Meg aztán . . . nem is válnék meg szívesen ettől a Fütyöritől. De hát ezt mondtam már éppen elégszer. Ne szaporítsuk a szót.

KISKIRÁLYFI Mégis, felség, mi lenne az ára?

RIGÓKIRÁLY Késő van már, fiam, tegyük el magunkat holnapra. Reggel aztán majd meglátjuk. Jó éjszakát. Aludd ki magad!

KISKIRÁLYFI Jó éjt, felség. *(Egy kis szünet után megszólal Szépen-szóló Fütyöri. A hang távolabbról jön. Zenéje : madárdal-imitáció, nem „hasonlít” egyetlen madár dalára sem. Vidám hangulatú, noha nem harsány dallam. Amíg Kiskirályfi beszél, halkabb a dala, majd ahogy Kiskirályfi közelebb kerül hozzá, erősebb lesz a zene.)* Jójcákát, jójcákát! Ugyan, ki tud ilyenkor aludni, amikor rákezd Szépen-szóló Fütyöri?! Mert ez a hang nem is lehet másé, az már biztos. Ritka szép,

csakugyan! Ettől nemcsak a süket gyógyul meg, de szent-igaz, hogy aludni se tud tőle az emberfia. *(Kiskirályfi ezt nem „egyszusra” mondja el; úgyszintén az alábbi sem.)* Na, megállj, te madár, most kileslek! Megnézlek, kiféle-miféle vagy! Hogy ilyen szépen tudsz fütyörészni. Nem mondom, elég rátarti a gazdád, de meg is van rá az oka. *(A madár dala egyre jobban erősödik, s ez jelzi, hogy Kiskirályfi a közelébe ért.)* Hát ... külön helyre is bekvártélyozhattak volna, hallod-e! Nem ilyen puruttyán, a padlásgrádicsban! Bizony ... eléggé incifinci madár vagy. A kalickád se valami fáin. Azt hittem, legalábbis aranyból van. Ez csak fakalicka, mindközönségesen. Az hát, festett fakalicka ... még ragadós is ... *(Fütyöri hirtelen elhallgat. Egy pillanatnyi csönd.)*

RIGÓKIRÁLY Te aztán szép vendég vagy, Kiskirályfi, mondhatom! Az Isten se mossa le rólad, hogy el akartad lopni az én Fütyöri madaramat!

KISKIRÁLYFI Felség, én igazán nem akartam. Csak látni akartam... A kalickáját megsimogatni... legalább... mivel olyan szépen dalolt.

RIGÓKIRÁLY Visszaéltél, fiam, a vendégjoggal. Most áris-tomba kellene, hogy csukassalak. De hát mit szólnának a népek: így bánok a vendégemmel?! Ha már ennyire kell neked Szépenszólvó Fütyöri, nem bánom, elviheted, ha elhozod nekem cserébe... a Pejkókirály gyémántszőrű csikájának egyik patkószegét...

KISKIRÁLYFI Elhozom, felség!

RIGÓKIRÁLY Nahát, akkor igyekezz, fiam! *(Zene. A patkócsattogásos-lódobogásos-nyerítéses motívumok jelzik, hogy Kiskirályfi a Pejkókirályhoz igyekszik.)*

IV.

BESZÉLŐ Igyekezett volna szegény feje, de azt se tudta, merre induljon Pejkókirályhoz. Ahogy ott ténfereg az országúton, egyszercsak eszébe jut valami. Belenyúl a lajbizsebbe.

KISKIRÁLYFI Ihol egy szórszál Róka Miska bajuszából! Elszakítom, aztán vagy lesz valami, vagy se!

Egyszer oda, egyszer vissza,
most segélj meg, Róka Miska!

(Egy pillanatnyi szünet.)

RÓKA MISKA Hallod, pajtás, valahogy most is lesz, mert úgy még sose volt, hogy valahogy ne lett volna!

KISKIRÁLYFI Hej, egykomám, de jókor jöttél!

RÓKA MISKA Én mindig jókor jövök. Gondolhattam volna, hogy elügyetlenkeded a dolgot. Mondtam, ne nyúlj a kalicákhoz! Nem mondtam?!

KISKIRÁLYFI Mondtad hát, persze, hogy mondtad. De olyan szépen szólt az a Füttyöri, hogy én bizony mindent elfelejtettem abban a percben.

RÓKA MISKA Még jó, hogy így megúsztad!

KISKIRÁLYFI Hidd el, pajtás, pirul a képem, ha arra gondolok, hogy tolvajnak tarthatnak Rigókirály uramék.

RÓKA MISKA Most hát jobban ügyelj! A Pejkókirály morcos, haragos vénember. Ha már odakíváncsiskodsz a gyémántszőrű csikó istállójába, meg ne simogasd! Egy kisujjal se nyúlj hozzá, azt mondom, mert jaj lesz neked!

KISKIRÁLYFI Megígérem, pajtás, csak az utat mutasd meg, hogy időben odaérjek.

RÓKA MISKA Mért sietsz annyira? Nem hajt a török! Lassan járj, tovább érsz!

KISKIRÁLYFI De a Rigókirály várja a patkószeget!

RÓKA MISKA Biztos, ami biztos: itt van egy szórszál a ba-

juszomból, ha netalántán megint pórul járnál. És megint csak dél felé igyekezz, ne északnak.

KISKIRÁLYFI Köszönöm, pajtás, most majd jobban vigyá-
zok.

BESZÉLŐ . . . Kezet fogtak. Róka Miska fölfelé vette útját, Kiskirályfi pedig le, dél felé indult. Meg sem állt Pejókókirály híres karámjáig, ahol a legszebb csikókat őrizték. (*Közelről-távolabbról vidám, üdvözlésszerű lónyeringés.*)

KISKIRÁLYFI Adjon isten, Pejókókirály, jó napot!

PEJKÓKIRÁLY (*Mielőtt beszél, egyet-kettőt nyerít, röviden, torokköszörülés gyanánt.*) Neked is jó napot, Kiskirályfi. Mi járatban vagy?

KISKIRÁLYFI El se hiszi felséged, ha megmondom.

PEJKÓKIRÁLY Már mért ne hinném. Mondjad csak, Kiskirályfi, szóból ért az ember.

KISKIRÁLYFI Hát én azért jöttem. . . hogy adja nekem felséged a gyémántszőrű csikó patkószeget!

PEJKÓKIRÁLY Teringettét! Mit nem mondasz!? Ne bolondozz, Kiskirályfi!

KISKIRÁLYFI Ugye mondtam, hogy el se hiszi felséged?!

PEJKÓKIRÁLY Aztán, mire kell az neked?

KISKIRÁLYFI Nekem ugyan egy cseppet se kell. A Rigókirálynak vinném.

PEJKÓKIRÁLY A Rigókirálynak? Hm! Annak meg mire jó a patkószege? A fűzfánfüttyülőjét! Még patkója sincs!

KISKIRÁLYFI Azt nem kötötte az orromra, hogy mért kell neki a patkószege. Nekem azonban csak úgy adja oda Szépenszóló Füttyörit, ha viszem a patkószeget.

PEJKÓKIRÁLY De hát mégis, hogyan gondolod, Kiskirályfi?

KISKIRÁLYFI Hogy gondolom? Úgy gondolom, hogy felséged megmondja, mit kér a patkószegetért. Aztán majd csak megalkuszunk valahogy.

PEJKÓKIRÁLY Hogy-hogy megalkuszunk? Még az árát se mondtam, te meg már az alkudozáson töröd a fejed? Hát ha idehoznád a Rigókirály minden kincsét: meg tudnék-e válni az én drága gyémántszőrű csikómtól?!

KISKIRÁLYFI Felség, én nem a csikót akarom, csupán a patkószeget kérem.

PEJKÓKIRÁLY Te golyhó! Patkó nélkül, csikó nélkül nem lehet azt!

KISKIRÁLYFI Ha nem lehet, akkor jöjjön a csikó is!

PEJKÓKIRÁLY Tudod mit, Kiskirályfi, aludjunk rá egyet! Hosszú volt az út, fáradt lehetsz. Azt azonban megígérhetem, hogy amit álmodok ma éjszaka, azért cserébe odaadom a patkószeget csikóstul. Csak el ne felejtsem reggelre az álmot. Gyere, megágyazok neked is itt a friss szénában. *(Tücsökciripeléses nyáréji hangulatot idéző zene.)*

BESZÉLŐ Kiskirályfi persze nem tudott elaludni. Látni akarta a híres gyémántszőrű csikót, nehogy még utóbb rásózzanak valami girhes gebét, ha már a patkószeget külön nem adják. Föl is kelt, és elindult a karámok között, hogy megkeresse a gyémántszőrűt. Végre, a legutolsó karám mögött lelt rá egy rozoga istállóban. Hogy megbizonyosodjék, nem káprázik-e a szeme, s csakugyan a gyémántszőrűt látja, odasettenkedett a csikó közelébe, és megsimogatta a hátát. A gyémántszőrű csikó menten megérezte az idegent, fölhorkant, még ki is rúgott, majd hógynem oldalba billentette Kiskirályfit, aki az ijedtségtől visszaugrott. Erre aztán valahány csikó volt szerteszéjjel a karámokban, mind elkezdte rázni a csengőjét, kolompját, kinek mi volt a nyakában. *(Csengős-kolompos zene, lóhorkanásokkal, vadabb nyerítésekkel elegyítve.)*

PEJKÓKIRÁLY *(Kárörvendő nyerítése erősen kiválik a fenti lármából, egyidejűleg a láрма is fokozatosan elcsendesedik.)* Hát te lopáson töröd a fejed? No, jóféle királyfi lehetsz!

Pedig ugyancsak becsületes képed volt még este! Így jár az ember, ha jószándékkal befogad valakit szállásra!

KISKIRÁLYFI Grácia szegény fejemnek, de igazán nem akartam elkötni a csikót. Kitetszik abból is, hogy hozzá se nyúltam a kötőfékhez.

PEJKÓKIRÁLY Persze, még járatlan vagy a lókötésben! Ez a szerencséd, különben most összetipornának ezek a megvadt csikók! Látom, mindenáron el akarod vinni Rigókirálynak azt a patkószeget. De hát mondtam, csak a csikóval együtt viheted el. Hanem: ára is lesz, gondolhatod.

KISKIRÁLYFI Úgy mondta felséged, hogy amit álmodik...

PEJKÓKIRÁLY Éppen ez az! Talán még jó is, hogy fölvertél álmomból, így legalább nem felejttem el reggelre. No, tehát elviheted a csikót, ha elmész leánykérőbe a Csukakirályhoz, és megkéred nevemben Csikóhalkisasszony kezét. Azt mondják, hogy a Pejókirályhoz leginkább a Csikóhalkisasszony illik.

KISKIRÁLYFI Megkérem, felség, és el is hozom a menyasszonyt. Csak hát: pászol-e majd felségedhez... mivelhogy felséged, ahogy nézem, régen elhányta a csikófogat...

PEJKÓKIRÁLY Az nem a te gondod. Megöregedtem, az igaz, előbb is nősülhettem volna, de hát sok volt a dolgom-gondom, nem értem rá. No, eredj csak, és minél előbb térj vissza Csikóhalkisasszonnyal!

(Egy kis szünet.)

BESZÉLŐ Most aztán le is út, fel is út! Bánta már Kiskirályfi, hogy annyira kíváncsiskodott; szó ami szó, röstellte a dolgot. Fogalma se volt, merre induljon a Csukakirályhoz. Egy darabig töprengett, de semmi okosat nem talált ki, hát előkereste a lajbizsebből a rókaszórt, elszakította:

Egyszer oda, egyszer vissza
most segélj meg, Róka Miska!

RÓKA MISKA Itt vagyok, Kiskirályfi.

KISKIRÁLYFI Ne haragudj, pajtás, nem tudtam megállni, hogy meg ne simogassam a gyémántszőrű hátát!

RÓKA MISKA Úgy látszik, beszélhet neked az ember: akár a falra hányt borsó, annyit ért a szavam. Ha már oda merészkedtél a közelébe, legalább ne nyúltál volna hozzá. Hagytad volna békén!

KISKIRÁLYFI Most már mindegy, megtörtént. Mondd meg nekem, merre keressem a Csukakirályt? Mert hozzá kell mennem leánykérőbe. Csak úgy kapom meg a gyémántszőrű csikót, vagyis a patkószeget, ha elhozom Csikóhalkisasszonyt feleségül az öreg Pejkókirálynak.

RÓKA MISKA Itt van egy szőrszál a bajuszomból, de jól vigyázz, több már nekem sincs. Annyi kalamajkát csinálsz, hogy lassan bajusz nélkül futkoshatok a világban!

KISKIRÁLYFI Most csak nem lesz baj: vőfély leszek, leánykérőbe megyek!

RÓKA MISKA Még nem vagy túl az árkon! Csikóhalkisasszonnyal könnyen megjárhatod!

KISKIRÁLYFI Örülhet a Csukakirály, hogy a lányát férjhez adhatja Pejkókirályhoz! Nekem ugyan nem kellene ilyen halvérű kisasszony, de Pejkókirálynak az ilyen is megteszi: elég vén már.

RÓKA MISKA No, majd elválik. Menj csak egyenesen itt a patak mentén. Ahol a patak a folyóba ömlik, onnét már laddal kell továbbmenned, egészen a tengerig. Lehet, hogy úsznod is kell; nem is kérdeztem még: tudsz úszni?

KISKIRÁLYFI Lehet, hogy tudok, eddig ugyan még nem próbáltam, mert mifelénk nem nagyon akadnak nagy vizek. *(Vízizene, majd békabrekegés.)*

V.

KISKIRÁLYFI Adjon isten, jó napot, Csukakirály!

CSUKAKIRÁLY (*Beszédét vízcsoibanás, buggyanásszerű hang előzi meg.*) Neked is jó napot, Kiskirályfi. Mi szél hozott erre mifelénk?

KISKIRÁLYFI Inkább a víz hozott, felség. Azonfelül leánykérőbe jöttem.

CSUKAKIRÁLY Kicsi még a mi lányunk.

KISKIRÁLYFI Majd megnő, felség.

CSUKAKIRÁLY Aztán mégis: hogy gondolod?

KISKIRÁLYFI Én úgy gondolom, hogy megkérném Csikóhalkisasszony kezét Pejkókirály részére. Mivelhogy az ő követségében járok.

CSUKAKIRÁLY Lányom, te mit szólni hozzá?

CSIKÓHALKISASSZONY Én ugyan nem megyek feleségül Pejkókirályhoz. Vén már az énhozzám nagyon. Ki is nevetnének a népek az ilyen bolondságért!

CSUKAKIRÁLY Pedig nagy szerencse lenne neked, lányom. Mert gazdag ám az a Pejkókirály!

CSIKÓHALKISASSZONY Felőlem ugyan lehet. Elhullott már annak a csikófoga! Ilyen legényhez való vagyok én édesapám, mint ez a Kiskirályfi!

CSUKAKIRÁLY Csak te ne okoskodj! Apád jobban tudja, ki illik hozzád, ki nem! Azonnal induljatok, mert még meggondolja magát Pejkókirály, és pártában maradsz!

CSIKÓHALKISASSZONY (*Duzzogva.*) Jól van, apám, én elmegyek, csak aztán meg ne bánja! (*Becsapja az ajtót.*)
(*Egy kis szünet.*)

KISKIRÁLYFI Hát...

CSIKÓHALKISASSZONY Akartál valamit mondani?

KISKIRÁLYFI Csak annyit . . . hogy nemsokára el kell válnunk. És ez épp elég nekem. Még sok is!

CSIKÓHALKISASSZONY Mért nem kardoskodtál jobban apám színe előtt? Egyet se szóltál, azt is halkán mondtad!

KISKIRÁLYFI Jól tudod te is, a parancs: parancs! Királyokkal nem lehet kukoricázni. Lám, a te sírásodra se hajolt apád!

CSIKÓHALKISASSZONY Az igaz. De az is igaz, hogy én téged szemeltelek ki, és a te feleséged leszek. Persze, ha te is úgy akarsz.

KISKIRÁLYFI Hogy akarom-e? Meghiszem azt! Bár tegnap még nem is gondoltam erre. Csakhogy az akarat nem elég. Ha nem viszlek el Pejkókirályhoz, nincs patkószeg. Ha nincs patkószeg, nem kapom meg Szépenszóló Füttyörít. Akkor pedig fuccs az egésznek. Az rendben volna, hogy ásó, kapa, nagyharang válasszon el bennünket, de mit mondjak Pejkókirálynak?

CSIKÓHALKISASSZONY Ki kellene találni valamit, mert nemsokára odaérünk. De hát mi a csuda legyen az a valami?

KISKIRÁLYFI Megvan! Majd meggyógyítjuk Pejkókirály bánatát ezzel a rókaszőrrel, ni! Figyelj csak ide!

Egyszer oda, egyszer vissza,
most segélj meg, Róka Miska!

CSIKÓHALKISASSZONY Ki az a Róka Miska?

RÓKA MISKA Máris itt vagyok!

KISKIRÁLYFI No, pajtás, most aztán szedd össze a tudományodat, mert feleségül akarom venni Csikóhalkisasszonyt!

RÓKA MISKA Megmondtam én előre, hogy így lesz, de akkor nagyon fönnhangon voltál! Annyi azonban bizonyos, hogy a te helyedben én se tennék mást!

KISKIRÁLYFI De mit mondjunk Pejkókirálynak? Követelni

fogja Csikóhalkisasszonyt a gyémántszőrű csikóért. Azaz-hogy a patkószegeért.

RÓKA MISKA Hű, az ántiját! Várjunk csak! Megpróbálhatok valamit. *(A mondóka elején tétovázik, mintha maga se lenne biztos a dolgában; a „hoppszahopp”-nál már pergőbbé válik a mondóka.)* Valami ilyesmit:

Dobbantok, toppantok,
hármat fordulok hátra:
hoppszahopp,
én vagyok a Csukakirály lánya!

Csikóhalkisasszony, csináld utánam: dobbants, toppants, fordulj hátra háromszor, és mondd velem együtt:

RÓKA MISKA és

CSIKÓHALKISASSZONY

Dobbantok, toppantok,
hármat fordulok hátra:
hoppszahopp,
én vagyok a Csukakirály lánya!

RÓKA MISKA No, valahogy így. Most mondd és csináld is egyedül!

CSIKÓHALKISASSZONY

Dobbantok, toppantok,
hármat fordulok hátra:
hoppszahopp,
én vagyok a Csukakirály lánya!

(A zene itt azt a varázslatot fejezze ki, amit a Beszélő alább kommentál.)

BESZÉLŐ Ahogy elmondta Csikóhalkisasszony a mondókát, egyszeribe olyan vén banyává változott, hogy még az ördögnek is elment volna tőle a kedve. Pejkókirály meg pláne, hallani se akart ilyen csúf feleségről. *(Egy kis szünet.)*

KISKIRÁLYFI Felsőges Pejókókirály, megjöttem, meghoztam a Csukakirály lányát!

PEJKÓKIRÁLY Örülök, fiam, hogy látlak. De a Csukakirály lányát nem látom. Ezt a vén bábutykat hol szedted föl?

CSIKÓHALKISASSZONY Én vagyok Csikóhalkisasszony, a Csukakirály lánya!

PEJKÓKIRÁLY Hát... lehet. Mondani sok mindent lehet.

Farsangban még csak megjárná az ilyen maskara... De már engedj meg, Kiskirályfi, nem ilyen maszkáról volt szó!

KISKIRÁLYFI Felsőg, az nem volt kikötve, hogy milyen legyen a menyasszony. Csak az, hogy a Csukakirály lánya legyen. Hát... itt van. Amilyen, olyan. Felsőged akarta.

PEJKÓKIRÁLY Akartam, persze, hogy akartam! De nem illet! Ez a boszorkány elszegődhetne akár az ördög öreganyjának is!

CSIKÓHALKISASSZONY Micsoda?! Nahát! Na de ilyesmit!?

KISKIRÁLYFI Felsőg, én nem tehetek róla. Megtettem, amiben megállapodtunk: elhoztam a menyasszonyt. Most... felsőgeden a sor.

PEJKÓKIRÁLY Kedves fiam, értsd meg, a csikaim elkergetnének a trónról, ha feleségül venném ezt a csúf banyát! Vidd vissza az apjához! Nevelt volna szebbet, nem ilyen boszorkányt!

CSIKÓHALKISASSZONY Az apámhoz? Még csak az kéne! Apám akarta, hogy felsőged felesége legyek! Csak nem megyek vissza a világ csúfjára!?

PEJKÓKIRÁLY Nem bánom én, ha visszamész, ha nem, de itt nem maradhatsz. Tönkretennéd hátralevő napjaimat!

KISKIRÁLYFI De a nemjóját, felsőg, engem se tegyen csúf-fá! Felsőged csak úgy mirnix-dirnix fölmondaná az egyez-

séget? A teremburáját! Nem azért jártam be ungot-berket, hogy a patkószeg nélkül, üres kézzel menjek tovább!

PEJKÓKIRÁLY Vidd, fiam, vidd a patkószeget, odaadom a csikót is, csak ezt a világcsúfját ne hagyd itt a nyakamon! Nemhogy a patkószeget csikóstul, de ráadásul még cifra csótárt, meg aranykantárt is adok, csak menjetek innét minél hamarabb! Hadd higgyem, hogy csupán rosszat álmodtam!

KISKIRÁLYFI Nekem így is jó, felség; még meg is köszönöm a ráadást.

PEJKÓKIRÁLY Nincs mit köszönnöd. Én leszek hálás, ha megszabadítasz ettől a nagy csapástól! (*Egy kis szünet.*)

BESZÉLŐ Kiskirályfi, Csikóhalkisasszony iszkoltak is kifelé a gyémántszőrűvel együtt, nehogy még meggondolja magát Pejkókirály. Róka Miska már várta őket. Még a térdét is csapkodta, úgy nevetett. Nem mondom, volt is min, mert bizony a fogatlan banya nem illett se Kiskirályfihoz, se a gyémántszőrű csikóhoz.

KISKIRÁLYFI Könnyen nevensz, Róka Miska, azt meghiszem; de mit csináljak én?! Mit kezdek ezzel a szerencsétlennel!? Ha ránézek, sírni volna kedvem.

CSIKÓHALKISASSZONY (*Sírós hangon.*) Jaj nekem, most aztán se Pejkókirály, se Kiskirályfi! Akár világgá is bujdoshatok szégyeltemben...

RÓKA MISKA Csikóhalkisasszony, csak nem felejtetted el a mondókát? Nosza, mondd el gyorsan, meglátod, semmi baj se lesz! Csak most egy kis változtatással. Így:

Dobbantok, toppantok,
perdülök-fordulok hátra,
hoppszahopp, hoppszahopp,
újra-újra én vagyok a Csukakirály szép lánya.

Na, mondd utánam, és csináld is!

CSIKÓHALKISASSZONY

Dobbantok, toppantok,
perdülök-fordulok hátra,
hoppszahopp, hoppszahopp,
újra-újra én vagyok a Csukakirály szép lánya!

(A második „hoppszá”-nál a zene a boldog „visszaszépülés”-t jelzi.)

KISKIRÁLYFI Így már egészen más! Ilyen „banyát” szívesen feleségül veszek! Hej, Csikóhalkisasszony, akármilyenek, ha nem vagy hétszerte szebb, mint azelőtt! *(A fenti zene megismétlődik.)*

BESZÉLŐ Barátságosan elbúcsúztak Róka Miskától. Kiskirályfi maga mellé ültette a nyeregbe Csikóhalkisasszonyt, s még jóformán végig sem gondolták a történeteket, máris ott voltak Rigókirálynál. A Rigókirály tudós Harkálya csak egyet koppintott a csikó patkójára, leesett a patkószeg. Elég volt ez, más nem is kellett a Rigókirálynak. Megkapták Szépenszóló Füttyorit, és a gyémántszőrű csikó is az övék lett. Olyan kedvük kerekedett, hogy *(Szépenszóló Füttyöri a már ismerős dallamot füttyöli)* tánca is perdültek volna, de hát sietni kellett haza. *(Egy kis szünet.)*

CSIKÓHALKISASSZONY Ej, be szépen szól ez a madár!

KISKIRÁLYFI Nem hiába Szépenszóló Füttyöri a neve.

CSIKÓHALKISASSZONY Ettől a daltól biztosan visszanyeri királyapád a hallását!

KISKIRÁLYFI Rá is fér szegényre, olyan régen várja már! De nézd csak, milyen furcsa menet közeleg ott a kiserdő alatt!

CSIKÓHALKISASSZONY Úgy látom, két embert visznek szekéren. Hóhérok is vannak velük. *(Füttyöri elhallgat.)*

KISKIRÁLYFI Alighanem valami zsványok lesznek. Gonosz dolgot mívelhettek, az már biztos, mert meg is vannak kötözve.

CSIKÓHALKISASSZONY Az a piros süveges nyilván a főhóhér. Na, ennek a fele se tréfa! Kiskirályfi, szólj a főhóhérnak, hátha lehetne még rajtuk segíteni.

KISKIRÁLYFI Én nem szívesen segítek az ilyen latrokon, de a te kedvedért megteszem. (*Egy kis szünet.*) Jó napot, főhóhér úr!

FŐHÓHÉR Neked is, Kiskirályfi. Ámbár nem mondhatnám, hogy valami jó nap ez a mai.

KISKIRÁLYFI Mit vétettek ezek a tekergők?

FŐHÓHÉR Dorbézoltak hitelre, aztán most nincs miből fizetni, hát visszük őket a dutyiba. Ott a helyük az ilyen mihaszna kasza-kapa-kerülőknek! (*A rabokhoz.*) Hé, mutassátok meg a képetteket ennek a becsületes királyfinak!

KISKIRÁLYFI Jóságos ég, ezek az én testvéreim!

FŐHÓHÉR Nemigen formáznak téged, Kiskirályfi!

I. KIRÁLYFI Bizony, öcsénk, a testvéreid vagyunk, szegyen szemre.

II. KIRÁLYFI Próbáld meg, segíts rajtunk valahogy még az egyszer!

KISKIRÁLYFI Hogyan segítsék rajtatok, ha ennyi zshivány-ságot cselekedtetek!? Egyáltalán: meg lehet menteni az ilyen gazfickókat?

FŐHÓHÉR Megmenteni meg lehet a gézengúzokat, ha valaki megfizeti az adósságukat, meg a kárt, amit a csárdásnak okoztak.

KISKIRÁLYFI Itt van a tarsolyom, főhóhér úr, futja belőle minden adósságra, kárra, amit ezek a himpellérek csináltak. Mert akármi történt is, nem hagyhatom a családunkat ilyen szegyenben!

FŐHÓHÉR Hát így rendben is lenne a dolog, Kiskirályfi; a kárvallottak mind megkapják a pénzüket. (*A két királyfihoz.*) Nektek pedig azt ajánlom, hogy a lábatokat se te-

gyétek mostanában erre a vidékre, mert hátra kötöm a sarkatokat! Táguljatok innét, amilyen gyorsan csak lehet, ne rontsátok itt a levegőt!

KISKIRÁLYFI Köszönöm a jóságát, főhóhér úr.

FŐHÓHÉR Nincs mit, Kiskirályfi. Menjetek csak Isten hírével, én is megyek, hogy senki se várjon hiába a pénzére.
(*Egy kis szünet.*)

I. KIRÁLYFI Köszönjük, kedves öcsénk, hogy kiváltottál bennünket a rabságból.

II. KIRÁLYFI Köszönjük. Ezek a bolondok még képesek lettek volna áristomba csukni minket.

KISKIRÁLYFI Hát, hogy a szó köztünk maradjon, meg is érdemeltétek volna. Szegény apánk nem azért küldött el benneteket, hogy ilyen istentelenségeket míveljete; hanem azért, hogy elhozzátok Szépenszóló Füttyörit!

I. KIRÁLYFI Úgy látom, te ügyesebb voltál nálunk...

II. KIRÁLYFI Csakugyan: megszerezted a madarat.

I. KIRÁLYFI De nemcsak a madarat szerezted meg, hanem még menyasszonyt is hozol!

CSIKÓHALKISASSZONY Aki igyekszik-törekszik, annak van madara is, menyasszonya is!

II. KIRÁLYFI Meg gyémántszőrű csikója is!

KISKIRÁLYFI Bizony, még az is!

CSIKÓHALKISASSZONY Mindenkinek az jár, ami megilleti. Ti pedig éppenséggel ne zsémbeskedjete, örüljete, hogy az öcséte jóvoltából nem kerültete börtönbe, onnét meg az akasztófára!

KISKIRÁLYFI Többet ér ez, mint a hiábavaló beszéd! Inkább pihenjünk egyet, mert hosszú út van még előttünk.
(*Komor, baljós hangulatú zene; jelzi a két idősebb testvér összeesküvését.*)

- I. KIRÁLYFI (*A két testvér párbeszéde fojtott hangú.*) Alszol, testvér?
- II. KIRÁLYFI Nem tudok aludni. Úgy látom, te sem.
- I. KIRÁLYFI Hallod, nagyon fölvitte az isten a mi öcsénk dolgát... Hozza a madarat, menyasszonya is van, meg a csikó is az övé...
- II. KIRÁLYFI Most már majd ő parancsol nekünk. Hát még, hogy ki is váltott bennünket!
- I. KIRÁLYFI Apánk után a király is ő lesz!
- II. KIRÁLYFI Azt mondom én, bátyám, a mi számunkra semmi jó se derül ki ebből az egészből... Az örökségünkéből is kitúr bennünket! Ezt azért már mégse hagyhatjuk...
- I. KIRÁLYFI Aki a madarat hozza, azé a királyság is...
- II. KIRÁLYFI Vegyük el tőle Fütyörít!
- I. KIRÁLYFI Mondasz valamit, de az öcskössel mit csináljunk?
- II. KIRÁLYFI Van itt a közelben egy kiszáradt kút, abba bele-dobjuk. Apánknak meg majd mondunk valamit. Rablók kezébe került, vagy ilyesmit...
- I. KIRÁLYFI A királyságot pedig megfelezzük kettőnk között... (*Egy kis szünet.*) Hanem az a kút... nem lesz az jó!
- II. KIRÁLYFI Nem jó? Mondjál jobbat!
- I. KIRÁLYFI Valami véletlen dolog kellene... Például olyasmi, hogy... vágatunk hazafelé... és vágta közben... (*Hangja elúszik a gyémántszőrű csikó vágóját jelző zenében.*)
- BESZÉLŐ Hajnalok hajnalán, ahányan voltak, mind fölültek a gyémántszőrű csikó hátára. A csikó nyaka felé elsőnek ült Kiskirályfi a kalickával — benne a madárral —, aztán a kisebbik bátyja következett, utána Csikóhalkisasszony, majd a legidősebb testvér. Még hízelgett is a két idősebb, hogy

Kiskirályfié az elsőség, ő szerezte meg a madarat, a csikó is az övé. Úgy nekiiramodtak, akár a szélvész. Meg se kotytyant gyémántszőrűnek, hogy ennyien ültek a hátán. (*Az előbbi zene, kissé tompítva.*)

I. KIRÁLYFI Hallod-e, öcskös! (*Egy kis szünet.*) Öcsém, hallod a hangomat?

KISKIRÁLYFI (*Egy kis szünet után, szintén kiáltva.*) Mit mondasz, bátyám?

CSIKÓHALKISASSZONY (*Továbbítja hátra.*) Azt kérdi a Kiskirályfi, hogy mondtál-e valamit?

II. KIRÁLYFI (*A bátyjának.*) Kiálts nagyobb, mert a szélzúgásban alig lehet hallani a hangot!

I. KIRÁLYFI (*Kiáltva.*) Elfáradsz, így öcsém! Egyik kezében a kalicka, másikban a kantár!

KISKIRÁLYFI Mi van a kalickával?

II. KIRÁLYFI Azt kérdi, nem vagy-e fáradt? Egész úton tartani a kalickát is, meg a kantárt is: nehéz lehet!

KISKIRÁLYFI Hazafelé sose fárasztó az út! Hát még, ha a gyémántszőrű csikó röpti az embert!

II. KIRÁLYFI (*A bátyjához.*) Már megint a csikóval henceg! (*Kiskirályfihoz.*) Csak azért mondom... hogy... szívesen segítenék... Add hátra egy kicsit a kalickát...

I. KIRÁLYFI ... mielőtt elejtenéd!

CSIKÓHALKISASSZONY Én nem adnám a kalickát madarastul!

KISKIRÁLYFI Ha kiveszem a kalickából, elröpül. Aztán bottal üthetjük a nyomát!

I. KIRÁLYFI Csak nem félted talán?! Nem eszem meg! (*II. királyfihoz.*) Amikor hátranyújtja a kalickát, én azt kiáltom: MOST! Te meg... billentsd ki a nyeregből...

CSIKÓHALKISASSZONY Kiskirályfi, vigyázz! Ne add hátra a kalickát! Ne! Ne add...

KISKIRÁLYFI Itt van a kalicka, de vigyázzatok rá. . .

CSIKÓHALKISASSZONY . . . magadra vigyázz! Ne add. . .

KISKIRÁLYFI . . . épségben kerüljön haza!

II. KIRÁLYFI Nem lesz semmi baja! Csak. . . neked ne legyen . . .

I. KIRÁLYFI (II. Királyfihoz.) Mozogj már! MOST akarsz elbóbiskolni . . .

CSIKÓHALKISASSZONY (Fölsikolt.)

KISKIRÁLYFI (Artikulálatlan jajkiáltást hallat, ahogy a mélybe zuhan.)

I—II. KIRÁLYFI (Kárörvendő, torz röhögés; mindez összevegyül a csikó ijedt horkanásaival.)

CSIKÓHALKISASSZONY Álljunk meg, ne hagyjuk itt veszni Kiskirályfit!

I. KIRÁLYFI Bele a sarkantyút, öcsém, ne sajnáld!

II. KIRÁLYFI Gyia, te híres gyémántszőrű!

CSIKÓHALKISASSZONY Gyilkosok! Álljatok meg! Ne hagyjuk itt . . .

I. KIRÁLYFI Jó helyen van, ahol van! Eszünk ágában sincs megállni!

II. KIRÁLYFI Te csak maradj vesztég, gyönyörű tubicám!

I. KIRÁLYFI Gyerünk, gyerünk, gyémántszőrű, a szélnél is sebesebben! (Szélzúgás, a csikó vágatása, majd a hang elűszik.)

VI.

BESZÉLŐ Mit volt mit tenni, mennie kellett Csikóhalkisasszonynak az Öregkirály elébe, Kiskirályfi nélkül.

I. KIRÁLYFI Adjon isten, királyapánk, megjöttünk.

II. KIRÁLYFI Meghoztuk Szépenszóló Fütyörít!

ÍRÓDEÁK . . . meg-jöt-tünk, meg-hoz-tuk Szé-pen-szó-ló . . .

ÖREGKIRÁLY Szóval . . . ez lenne az a csodamadár? Jól van, fiaim, ez derék dolog! . . . Hanem az öcsétekkel nem találkoztatok?

CSIKÓHALKISASSZONY Lelőkték a gyémántszőrű . . .

I. KIRÁLYFI (*Közbevág.*) . . . Deák, ezt nem kell írni! Csakis azt, amit mi mondunk! Úgy vigyázz!

II. KIRÁLYFI Felséges apánk, az úgy történt . . . hogy szegény jó öcsénk — hazafelé jövet — leesett a lóról. . .

CSIKÓHALKISASSZONY Hazudsz! Megmentett benneteket a börtöntől, ti meg úgy fizettétek vissza a jóságát, hogy lelőktétek a gyémánt. . .

ÍRÓDEÁK (*Csikóhalkisasszony szavai közben ismétli-írja, amit a II. királyfi mondott*) . . . le-e-sett a ló-ról. . .

ÖREGKIRÁLY Ó, szegény, szegény legkisebb fiam! Nem kellett volna, hogy elengedjem!

I. KIRÁLYFI Isten nyugtassa szegény öcsénket haló porában. De azért jobban tette volna királyapám, ha itthon tartja. Hiszen még meg sem tudja ülni a lovat!

CSIKÓHALKISASSZONY Hogy nem sül ki a két szemed, ilyeneket hazudni!

II. KIRÁLYFI Most már nem segíthetünk rajta. . .

ÍRÓDEÁK . . . nem se-gít-he-tünk. . .

I. KIRÁLYFI Az a fontos, hogy meghoztuk a madarat!

II. KIRÁLYFI Meghoytuk, bizony, mindjárt ki is próbálhatjuk!

ÍRÓDEÁK . . . ki is pró-bál-hat-juk. . .

ÖREGKIRÁLY (*Bánatosan.*) Nem bánom. . . kipróbálhatjátok. . .

I. KIRÁLYFI No, Füttyöri most mutasd meg, mit tudsz!

CSIKÓHALKISASSZONY Azt ugyan várhatod!

II. KIRÁLYFI Te csak ne lefetyelj! Akkor beszélj, ha kérdenek! (*Szépenszóló Füttyöri néma marad.*)

I. KIRÁLYFI Hallja, apám, milyen szépen szól?

ÍRÓDEÁK . . . mi-lyen szé-pen szól. . .

ÖREGKIRÁLY Szól? Igazán szól? Én nem hallom. Semmit se hallok.

CSIKÓHALKISASSZONY Hogy is hallaná, mikor nem fütyül! Az ilyen hazugok biztatására persze, hogy nem szól!

II. KIRÁLYFI Hallgass, Csikóhalkisasszony, mert megjárod!

CSIKÓHALKISASSZONY Nem hallgatok! Azért se hallgatok! Ezt az aljasságot nem lehet tovább tűrni! Írd föl, deák, azt is, amit én mondok!

ÖREGKIRÁLY Kedves lányom, én egy kicsit nagyot hallok, ahogy vehetted is észre, de a szemem az jó; látom, mondani akarsz valamit. Mondd csak, majd a deák leírja nekem.

MINISZTER (*Fütyöri dalolni kezd.*) Elmehet a deák nyugdíjba, felség! (*Fütyöri egyre erősebben szól, de a miniszter szavai is jól hallatszanak.*) Semmit se kell többé fölírni: mindent jól . . .

ÖREGKIRÁLY Hallom!

MINISZTER Mindent jól hall felséged!

ÖREGKIRÁLY Most már hallom . . . hallom a madár dalát . . .

KISKIRÁLYFI Akkor bizonyára az én szavamat is hallja, felséges királyapám!

MIND (*Ki csodálkozva, ki rettegve, ki örömmel.*) Megjött! Megjött Kiskirályfi! Mégiscsak él!

KISKIRÁLYFI Igen, itt vagyok! Tudtam, hogy addig nem szólal meg Fütyöri, amíg át nem lépem a küszöböt! (*Gúnyosan.*) Az én drága jó testvéreim azt hitték, örökre ott maradok a szakadékban. Szerencsémre, fölfogott egy vadrózsabokor, így aztán ki tudtam mászni, csak egy kicsit so-káig tartott . . .

CSIKÓHALKISASSZONY Felséges apósom, a legkisebb fiad szerezte meg Szépenszóló Füttyörit! Ezek a haramiák mindent elhazudtak!

KISKIRÁLYFI Sajnálom, hogy ilyen testvéreim vannak. Megszabadítom őket a megérdemelt áristomtól, és így hála-lálják meg!

ÖREGKIRÁLY Nem tudok szóhoz jutni! Hát ilyen latrok vagytok!? Ezt érdemelte tőletek szegény öcsétek!? Nem is bízom rátok az ország kormányzását, az már biztos! Legjobb lesz, ha eltakarodtok a palotámból! Ilyen szegyen! Ilyen szegyen! *(Füttyöri változatlanul dalol, hol erősebben, hol halkabban.)*

KISKIRÁLYFI Hagyja őket, felséges apám. Legyenek csak itt mindenki szeme előtt. Talán még tisztességes ember válik belőlük.

ÖREGKIRÁLY Most már te vagy a király, ha így akarsz, hát maradjanak. Van itt a ház körül éppen elég tennivaló; eddig úgylis csak a kenyeret pusztították, azt se tudták, mit csináljanak jódolgukban! De hát most fontosabb teendőink is akadnak! Azonnal induljanak a kengyelfutók Csuka-, Pejkó- és Rigókirály uramékhoz. Egész házuk népével jöjjenek a lakodalomba! *(Szépenszóló Füttyöri dala vidáman fölerősödik ismét.)*

Enyedy György

A libatoppi bajuszverseny

SZEREPLŐK

TÁMLÜTYŰ, LIBATOPP KIRÁLYA
BÓREMBUKK, IPRITYOM KIRÁLYA
KITRÁKOTTY, PETYMEREG KIRÁLYA
HERCSULA, UDVARMESTER
CSITTCSATT, BORBÉLY
PUNCSPANCS, CUKRÁSZMESTER
MITUGRÁSZ } CUKRÁSZINAS
KOTTYBELÉ }
PAPRAMORGÓ } NAGY TUDOMÁNYÚ ORVOS
NYIHAHA }

(*Ütemes hortyogás.*)

TÁMLÜTYÜ (*Felébred és ásítózik.*) Á-á-á-álom ez vagy való-sá-á-áág? Hercsula-aa-a!

HERCSULA (*Hangja kívülről.*) Jövök már, király uram, jövök!
(*Ajtónyikorgás.*) Itt vagyok! Parancsoljon felséged!

TÁMLÜTYÜ Vedd le gyorsan a szekrény tetejéről a méterrudat, és mérd meg a bajuszom... (*Ásít.*) Képzeld, azt álmodtam az imént, hogy öt centit nőtt az éjszaka!

HERCSULA Mindjárt kiderül, felség, mindjárt kiderül...
Ihol a méterrúd! Nézzük csak!

TÁMLÜTYÜ (*Éktelenül nevet.*)

HERCSULA Hát felségedbe meg mi ütött, hogy ilyen jóízűen kacag?

TÁMLÜTYÜ (*Kuncogva.*) Hogyne kacagnék, amikor a pocakom csiklandozod a méterrúddal...

HERCSULA (*Meglepődve.*) Mi a macska? Tegnap még kilencvenkilenc centiméter volt, ma százhét... Lássuk csak még egyszer!

TÁMLÜTYÜ (*Nebet, mint a fakutya.*)

HERCSULA (*Töprengve.*) Csakugyan! Semmi kétség! Nyolc centit nőtt tegnap óta. Nahát! (*Támlütyühöz.*) Százhét centiméter a bajusza, felség! Se több, se kevesebb. Kerek nyolc centivel hosszabb, mint tegnap ilyenkor...

TÁMLÜTYÜ Kerek nyolc centivel? A teremburáját! No, akkor eriggy csak a dolgodra, Hercsula, én meg még szunyókálok egy picit...

HERCSULA (*Megütközve.*) Már hogy szunyókálna, felséged, hogy szunyókálna? Hát nem tudja, milyen nap van ma?

TÁMLÜTYÜ Hogyne tudnám: hétfő!

HERCSULA Nem, felség!

TÁMLÜTYÜ Kedd, persze, kedd!

HERCSULA Az sem.

TÁMLÜTYŰ Szerda.

HERCSULA Dehogyis.

TÁMLÜTYŰ Akkor csak csütörtök lehet.

HERCSULA Csütörtök sem.

TÁMLÜTYŰ (*Dühösen.*) Ha nem csütörtök, hát péntek! Né-
ze meg az ember!

HERCSULA Se nem csütörtök, se nem péntek.

TÁMLÜTYŰ Szombat, hát persze, szombat van!

HERCSULA Tévedni méltóztatik, király uram: az tegnap volt!

TÁMLÜTYŰ Hát ha szombat tegnap volt, akkor ma vasárnap
van — és kész!

HERCSULA Vasárnap bizony, felség, éspedig milyen vasár-
nap?

TÁMLÜTYŰ Olyan, mint a többi!

HERCSULA Azt már nem: tudniillik ma lesz a bajuszverseny!

TÁMLÜTYŰ (*Izgatottan.*) A bajuszverseny? Miért nem ezzel
kezdted? De hiszen akkor mindjárt itt lesz a két szomszéd
király: Bórembukk és Kitrákotty, hogy összemérjük a ba-
juszunkat: hozd gyorsan az ünnepi palástomat meg a legfé-
nyesebb koronámat!

HERCSULA Máris hozom, felség!

(*Ajtónyikorgás.*)

TÁMLÜTYŰ Hercsula! Hercsula-a-a!

HERCSULA Parancsoljon, király uram!

TÁMLÜTYŰ Tyú, de pompás illat csapta meg az orrom az
előbb, amikor kinyitottad az ajtót! (*Szimatol.*) Csak tud-
nám, honnét származik!

HERCSULA A cukrászműhelyből, felség, a cukrászműhelyből!
Puncspancs mester a bajuszverseny tiszteletére ugyancsak
ki akar tenni magáért... Első kakaskukorítás óta talpon
van, és süti a jobbnál jobb süteményeket: a tökös-mákos
rétest...

TÁMLÜTYŰ (*Csettint.*) Tökös-mákos rétest?

HERCSULA Csokoládéfelfújtat...

TÁMLÜTYŰ Csokoládéfelfújtat?

HERCSULA Lekváros palacsintát...

TÁMLÜTYŰ Lekváros palacsintát?

HERCSULA Vánkoscsücskét...

TÁMLÜTYŰ (*Agyönyörűségtől elcsukló hangon.*) Vánkoscsücskét? A kiskésit neki! Hisz ez a kedvenc süteményem! Megyek a cukrászműhelybe!

(*Cukrászműhely-lármát, habverést, mákdarálást stb. utánzó átkötőzene.*)

PUNCSPANCS (*Dohogva.*) Hé, Mitugrász, fürgébben tekerd azt a mákdarálót, fékomadta! Kottybelé, ne úgy verd azt a habot, mint egy lajhár... Engem bezzeg nem kellett sürgetni, szuttyongatni, mikor ilyen zöldfülű inaska voltam: úgy járt a kezem, mint a motolla. (*Szimatol.*) Mintha égett szagot éreznék! (*Felrántja a sütő ajtaját.*)

Az árgyélusát! Szénné égett a tökös-mákos rétes! Mitugrász! Te semmirekellő! Te pernahajder! Erre tanítottalak én téged? Mi? Így hálálod meg, hogy felfogadtalak cukrászinasnak?

MITUGRÁSZ Jajajajajjj!

PUNCSPANCS Már megint elbáméskodtál, te kötélrevaló!

MITUGRÁSZ Eressze el a fülem, mester uram, mert mindjárt leszakad.

(*Csörömpölés.*)

PUNCSPANCS Kottybelé! Te kétbalkezes! Nem tudsz jobban vigyázni? Már megint elejtetted a tálat, és a földön az egész tejszínhab... Ugorj át gyorsan a boltba tejszínért, mert istók uccse! kitekerem a nyakad!

KOTTYBELÉ Futok már, mester uram, szaladok, csak ne cibálja úgy a hajam.

(*Ajtónyikorgás, belép Támlütyü.*)

TÁMLÜTYÜ Pálinkás jó reggelt, Puncspancs mester! Mért vagy úgy felpaprikázva? Tán csak nincs valami baj?

PUNCSPANCS (*Panaszos hangon.*) Jaj, ne is kérdezze, felség! Meg vagyok én áldva ezekkel a mihaszna inasokkal: Mitugrász elégette a tökök-mákos rétest, Kottybelé meg elejtette a tálat, és kiborult a tejszínhab.

TÁMLÜTYÜ Ejnye, ejnye!

PUNCSPANCS Az ember majd kiteszi a lelkét, hogy rendben legyen minden: szép pirosra süljön a rétes, keljen meg a túrós bukta, ne pukkadjon ki a gombóc, omlós legyen a pogácsa, porhanyós a vánkosc sücske. . .

TÁMLÜTYÜ (*Izgatottan.*) Vánkosc sücske? Hol az a vánkosc sücske? Ide azzal a vánkosc sücskével!

PUNCSPANCS (*Szolgálatkészen.*) Parancsoljon, felség! Itt van egy egész tepsivel!

TÁMLÜTYÜ (*Sóváran.*) Ez már döfi! Micsoda mennyei illat! (*Fájdalomtól eltorzult hangon üvölt.*) Jauuuuuuuuj! A szám! A nyelvem! Ez neked vánkosc sücske! Hisz ez valóságos parázs: perzsel és éget! Jaj! Jaj!

PUNCSPANCS Az imént vettem ki a sütőből, király uram!

TÁMLÜTYÜ (*Mérgesen.*) Máskor ne süsd ilyen forróra, halod-e! Ha ilyesmi még egyszer előfordul, ne hívjanak Támlütyünek, ha nem üttetem le a fejed! (*Kíváncsian.*) Hát abban a nagy kék fazékban meg mi fő?

PUNCSPANCS Szilvás gombóc, felség!

TÁMLÜTYÜ Szilvás gombóc? Hadd látom azt a szilvás gombócot!

(*Fölemeli a fedőt, a gőz nagy sistergéssel az arcába csap.*)

Jaj, jaj, jaj! Segítség! (*Méltatlankodva.*) Hol itt a szilvás gombóc? Hogy mertél becsapni? Ezért meglakolsz!

PUNCSPANCS Nem csaptam én be, király uram! Már hogy csaptam volna be: a fazékban tényleg szilvás gombóc fő.

Az a forró pedig, ami kitódult a fedő alól: gőz, semmi más!

TÁMLÜTYÜ (*Felháborodva.*) Gőz! Gőz! Gőz! Mire jó ez a gőz? Mi szükség erre a gőzre? Mi hasznát veszed ennek a gőznek? Meg ne lássam még egyszer, hogy gőzt rejtegetsz a fedő alatt! (*Kíváncsian.*) Jé, milyen szép kis dobozka!

Ugyan mi lehet benne? (*Beleszagol, és hatalmasat tüsszent.*)

PUNCSPANCS, MITUGRÁSZ Kedves egészségére, felség!

TÁMLÜTYÜ (*Megint tüsszent.*)

PUNCSPANCS, MITUGRÁSZ Kedves egészségére, felség!

TÁMLÜTYÜ (*Hármat tüsszent.*)

PUNCSPANCS, MITUGRÁSZ Kedves egészségére, felség!

TÁMLÜTYÜ (*Szipákolva, dühösen.*) Öregapám se hallott ilyet! Tüsszentőport tartani a cukrászműhelyben!

PUNCSPANCS Nem tüsszentőpor ez, király uram, hanem becsületes szegfűszeg: a diós kalács töltelékébe szoktam tenni egy késhegynyt — izesítőnek!

TÁMLÜTYÜ (*Magából kikelve ordít.*) Még hogy becsületes szegfűszeg! Lárifári! Nem tűröm, nem engedem, hogy egy csipetnyi is legyen a palotámban ebből az átkozott tüsszentőporból! A tűzbe vele!

(*Nagy zajjal febrántja a tűzhely ajtaját: a láng a bajuszába kap.*)

MITUGRÁSZ (*Ijedten.*) Lángol a bajsza, felség!

TÁMLÜTYÜ Jaj! Jaj! Jaj! Segítség!

PUNCSPANCS Vizet! Vizet! Vizet!

(*Edénycsörömpölés, vízloccsanás, sistergés.*)

TÁMLÜTYÜ (*Kétségbeesve.*) Odavan, elhamvadt, leégett a kincsem, büszkeségem, gyönyörűségem: százhet centimé-

teres bajuszom! Egy szál sem maradt belőle! Jaj, jaj, jaj, ezt nem élem túl, ebbe belepusztulok... Hívjátok gyorsan Csittcsattot!

PUNCSPANCS Tüstént itt lesz, király uram! Mitugrász, szaladj el Csittcsatt borbélyért! Az egyik lábad itt, a másik ott!

MITUGRÁSZ Rohanok, mester uram!

(Kivágódik az ajtó — Hercsula ront be.)

HERCSULA *(Lihegve.)* Itt vannak! Megjöttek! Megérkeztek!

TÁMLÜTYÜ *(Rémülten.)* Kik vannak itt? Kik jöttek meg?

Kik érkeztek meg?

HERCSULA Hát a királyok: Kitrákotty és Bórembukk! A trónterembe tessékeltem őket. *(Ijedten összecsapja a kezét.)*

Jaj, mi történt a bajuszával, felség?

TÁMLÜTYÜ *(Mélabúsan.)* Meggyulladt, elhamvadt, leégett!

HERCSULA A nemjóját! Most aztán benne vagyunk a pácban!

CSITTCSATT Hivatott, király uram!

TÁMLÜTYÜ Hivattalak, Csittcsatt, de még mennyire, hogy hivattalak... Jaj, nagy az én bánatom, odavan a büszkeségem, százhat centis bajuszom. Egyedül csak te segíthetsz rajtam, senki más.

CSITTCSATT *(Zavartan.)* Hát, hát, hát...

TÁMLÜTYÜ *(Dühösen.)* Mit hápogsz, mint a csuka a szárazon?

CSITTCSATT Hm... ööö... izé... hogy is mondjam csak? Én nem segíthetek felségeden...

TÁMLÜTYÜ Már hogy a mennykőbe ne segíthetnél, nézze meg az ember! Hisz borbély vagy!

CSITTCSATT *(Megszeppeelve.)* Én csupán a hajnyíráshoz, betretváláshoz, bajuszpederítéshez és szakállbodorításhoz ér-

- tek. Felséged bajusza viszont, ha nem csal a szemem, tövig leégett: nem sok pederíteni való akad hát rajta, annyi szent!
- TÁMLÜTYÜ Nem is azért hivattalak, hékám, hogy kipederd a hajdani bajuszomat, hanem, hogy újat növessz, de tüstént!
- CSITTCSATT Jaj, király uram, éppen itt a bökkenő: nem létezik olyan kenőcs, paszta vagy kulimász, amitől csak úgy ukmukfukk, egykettőre kinő a bajusz!
- TÁMLÜTYÜ (*Kételkedve.*) Hogy nincs olyan kenőcs, paszta vagy kulimász: azt mondod?
- CSITTCSATT Azt bizony, felség!
- TÁMLÜTYÜ (*Ijedten.*) Tán csak nem azt akarod tehát nekem tanácsolni, hogy bajusz nélkül induljak a mai bajuszversenyen?
- CSITTCSATT Akár akarom, akár nem, király uram, nem se-gíthetek.
- PUNCSPANCS (*Izgatottan.*) Felség, hívassa ide Papramorgó és Nyihaha doktor urat: ők nagykanállal ették a tudományt, biztosan kisütnek ezúttal is valamit.
- TÁMLÜTYÜ (*Felvidulva.*) Igazad van, Puncspancs, töröm a zúzadat! Mitugrasz, hívd gyorsan Papramorgót és Nyihahát!
- MITUGRÁSZ Máris megyek, felség!
- BÓREMBUKK és KITRÁKOTTY (*Együtt.*) Csip-csip csóka, vak varjúcska, komám asszony kéreti a szekerét, szekerét: nem adhatom oda, tyúkok ülnek rajta — hess le, tyúkok, hess, hess, hess! (*Kuncognak, nevetgélnek.*)
- KITRÁKOTTY Most pedig játsszunk kerekecske-gombocskát, Bórembukk komám, azt nagyon szeretem!
- BÓREMBUKK Én is, Kitrákotty, én is.
- KITRÁKOTTY Rajta hát!
- BÓREMBUKK Ez elment vadászni, ez meglőtte, ez hazavitte,

ez megsütötte, ez az icike-picike pedig megette... Kerekecske-gombocska, erre szalad a nyulacska...

(Kitrákottyot csiklandozza, aki irgalmatlanul vihog.)

KITRÁKOTTY Jaj, hogy megjártam én egyszer egy ilyen fránya nyulacskával! Ezt meg kell hallgatnod, cimbora.

BÓREMBUKK Csupa fül vagyok!

KITRÁKOTTY Tavalyelőtt történt, amikor olyan korán beköszöntött a tél.

BÓREMBUKK Bizony elég korán beköszöntött. És ráadásul milyen kutya hideg volt... Brrr! Vacog a fogam, ha rágon-dolok!

KITRÁKOTTY Hát hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem, egy fagyos novemberi reggelen elindultunk vadászni. Alig helyezkedtem el egy csipkebokor mögött... de az is lehet, hogy galagonyabokor volt... az ördög látta a félhomályban... mondom, alig helyezkedtem el mögötte, és alig kaptam le a vállamról a duplacsövűt: élém penderült egy tapsifüles. „Most légy okos, Domokos” — fohászkoztam neki, és célba vettem...

BÓREMBUKK *(Izgatottan.)* No és, no és... ledurrantottad?

KITRÁKOTTY Már éppen meg akartam húzni a ravaszt, amikor az ebadta nyúl két lábra állt, és számárfület mutatott nekem!

BÓREMBUKK *(Kirobban belőle a nevetés.)* Az ebadta nyúl két lábra állt, és számárfület mutatott neked?

KITRÁKOTTY Szamárfület bizony! Én erre úgy meglepődtem, hogy még a puska is kiesett a kezemből, és mire felocsúdtam, a tapsifüles már messzi járt: bottal üthettem a nyomát!

BÓREMBUKK Engem meg egy mihaszna róka tett csúffá... hogy a tűz égesse meg! Amint felbukkant, célba vettem, és meghúztam a ravaszt. A puska azonban csütörtököt mon-

dott. Erre a róka elibém ugrott, két lábra állt, kikapta a kezemből a fegyvert, és rám fogta. No, nekem nem kellett több, futásnak eredtem: úgy eliszkoltam, hogy még csak hátra se néztem!

KITRÁKOTTY A ragyogóját!

BÓREMBUKK Azóta nem merek rókára vadászni! De hol a szöszenben marad ilyen sokáig Támlütyü? Miért nem jön már?

KITRÁKOTTY Az ám! Mit csinálhat?

BÓREMBUKK Amondó volnék, tudakoljuk meg az udvarmestertől.

KITRÁKOTTY Udvarmester!

BÓREMBUKK Udvarmester!

KITRÁKOTTY Udvarmester!

BÓREMBUKK Udvarmester!

HERCSULA (*Hangja kintről.*) Jövök már, jövök! (*Berohan.*)
Itt vagyok.

BÓREMBUKK (*Torkát köszörüli.*) Mondd csak, barátocskám, mit csinál Támlütyü király? Miért nem jön?

HERCSULA (*Hebeg.*) Ööööö... hm... izé... A bajuszát pödri!

BÓREMBUKK Ahá! Szóval a bajuszát pödri?!

KITRÁKOTTY A bajuszát?

HERCSULA Azt biz az!

(*Átkötőzene.*)

MITUGRÁSZ (*Lihegve.*) Megérkezett doktor Nyihaha és doktor Papramorgó!

NYIHABA, PAPRAMORGÓ (*Együtt.*) Itt vagyunk, ragyogunk!

NYIHABA (*Hahotázva.*) Mit látnak szemeim! Felsőged leborotváltatta a bajuszát? Csuda mókásan fest így, tudja-e?

PAPRAMORGÓ (*Kuncogva.*) Egészen holdvilágképű lett! Nahát!

TÁMLÜTYÜ Szégyelljétek magatokat! Ahelyett, hogy segítenétek rajtam, kinevettek.

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Együtt.*) Hogyan segíthetnénk mi felségeden?

TÁMLÜTYÜ Mit gondoltok, mért hivattalak benneteket?

NYIHAHA Fogalmam sincs róla. (*Papramorgóhoz.*) Papramorgó koma, te tudod?

PAPRAMORGÓ Nem én!

TÁMLÜTYÜ Hogy új bajuszt növezzetek nekem!

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Álmélkodva.*) Hogy új bajuszt növezzünk felségednek?

TÁMLÜTYÜ Mit bámultok rám, mint borjú az új kapura... Amit mondtam, megmondtam... Öt perc múlva meglegyen az az új bajusz, mert olyat teszek, hogy magam is megbánom!

NYIHAHA (*Hüledezve.*) Öt percet ad rá felséged?

TÁMLÜTYÜ Pontosan annyit! Legjobb, ha tüstént hozzá is fogtok, mert máris eltelt egy perc!

NYIHAHA (*Kétségbeesve.*) Öt perc alatt nem lehet bajuszt növeszteni, király uram!

PAPRAMORGÓ (*Dadog.*) Ki-ki-kizárt dolog, felség!

NYIHAHA Az orvostudomány jelenlegi állása szerint legkevesebb fél esztendő szükséges ilyesmihez.

TÁMLÜTYÜ (*Rikácsol.*) Márpedig, ha törik, ha szakad: nekem új bajusz kell, de rögvest!

PAPRAMORGÓ Kemény dió!

NYIHAHA Kemény dió, bizony!

PAPRAMORGÓ Sohasem hallottam még efféléről!

NYIHAHA Nekem sem volt még ilyen esetem.

PAPRAMORGÓ Fogat húzok.

NYIHAHA Köpölyözök.
PAPRAMORGÓ Klistélyozok.
NYIHAHA Dögönyözök.
PAPRAMORGÓ Ecsetelek.
NYIHAHA Borogatok.
PAPRAMORGÓ Törött lábat sínbe rakok.
NYIHAHA A bajusznövesztéshez viszont, sajnos, nem értek.
PAPRAMORGÓ Én sem: és akárhogy töröm is a fejem, semmi
sem jut eszembe.
NYIHAHA Hopp! De hisz itt a Mindentudó Nagykönyv.
PAPRAMORGÓ Az ám! A Mindentudó Nagykönyv!
NYIHAHA Ússük fel!
PAPRAMORGÓ Rajta!
NYIHAHA (*Lapozgat.*)... babapiskóta, babérmosorú, bab-
főzelék, Babszem Jankó, bádagedény, bagóleső, bajusz...
itt van la!
PAPRAMORGÓ (*Izgatottan.*) Lássuk hát.
NYIHAHA Huszárbajusz.
PAPRAMORGÓ Rozmárbajusz.
NYIHAHA Kefebajusz.
PAPRAMORGÓ Kese bajusz.
NYIHAHA Harcsabajusz.
PAPRAMORGÓ Macskabajusz.
NYIHAHA Sörtebajusz.
PAPRAMORGÓ Pörge bajusz.
NYIHAHA Fókabajusz.
PAPRAMORGÓ Rókabajusz.
NYIHAHA Bajuszkefe.
PAPRAMORGÓ Bajuszkötő.
NYIHAHA Bajuszkenőcs.
PAPRAMORGÓ Bajuszpedró.
NYIHAHA (*Szomorúan.*) Itt szó sincs bajusznövesztésről.

PAPRAMORGÓ Fussuk át még egyszer: hátha mégis itt rejlik a megoldás.

NYIHAHA Nem bánom! Huszárbajusz.

(*Ezúttal gyorsabb tempóban olvasnak.*)

PAPRAMORGÓ Rozmárbajusz.

NYIHAHA Kefebajusz.

PAPRAMORGÓ Kese bajusz.

NYIHAHA Harcsabajusz.

PAPRAMORGÓ Macskabajusz.

NYIHAHA Sörtebajusz.

PAPRAMORGÓ Pörge bajusz.

NYIHAHA Fókabajusz.

PAPRAMORGÓ Rókabajusz.

NYIHAHA Bajuszkefe.

PAPRAMORGÓ Bajuszkötő.

NYIHAHA Bajuszkenőcs.

PAPRAMORGÓ Bajuszpedró.

TÁMLŰTYŰ (*Dühösen.*) De most már aztán elég a lefetyelésből: lesz bajusz, vagy nem lesz bajusz?

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Megszeppenve.*) Attól félünk, hogy nem lesz, felség!

KOTTYBELÉ (*Izgatottan beront.*) Itt a köcsög tejszín, mester uram, és a visszajáró pénz, fogja!

PUNCSPANCS (*Mérgesen.*) Hol csavarogtál eddig, te gézen-gúz? Nem rágtam a szádba, hogy iparkodjál, mi?

KOTTYBELÉ Hiszen iparkodtam én, mester uram, hogyne iparkodtam volna! De annyi embert életemben nem láttam még, amennyi a palota előtti téren tolong. Alig bírtam átfurakodni köztük! Azt beszélik, Bórembukk királynak akkora bajusza van, hogy amikor kiszállt a hatlovas hintajából, a dereka köré tekerte, nehogy rálépjen.

PUNCSPANCS Hijnye, a rézangyalát!

KOTTYBELÉ . . . Kitrákotty király bajusza pedig egy ménkű nagy orsóra van felcsavarva, nehogy megbotolják benne . . .

PUNCSPANCS Ne beszélj!

KOTTYBELÉ (*Ijedten.*) Hát a kegyed bajuszával meg mi történt, felség?

TÁMLÜTYÜ (*Mélabúsan.*) Leégett, fiacskám, leégett.

KOTTYBELÉ Tán csak nem azért van úgy elszontyolodva, király uram?

TÁMLÜTYÜ Már hogy a patvarba ne volnék elszontyolodva, amikor egy mákszemnyi bajuszom sincs, és tíz perc múlva kezdődik a bajuszverseny!

KOTTYBELÉ Azt hiszem, én tudnék segíteni felségeden!

NYIHAHA (*Hahotázva.*) Papramorgó koma, hallotta, mit mondott ez a kis vakarcs, ez a makk-kopáncs, ez a babszemjankó: tudna segíteni király urunkon.

PAPRAMORGÓ Hiszi a piszi!

KOTTYBELÉ Márpedig akár hiszik, kigyelmetek, akár nem — megpróbálkozom vele.

TÁMLÜTYÜ (*Rimánkodva.*) Próbálkozz meg vele, Kottybelé fiam, próbálkozz meg.

NYIHAHA (*Gúnyosan.*) Aztán, ha szabad érdeklődnöm, mit eszeltél ki?

KOTTYBELÉ Hát, ha valódi bajusz nincs, megteszi az albausz is — nem igaz?

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Együtt.*) Álbajusz?

KOTTYBELÉ Az bizony!

PAPRAMORGÓ És miből készülne ez a hogyishívják, ez az albausz?

KOTTYBELÉ Hát hiszen épp itt a bökkenő: valami szőr, csepű vagy kóc kéne hozzá.

PUNCSPANCS (*Lelkendezve.*) Az üvegmosó kefe! (*Nyel*

egyet.) Az üvegmosó kefe szőréből, úgy vélem, egészen pompás álbajuszt lehetne készíteni.

KOTTYBELÉ Az üvegmosó kefe szőre, sajnos, túl rövid.

PUNCSPANCS Van odabent a kamrában egy nagy partvis. . .

Annak jó hosszú a szőre! Mindjárt hozom! (*Ajtónyikorgás.*) Itt van, tessék!

TÁMLÜTYÜ (*Kétségbeesve.*) De hisz ennek fekete a szőre, akár a korom. . . Mit szólna Bórembukk és Kitrákotty cimborára, hogy az üstököm galambósz, a bajuszom meg fekete?

KOTTYBELÉ Hm. . . Tényleg furcsa lenne. . . Hopp! Tudom már, miből lesz az álbajusz.

TÁMLÜTYÜ (*Izgatottan.*) Na, miből? Miből? Ki vele!

KOTTYBELÉ Ha jól látom, kócmadzaggal van lekötvé ez a lekvárosüveg. No, hát én most letekerem róla a madzagot, és huncut legyen a nevem, ha nem abból készítek bajuszt felségednek.

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Együtt.*) A lekvárosüveg madzagjából?

KOTTYBELÉ Abból ám! Szétzilálom egy kissé a kócot, és király uram orra alá ragasztom. . . Az ám, de mivel ragasztom oda?

PUNCSPANCS Akácmézzel! Van egy jókora üveggel!

KOTTYBELÉ Csakugyan! Miért is ne ragaszthatnám oda akácmézzel. . . Akkor maradjon hát egy percig veszteg, felség! Ne fészkelődjön, ne mocorogjon, és ne nyalja le a mézet a szája széléről. . . Így ni! Már kész is.

(*Egyre erősödő méhzümmögés.*)

TÁMLÜTYÜ Jaj, jaj, jaj! Segítség!

PUNCSPANCS (*Egymás szavába vágva kiáltoznak.*) A méhek!

Itt az egész kas! Csukjátok be az ablakot!

NYIHAHA Meneküljön, aki tud!

HERCSULA Üsd, vágd, nem apád!

(*Nagy csattanás, a zümmögés halkul, majd elcsendesedik.*)

TÁMLÜTYÜ Jauuuuuujj! Az orrom! Hercsula, hogy mertél az orromra ütni? Ezt megkeserülöd!

HERCSULA Már megbocsásson, király uram, én a méhet vettem célba, nem felséged orrát: nem tehetek róla, hogy éppen oda telepedett.

NYIHAHA (*Hahotázik.*) Felsőg, akkora az orra, mint egy jól megtermett uborka.

PAPRAMORGÓ (*Gurul a nevetéstől.*) Uborka? Én inkább úritököt mondanék.

TÁMLÜTYÜ És ti ezen még nevettek? Mindennek az az átkozott akácméz az oka.

KOTTYBELÉ Akkor hát más ragasztó után kell nézni!

PUNCSPANCS (*Szolgálatkészen.*) Ihol a baracklekvár: próbáld meg azzal.

TÁMLÜTYÜ Nem, nem, nem! Szó sem lehet róla! Hogyisne, hogy megint bejöjjenek, és összevissza csipkedjenek a méhek!

KOTTYBELÉ Megvan! Kovással ragasztom oda az álbajuszt!

TÁMLÜTYÜ Kovással? Azt nem szeretik a méhek?

KOTTYBELÉ Ki nem állhatják, felség!

TÁMLÜTYÜ No, nem bánom, próbáld meg kovással!

KOTTYBELÉ Bekenem szépen kovással a kócot, és király uram orra alá biggyesztem... Így ni! Akár ki is pederheti a bajszát felséged!

PAPRAMORGÓ No nézd csak!

NYIHAHA A hét meg a nyolcát!

PUNCSPANCS Ezt ugyan jól kifundáltad.

CSITTCSATT Bámulatos! Szakasztott, mint a régi!... Itt a tükör: kukkantson bele felséged!

TÁMLÜTYÜ (*Boldogan.*) A macska rúgja meg! Csakugyan olyan... Hé, Hercsula, mérd meg gyorsan az új bajuszomat!

HERCSULA Parancsára, király uram! Az elejétől a végéig száztizenkét centiméter, és a végétől az lejeig — ugyanannyi!

TÁMLÜTYÜ De hiszen akkor öt centivel hosszabb, mint az eredeti volt. Hurrá!

HERCSULA Teljes öt centivel, felség!

TÁMLÜTYÜ Derék legény vagy, Kottybelé fiam! Nesze a legnagyobb karbunkuluskó a papucsom orráról! A tiéd.

KOTTYBELÉ Köszönöm szépen, király uram, és ha új bajuszra van szüksége, csak szóljon!

TÁMLÜTYÜ Akkor hát indulhatunk. Irány a trónterem!
(*Átkötőzene.*)

TÁMLÜTYÜ (*Kitűnő hangulatban.*) Szép jó napot, Bórembukk cimbora! Adj Isten, Kitrákotty koma!

BÓREMBUKK Erőt, egészséget, Támlütyü szomszéd. Hol voltál ilyen sokáig? Másfél órája várunk!

KITRÁKOTTY Már azt hittük lerágta a bajuszod a kecske, azért nem jössz.

TÁMLÜTYÜ (*Megrökönyödve.*) A kecske? (*Nevetésbe tör ki.*) Még hogy a kecske? Nagy kópék kigyelmetek.

KITRÁKOTTY Úgy látszik, mégsem rágta le! Sőt mintha még nőtt is volna valamicskét, mióta utoljára találkoztunk.

TÁMLÜTYÜ (*Gögösen.*) Valamicskét? Kerek nyolc centimétert nőtt — tegnap óta.

KITRÁKOTTY Teringettét!

BÓREMBUKK De nini! Úgy látom, nemcsak a bajuszod nőtt meg, Támlütyü komám, hanem az orrod is: legalább háromszor akkora, mint legutóbb.

TÁMLÜTYÜ Hja, az orrom! Semmiség: megcsípte egy hun-

cut méhecske, amikor reggel a kertben sétálgattam...
No, de ne fecséreld a drága időt! Hercsula, mutasd be
gyorsan király uraméknak a versenybírósgot!

HERCSULA Igenis, felséges királyom! (*A torkát köszörüli.*)

A versenybírósg társelnökei: a messzi földön híres Nyi-
haha doktor, a libatoppi faiskola nagy tudományú profesz-
szora.

NYIHAHA Ez én vagyok!

HERCSULA ... És a híres-nevezetes Papramorgó doktor, a
Butykos Akadémia Kisüsti tanszékének köztiszteletben álló
vezetője.

PAPRAMORGÓ Ez meg én vagyok!

HERCSULA A versenybírósg tagja pedig: Csittcsatt mester,
udvari hajbodorító és bajuszpederítő.

CSITTCSATT Ez viszont szerénységem.

BÓREMBUKK, KITRÁKOTTY (*Tapsol.*) Éljen, éljen!

TÁMLÜTYŰ Szóljának meg hát a harsonák, és kezdődjék el
a bajuszverseny.

(*Harsonázás.*)

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Együtt.*) A versengés ezennel
kezdét veszi.

PAPRAMORGÓ Kinek a bajuszával kezdjük?

TÁMLÜTYŰ Bórebukkéval!

BÓREMBUKK (*Egymás szavába vágva.*) Kitrákottyéval.

KITRÁKOTTY Támlütyüével!

PAPRAMORGÓ Így semmire sem megyünk!

NYIHAHA Legjobb lesz, ha gyufát húznak kegyelmetek.

CSITTCSATT (*Szolgálatkészen.*) Itt van három szál gyufa:
egyiknek letöröm a fejét. Aki a fejetlent húzza, annak a ba-
juszát mérem meg elsőnek... Parancsoljanak.

KITRÁKOTTY Fejes!

TÁMLÜTYŰ Fejes!

BÓREMBUKK Fejetlen.

TÁMLÜTYŰ Te vagy az első, Bórembukk komám!

PAPRAMORGÓ Rajta, Csittcsatt!

NYIHAHA Kezdj hozzá, fiam, kezdj hozzá!

CSITTCSATT Igenis. Hozzákezek! *(Fütyörészni kezd.)*

TÁMLÜTYŰ Mit fütyülsz, mint valami feketerígó?

CSITTCSATT Jaj, király uram, én úgy tudok csak bajuszt méricksélni, ha fütyörések közben... *(Zsörtölődve.)* Kár, hogy megzavart felséged: most kezdek előlről...

(Fütyörézik.)

TÁMLÜTYŰ *(Türelemetlenül.)* Igyekezz azzal a méréssel, hé, mert ránk esteledik!

CSITTCSATT Már készen is vagyok, felség! Száztizenkét és fél centiméter a bajusz!

BÓREMBUKK *(Örvendezve.)* Száztizenkét és fél centiméter.

TÁMLÜTYŰ *(Hüledezve.)* Száztizenkét és fél centiméter?

CSITTCSATT Annyi bizony, király uram!

TÁMLÜTYŰ Lehetetlen.

CSITTCSATT Hogy mondhat ilyet felséged!

TÁMLÜTYŰ Nyihaha, Papramorgó, mérjétek meg ti is, egykettő!

PAPRAMORGÓ, NYIHAHA *(Együtt.)* Parancsára, felség!

PAPRAMORGÓ Csittcsatt, adsza a méterrudat!

CSITTCSATT Tessék, doktor úr!

NYIHAHA Egy centi, két centi, három centi, öt centi, tíz centi... hm... *(a torkát köszörülve)*... mit is mondtál, Csittcsatt, hány centiméter Bórembukk király bajusza?

CSITTCSATT Száztizenkét és fél centi, doktor úr. Kegyelmed is annyit mért, ugye?

NYIHAHA Pontosan annyit, Csittcsatt, pontosan annyit!

TÁMLÜTYŰ Jól megmérte, Nyihaha?

NYIHAHA Győződjék meg róla a tulajdon szemével, felség, ha nem hiszi.

TÁMLÜTYÜ (*Izgatottan.*) Ide azzal a méterrúddal! (*Megragadja Bórembukk bajuszát.*)

BÓREMBUKK (*Ijedten.*) Ereszd el a bajuszom! (*Megragadja Támlütyü bajuszát.*)

TÁMLÜTYÜ (*Ijedten.*) Ereszted el a bajszom!

BÓREMBUKK Nézze meg az ember!

TÁMLÜTYÜ Nézze meg az ember!

BÓREMBUKK De hisz ez álbajusz!

TÁMLÜTYÜ De hisz ez álbajusz!

BÓREMBUKK A markomban maradt.

TÁMLÜTYÜ A markomban maradt.

BÓREMBUKK Lóvá akartál tenni?

TÁMLÜTYÜ Lóvá akartál tenni?

BÓREMBUKK Nesze! (*Képen törli.*)

TÁMLÜTYÜ Nesze! (*Képen törli.*)

PAPRAMORGÓ, NYIHAHA De felségek, felségek! Uralkodjanak magukon.

BÓREMBUKK (*Duzzogva.*) Letépted a bajuszomat!

TÁMLÜTYÜ (*Duzzogva.*) Te is az enyémet!

BÓREMBUKK (*Megvetően.*) Kenderkócból volt: kovással ragasztottad oda.

TÁMLÜTYÜ Te meg kukoricahajat csirizeltél az orrod alá!

BÓREMBUKK (*Panaszos hangon.*) Mi mást tehettem volna, amikor egyetlen szál bajuszom sincs.

TÁMLÜTYÜ Egyetlen szál bajuszod sincs, és versenyezni akartál: szép dolog mondhatom.

BÓREMBUKK És te? Neked talán van bajuszod?

TÁMLÜTYÜ Sajnos, nincs: de volt.

BÓREMBUKK Volt hát: kenderkócból... Míg le nem téptem...

TÁMLÜTYŰ Nem igaz: nekem valódi bajuszom volt — száz-
 hét centis, gyönyörű bajuszom, csak leégett.

BÓREMBUKK (*Gúnyosan hahotázik.*) Leégett... Eriggy
 már! Ezt mindenki mondhatja... Még hogy leégett.

KITRÁKOTTY (*Diadalmasan.*) Ezek szerint tehát én nyer-
 tem meg a versenyt: én vagyok a bajuszkirály.

TÁMLÜTYŰ Micsodaaaaaaaaa?

BÓREMBUKK Bajuszkirály?
 (*Nekiesnek Kitrákotty bajuszának.*)

KITRÁKOTTY Hő, te hő! Eresszétek el a bajuszomat! Jaj,
 jaj, jaj! Segítség! (*Ordít fájdalmában.*)

TÁMLÜTYŰ Csimpaszkodj bele, komám!

BÓREMBUKK Tépd, cibáld, ne sajnáld!

TÁMLÜTYŰ Ordít, mint a fába szorult féreg!

BÓREMBUKK Úgy látszik, mégis fáj neki!

TÁMLÜTYŰ Lehet, hogy igazi bajsza van?

BÓREMBUKK Könnyen megeshet, bizony!

TÁMLÜTYŰ Akkor pedig kár a fáradságért.

BÓREMBUKK Én is amondó vagyok.

KITRÁKOTTY (*Lihegve.*) Csakhogy abba hagytátok végre!
 Már attól féltem, hogy egy szál sem marad a bajuszomból:
 mind kitépitek.

TÁMLÜTYŰ Hé, Papramorgó, Nyihaha! Vizsgáljátok meg
 tüzetesen, tényleg valódi bajusz-e?

NYIHAHA, PAPERAMORGÓ (*Együtt.*) Parancsára, felség!

NYIHAHA Mindjárt nekikezdünk, csak felteszem az okuláré-
 mat.

PAPERAMORGÓ Tedd fel, komám tedd fel — négy szemmel
 jobban látsz!

NYIHAHA Így la! (*Kitrákottyhoz.*) Forduljon csak a világos-
 ság felé, király uram. (*Elégedetten.*) Bajusz színe van!

PAPERAMORGÓ (*Szimatol.*) És bajusz szaga.

NYIHAHA Sötétben ugyan pemzlinek vagy macskafarkának is vélhetném, napvilágnál viszont határozottan bajusznak látszik.

PAPRAMORGÓ (*Néhányszor ráfúj.*) Ha ráfújok, úgy rezeg, mint az igazi.

NYIHAHA (*Dörzsölgeti.*) A sustorgása is szakasztott olyan, mint a valódi bajuszé.

PAPRAMORGÓ Minden jel arra mutat, hogy igazi bajusszal van dolgunk.

NYIHAHA Gubó legyek, ha nem valódi!

TÁMLÜTYÜ Nincs itt valami turpisság?

NYIHAHA, PAPRAMORGÓ (*Együtt.*) Már hogy lenne, felség?

TÁMLÜTYÜ (*Elszontyolódva.*) Akkor tényleg Kitrákotty a győztes.

BÓREMBUKK Ó bizony, tiszta sor.

TÁMLÜTYÜ Nyihaha, Papramorgó! Hirdessétek hát ki a verseny eredményét.

PAPRAMORGÓ A bajuszverseny győztese: Kitrákotty!

NYIHAHA Petymereg királya!

PAPRAMORGÓ Éljen Kitrákotty!

NYIHAHA A bajuszkirály!

(*Éljenzés.*)

TÁMLÜTYÜ (*Torkát köszörüli.*) Kedves Kitrákotty szomszéd! Fényes győzelmed emlékére fogadd el tőlem ezt a kis csekélységet: ezt a rubintokkal ékesített színarany bajuszkéfé, és használd jó egészséggel!

KITRÁKOTTY Köszönöm a kedves ajándékot. . . és hogy neked se lógjon az orrod, Támlütyü cimborám, s te se vágj olyan fancsali képet, Bórembukk komám, hadd lepjelek meg titeket én is valamivel. . . Itt van ez az üvegecske: nem

kristályvíz kotyog benne, nem citromszörp, nem is kávé,
nem puncs és nem limonádé, nem tejföl, nem kakaó...

TÁMLÜTYÜ, BÓREMBUKK (*Együtt.*) Akkor hát mi a
manó?

KITRÁKOTTY Kitrákottyvalék.

TÁMLÜTYÜ Kitrákottyvalék?

BÓREMBUKK Az meg mi fán terem?

TÁMLÜTYÜ Eszik-e vagy isszák?

KITRÁKOTTY A leghatásosabb bajusznövesztő. (*Büszkén.*)

A saját találmányom. Magam főztem, kotyvasztottam kecs-
ketejből, rókahájból, zergenyelvből, fókamájból, kakukkfü-
ből, pityangból, ebtövisből, bikkmakkból.

TÁMLÜTYÜ Kecsketejből?

BÓREMBUKK Rókahájból?

TÁMLÜTYÜ Zergenyelvből?

BÓREMBUKK Fókamájból?

TÁMLÜTYÜ Kakukkfüből?

BÓREMBUKK Pityangból?

TÁMLÜTYÜ Ebtövisből?

BÓREMBUKK Bikkmakkból?

KITRÁKOTTY Úgy bizony! És még használati utasítást is
körmöltem hozzá... Ejnye, hová is tettem? Otthon hagy-
tam volna? Még csak az hiányzik... Megvan... Nyissátok
ki jól a fületeket — felolvasom: kend be ezzel jól a szádát,
s húszcentis bajszod lesz másnap. Kend be újból, s harmad-
napra hatvan centi lesz a hossza. Ám ha így is rövid lenne,
akkor harmadszor is kend be, s bajszod úgy fog nőni, mint
a nyári záportól az inda!

TÁMLÜTYÜ Nyári záportól az inda? Ez már döfi! Mindjárt
ki is próbálom.

(*Kihúzza a dugót, a tenyerébe tölt, szétmázolja az orra alatt.*)

BÓREMBUKK (*Ijedten.*) Jaj! Elég már! Hagyj nekem is!

TÁMLÜTYÜ Ne óbégass! Tartsd a markod! (*Önt neki.*)

BÓREMBUKK Köszönöm szépen, cimbora.

TÁMLÜTYÜ (*Izgatottan.*) Pszt! Valami neszt hallok.

PAPRAMORGÓ Én is!

NYIHAHA Én is!

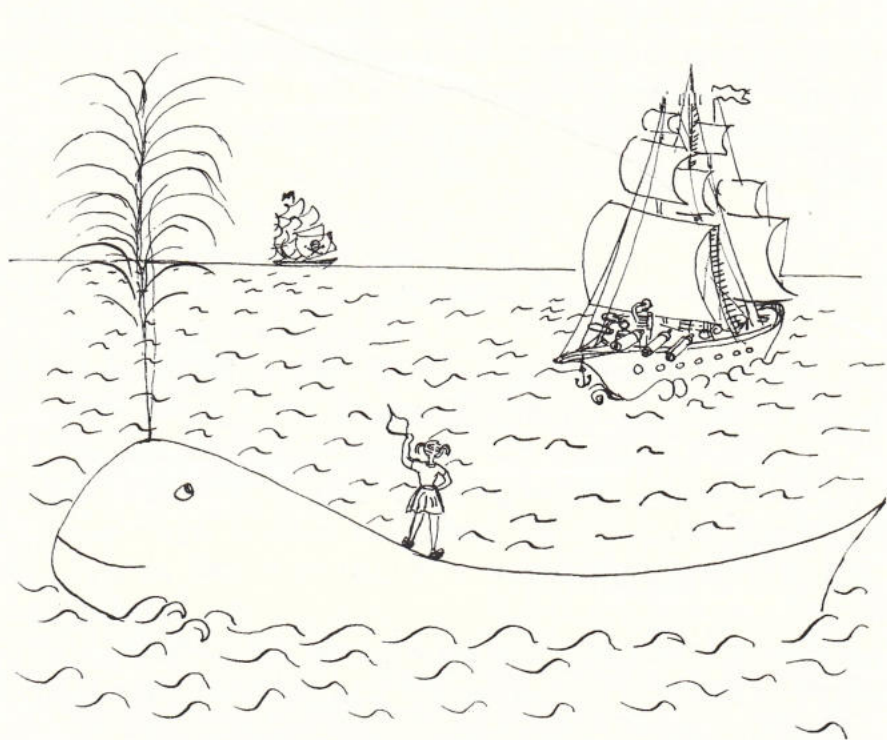
TÁMLÜTYÜ (*Megszeppenve.*) Mi lehet az?

KITRÁKOTTY Mi lenne: serken a bajszod!

(*Tréfás zene.*)

Hárs László

Itt a szobában

SZEREPLŐK

BUCI • MAMA • BRUNÓ BÁCSI • PIRÓK ZSUZSI
EGÉR • MACSKA • CETHAL • KALÓZKAPITÁNY
EGY KALÓZ • A HANG • NÉGYLÁBÚ
TÖHÖTÖM KIRÁLY

(*Buci dobol egy doboztetőn, és dudorászik.*)

MAMA Buci, légy szíves, add vissza a varródobozt.

BUCI Akkor mesélj, anyu.

MAMA Csakhogy te unod már Hófehérkét, János vitézt, Csipkerózsikát és a többi mesét.

BUCI Unom is.

MAMA Na, látod. Akkor inkább mesélj te. Magadról. Magadnak. Egyszer már meséltél, emlékszel?

BUCI Dehogyan egyszer. Én már legalább ezerszer meséltem.

MAMA Lehet, de én csak azt az egy mesét ismerem, amiben megszeliidítetted a vad oroszlánt, megsegítetted Hörömpöly Brunó bácsit, és ellátogattál a Holdkirályhoz, hogy feloldozhasd a varázslat alól Pirók Zsuzsit, a padszomszédodat. Tudsz még ilyen mesét?

BUCI Még különbet is tudok, anyu.

MAMA Akkor meséld el magadnak. Addig én felvarrom a leszaggatott gombjaidat.

BUCI Jó. De az én meséim nem úgy kezdődnek ám, hogy hol volt, hol nem volt, hanem úgy, hogy... (*már mesél is*) hol voltam, hol nem voltam...

MAMA (*Közbevág.*) Csak egyre kérlek, Buci. Későre jár, holnap reggel iskolába kell menni. Ne meséld hát magadat a holdba, hanem maradj itt a szobában, hogy idejében lefekhess.

BUCI Rendben van, anyu, de most már ne zavard a mesémet. (*És már mesél is.*) Hol voltam, hol nem voltam, éppen itt voltam a szobában, vagyis a szegény favágó palotájában, vagyis a király erdei kunyhójában. Mert én Buci királyfi vagyok, a szegény favágó legkisebb fia. Háááát, amint ülök, üldögélek az ágyban, egyszercsak elébem toppan...

MAMA (*Felsikolt.*) Jaj! Ott van valami! Ott a sarokban. Mi az a valami?

BUCI Ne izgulj, anyu, csak egy egér. Egy kiséger.

MAMA (*Sikoltozik.*) Jujujuj! Egér! Segítség! Egér! Hogy kerül hozzánk egér?

BUCI Úgy, hogy én idemeséltem. (*Megkérdezi.*) Egérke, mi járatban vagy?

EGÉR   Én, a szürke kis egérke,
lótva-futva, bújva-félve
idejöttem egyenesen
hős Bucihoz, őt keresem.

BUCI Én vagyok az. Mit kívánsz, egérke?

EGÉR   Ófelsége, jó Töhötöm
küldött engem vizen-tüzön,
mert jutott ő ajba-bajba,
s kérve-kér, hogy segíts rajta.

MAMA Buci, kergesd el az egeret. Félek tőle. Jaj!

BUCI Ne izgulj, anyu. (*Az egérhez.*) Te meg egérke, felelj. Töhötöm király miért téged küldött hozzám követségbe?

EGÉR   Mert várából egy teremtet
lélek ki nem menekedhet.
Csak én leltem kicsiny részre,
én, a szürke kis...

MACSKA Nyau! Mrnyau!

BUCI Sicc, kandur, sicc!

MACSKA (*Csámcsogva*) Nyau, mrnyau, ilyen jót rég nem ettem.

BUCI Egyáltalán, hogy került ide ez a macska?

MAMA Úgy, hogy őt meg én meséltem ide, hogy elkeresse az egeret.

BUCI (*Nagyon elszontyolodva.*) Csakhogy nem elkergette, hanem megette. Mielőtt megmondhatta volna, hogy hol találok a bajba jutott Töhötöm őfelsége királyi várát. Vajon hol?

MAMA Bizonyára az Óperenciás tengeren túl, vagy inkább az Üveghegyen innen, illetve Hetedhétországban...

BUCI Anyu, így nem lehet mesélni, ha folyton beleszólsz.
Most kezddhetem előlről az egészet. (*És kezdi előlről.*) Hol
voltam, hol nem voltam, éppen itt az ágyamban voltam,
mikor kopogtattak...

(*Kopogtatás.*)

MAMA Hallod, Buci? Kopogtak. Ki lehet az, ilyen késő este?
(*Kiáltva.*) Tessék! Szabad!

(*Kopogtatás.*)

BUCI Megint kopogtattak.

MAMA Várj, ajtót nyitok. (*Hallani, hogy ajtót nyit.*) Tessék
be...

(*Kopogtatás.*)

MAMA Érthetetlen. Kopogtatnak, és nincs odakint senki.

BUCI Persze, hogy nincs, mert idebent van.

MAMA Idebent? Hol?

BUCI Az a gyanúm, hogy a szekrényben. Nyisd csak ki, anyu.

MAMA A szekrényajtót? Hát, ha gondolod... (*Hallani, hogy
ajtót nyit. Csodálkozva felkiált.*) Nini!...

BRUNÓ Adj' isten, jó estét.

MAMA ...nini! Hörömpöly Brunó bácsi. Hogy kerül a szek-
rénybe?

BRUNÓ Hát csak szeretek ülni, üldögélni a szekrényekben. Kü-
lönösen a fehérneműs szekrényeket kedvelem. Azok olyan
lakályosak.

BUCI És mi az a fura holmi a kezében, öregapám?

BRUNÓ Jöttem, de nem üres kézzel,
trombitával, sárgarézzel.
Bucik, Jucik, Péter-Pálok,
trombitámon trombitálok,
harsog a dal meg a kánon
trombi- trombi- trombitámon.

BUCI Gitár jobb lett volna, most az a divat.

BRUNÓ Sajnálom, csak trombitálni tudok, gitározni nem. De ha nem tetszik, én el is mehetek.

BUCI Ne sértődj meg, kedves öregapám. Maradj itt a szobámban. És a mesémben.

BRUNÓ Nem bánom. De csak azért, mert kedves öregapádnak szólítottál. Mondd, ma este hová készülsz, Buci királyfi? Csak nem világgá?

BUCI Nem, öregapám. Ha lehetne, ma itt maradnék a szobámban.

BRUNÓ Hogyne lehetne, mikor lehet. Hiszen ez a szoba úgy telisteli van a meséddel, hogy nekem már alig jut benne hely. Itt van például ez a szép kék üvegváza...

BUCI Abban véletlenül nincs semmi. Üres.

BRUNÓ Hogyhogy véletlenül? És hogyhogy üres?

BUCI Úgy, hogy véletlenül felborult... izé... felborítottam. A csokor kiesett, a víz mind kifolyt belőle. És én sírtam. Így üres.

BRUNÓ Rosszul tudod. Ez bizony egy kicsit sem üres, hanem színültig van mesével. Lássuk csak? Kiborítjuk. Így ni.
(*Három pendülés, ahogy három csepp kicseppen a vázából.*)

BRUNÓ Tudod-e, Buci királyfi, mi ez a három csepp, ami kicsordult belőle?

BUCI Három csepp víz.

BRUNÓ Biz, nem víz ez, gondolj szebbet — ez három saját könnycsepped.

BUCI Ez volt benne?

BRUNÓ De ez még nem minden. Rázzuk meg egy kicsit, mit lelünk még benne?
(*Szélsuhogás támad.*)

BUCI Nicsak, szél fúj belőle.

BRUNÓ E fuvallat, kedves pajtás,
ajkadról elszállt sóhajtás.

BUCI Nini, hogy borzolja a vizet... azaz a könnycseppeket a szél... vagyis a sóhajtás. Öregapám, hátha van még valami abban az üres vázában?!

BRUNÓ Hogyne volna, mikor van. Ha megrázzuk, kipotyog.
Hoppá!

(Egyetlen nagy csendülés hallatszik.)

BUCI *(Nagy örömmel.)* Nini, piros labda!

BRUNÓ Biz ez valami más.

BUCI Akkor piros léggömb. Egyre feljebb száll.

BRUNÓ Még az se.

BUCI Akkor maga a napocska.

BRUNÓ No, meg a te vidám, vásott,
kerek, piros mosolygásod.

BUCI És ez is ott volt az üres üvegvázában? Ni, hogy száll, feljebb, mind feljebb...

BRUNÓ Három csepp könny hullámot vet,
sóhaj-szél száll a víz felett,
s mosolygásod piros napja
a tó vizét ragyogtatja.

BUCI Hiszen ez éppen olyan, mint a Balaton! Nem, nem is olyan, hanem maga a Balcsi. Ott egy motoros rohan. Mindenfelé csónakok, vitorlások...

BRUNÓ Buci királyfi, nem volna kedved fürdeni egyet a Balatonban?

BUCI Nem szeretek egyedül fürdeni.

BRUNÓ Hát akkor... meséld tovább a mesédet.

BUCI Jó. Akkor azt mesélem, hogy: hol voltam, hol nem voltam, a Balaton partján voltam, és itt nyaralt Pirók Zsuzsi is.

ZSUZSI Szervusz, Buci. Jó reggelt.

BUCI Szia, Zsuzsi.

ZSUZSI Kezicsókolom, bácsi. (*Köszön, majd Bucit kérdi.*)

Buci, ez a nagypapád?

BRUNÓ Szerbusz Zsuzsi. Én olyan nagyapaféle vagyok. Nem egészen, de majdnem nagyapa, mert tudod, Zsuzsi, különféle nagyapák vannak.

ZSUZSI És miért van a bácsinál trombita? Talán muzsikus?

BRUNÓ Mindenki a trombitámmal van megakadva! Csak úgy magamnak hoztam, és kész. Nem fontos. Menjetek szépen fürdeni.

ZSUZSI Nem hideg a víz?

BUCI Dehogy hideg. Olyan jó melegre meséltem, hogy no.

ZSUZSI (*Hallani a csobogásból, hogy megmártja a lábát.*) Tényleg. Finom. Milyen kár, hogy nem tudok úszni.

BUCI Zsuzsika, majd én megtanítalak.

ZSUZSI Jé, hát te tudsz?

BUCI Képzletben nagyon jól tudok. Már világbajnok is voltam. Szóval először én tanítalak meg téged és aztán, amikor már tudsz, te tanítasz meg engem. Először is feküdj hasra a vízre, és rúgj ki...

ZSUZSI (*Rémült kiáltással.*) Engedj! Engedj! Engedj el! Gyerünk gyorsan a partra.

BUCI Mi történt?

ZSUZSI Még semmi. De ha nem sietünk, rögtön történni fog. Ott jön egy borzasztó nagy cápa.

BUCI Jaj, te kis csacsi, a Balatonban nincs cápa.

ZSUZSI De ott jobbra egész tisztán látszik, ahogy hasítja a vizet.

BUCI Te kis csacsi, az nem cápa, hanem bálna.

ZSUZSI És az van a Balatonban?

BUCI Most van.

ZSUZSI Akkor gyorsan mondjál egy bálnaigézőt.

BUCI Nagyon szívesen. . . (*verset mond*)

Ez nem bálnaidéző,
hanem bálnaigéző.
A mély vízből kinéző
falánk bálnát igéz ő.

Miről álmodik a bálna?
Jó falat a bálna álma.
De javadra mégse válna,
ha bekapnál minket, bálna.

Épp ezért ne acsarogj,
s mert türelmem fogyton-fogy,
most megparancsolom, hogy
törpe hallá zsugorodj.

Légy te keszeg vagy kis márna,
kire halászhorog várna,
mert eleget voltál már ma
bálna, bálna, bálna, bálna.

CETHAL (*Gúnyosan hahotázik.*) Hahaha, nekem aztán szavalhatsz.

BUCI (*Rábeszélően.*) De ez bálnaigéző.

CETHAL Csakhogy én nem bálna vagyok ám, hanem cethal.
Rosszul tanultad meg az állattant.

BUCI Mi még nem tanulunk olyasmit az elsőben.

CETHAL Az a te bajod. Vagyis inkább Pirók Zsuzsi baja. Mert én most bekapom őt. Hamm. Hamm!

BUCI Jajaj, Brunó bácsi, Jajaj, kedves öregapám! (*Majdnem sírva fakad.*)

BRUNÓ Mi baj van, Buci?

BUCI Nagy baj van, rettenetesen nagy baj van. Zsuzsit bekapta

- egy bálna. Azaz nem is bálna, hanem cethal. Mit tegyünk?
Jajaj, mit tegyünk?
- BRUNÓ Természetesen azonnal hajóra szállunk, és üldözőbe vesszük a cethalat. Van hajód?
- BUCI Hogyne volna. Az asztalfiókban van. Anyu, légy szíves, add ide a kishajómat.
- MAMA Tessék, Bucikám.
- BRUNÓ Gőzhajó?
- BUCI Nem. Vitorlás.
- BRUNÓ Az a jó. Remek szelünk van. Ahoi! Tengerre szállunk.
- BUCI (*Meséli a meséjét.*) És akkor hol voltam, hol nem voltam, máris ott voltam a vitorlášajó parancsnoki hídján. Mert én voltam a kapitány, Brunó bácsi meg a kormányos.
- BRUNÓ Látod, kapitány, milyen szerencse, hogy magammal hoztam a trombitámat. Most megadhatom a jelt az indulásra.
- (*Trombitaszó.*)
- BUCI (*Harsányan vezényel.*) Vitorlákat felvonni! Teljes gőzzel előre!
- BRUNÓ Igenis, kapitány, teljes gőzzel előre.
- BUCI Hány csomóval haladunk, kormányos?
- BRUNÓ Egy egész csomó csomóval, kapitány.
- BUCI Kevés. Gyűjtsd be a motorokat is.
- BRUNÓ Igenis, kapitány, begyűjtöttem a motorokat is.
- (*Nagy motorberregés.*)
- BRUNÓ Kapitány! Cethal a láthatáron.
- BUCI Félfordulat jobbra, irány a cethal.
- BRUNÓ Igenis, kapitány, irány a cethal.
- BUCI Ágyúkat megtölteni, kormányos.
- BRUNÓ Már megtöltődtek, kapitány.
- BUCI Cél a cethal. Minden ágyúból — túúúúú!... (*Vár egy*

kicsit, de az ágyúk nem szólalnak meg.) Kormányos, mért maradt el a sortűz?

BRUNÓ Jelentem, azért, mert valaki a cethal hátán ül, és kiáltozik.

ZSUZSI *(Nagyon távolról hallatszik a hangja.)* Ne lőjete! Ne lőjete!

BUCI Ezer vasmacska és tengeri fóka, hiszen ez Pirók Zsuzsi hangja.

BRUNÓ És ő maga csücsül ott a cethal hátán, személyesen.

BUCI *(Elnyújtott kiáltással.)* Ahoiiii! Pirók Zsuzsi, te vagy az?

ZSUZSI *(Már közelebbről hallatszik a hangja.)* Hahó, Buci kapitány, én vagyok az.

BUCI Mit csinálsz ott a cethal hátán?

ZSUZSI Lovagolok.

BUCI Menj onnan valahová, hogy ágyútűz alá vehessük a tengeri szörnyeteget.

ZSUZSI Ti csak ne ágyúzzátok az én kis cetikémet. Olyan édes kis cethalacska.

BRUNÓ Méghogy halacska! Akkora, mint egy ház.

BUCI Jó, nem ágyúzunk, csak megmentünk.

ZSUZSI De én egyszer már meg vagyok mentve. Láthatjátok.

BUCI Látjuk, de megmentünk másodszor is. Vigyázz, kötelet dobok. Kapd el. Hóóóó-hopp! Elkaptad?

ZSUZSI Elkaptaaaaam!

BUCI Most kapaszkodj jó erősen, felhúzzunk. *(Vezényel.)*
Húúzd meg, kormányos!

BRUNÓ Húúúzd meg, kapitány!

KETTEN Húzd-meg! Húzd-meg! Húúúzd me...

ZSUZSI Most már ne húzzátok tovább, mert itt vagyok a fedélzeten.

BUCI No, látod, mégis megmentettünk a cethal torkából.

BRUNÓ Éljen!

BUCI Áru!d el, hogyan menekültél meg a halálos veszedelem-
ből?

ZSUZSI Nem én voltam halálos veszedelemben, hanem szegény
kis cetike. Képzéjétek, a torkán akadt egy nagy halszá!ka.
Már fuldokolt szegény. Azért kapott be, hogy kivegyem a
torkából a szá!kát. Utána rögtön kiköpött, és a hátára vett,
és köszönte szépen, és azt mondta, meghálálja, csak tegyem
el jól a szá!kát, ezt ni, és ha bajba jutok, csak hajítsam
vissza a tengerbe, és ő menten megjelenik.

BUCI (*Döb!bent csodálkozással.*) A TENGERBE? Kormányos,
hát ez nem a Balaton?

BRUNÓ Úgy látszik, kapitány.

BUCI Akkor te rosszul kormányoztál, kormányos.

BRUNÓ Vagy te rosszul parancsoltál, parancsnok. Esetleg
Buci rosszul mesélt.

BUCI (*Kiszól a meséből.*) Anyu, képzeld, rémes dolog történt.
Véletlenül kimesélődtem a nyílt tengerre. A szárazföld tel-
jesen eltűnt. Még egy kis vizesföld se látszik sehol. Mit te-
gyünk?

MAMA Bucikám, megtiltottad, hogy beleszóljak a mesédbe.
Különben sem érek rá, mert még több gombot fel kell varr-
nom az ingedre. De hol a varródobozom? Nem láttad,
Buci?

BUCI Én most nem látok mást, csak a végtelen tengert.
(*Trombitaszó.*)

BRUNÓ Csupa tenger ez a tenger,
az ember bárhova néz.
Balról tenger, jobbról tenger,
és csupa víz az egész.

Ez a sok víz csupa tenger,
vagy esetleg óceán.
Hogy jutunk most ki a pácból
Bucikám, hős kapitány.

ZSUZSI (*Izgatott örömmel.*) Hajó! Hajó! Jön egy hajó!

BUCI Miféle hajó? Hol a messzelátó?

BRUNÓ Nem kell ide semmiféle messzelátó. Én magam vagyok messzelátó. Már az újságot is csak a szoba túlsó végéből tudom elolvasni.

BUCI Kormányos, akkor sürgősen lássad meg, hogy mi közeledik.

BRUNÓ Kapitány, jelentem, hajó közeledik.

BUCI Jó, jó, de milyen hajó?

BRUNÓ Kapitány, hát a tengeri mesékben milyen hajó szokott felbukkanni a távolból?

BUCI (*Döbbenten.*) Csak nem?

BRUNÓ De bizony, hogy igen. Ez bizony kalózhajó. Halálfejes fekete lobogó leng az árboc csúcsán. És egyenest felénk tart.

BUCI Kormányos, teljes gőzzel előre!

BRUNÓ Sajnos, hiába. Gyorsabb járatú hajó, mint a miénk, nem tudunk elmenekülni előle.

BUCI Akkor harcolni fogunk. Nem adjuk olcsón az életünket. Az ágyúk úgyis meg vannak töltve. Kormányos: cél a kalózhajó! Minden ágyúból tűűűűűűűz!

(*Ágyúdörgés.*)

BUCI (*Mesél.*) És akkor hol voltam, hol nem voltam, ott voltam a kalózhajó fedélzetén. Mert elkeseredett harc után sajnos mind a hárman fogságba estünk. És a falábú, fél szemű kalózkapitány dühösen rázta pisztolyát az orrom előtt.

KAPITÁNY Mordizom adta! Ezer kartács és ágyúgolyó, továbbá tízezer vasmacska! Összevissza ágyúztad a hajómat, az én szépséges kalózhajómat. Most már hogy kalózkodjam tovább ezzel a teknővel? Ki vagy te kutyafülű?

BUCI Buci vagyok.

KAPITÁNY Százezer rumoshordó! Csak tán nem a híres-nevezetes Buci királyfi?

BUCI De igen.

KAPITÁNY Hahá, akkor nagy fogást csináltunk. Addig nem szabadulsz a karmainkból, amíg királyi apád nem fizet érted ezer zsák arany váltságdíjat. Hát ez a veled levő nőcseléd kicsoda? Tán királykisasszony?

ZSUZSI Én Pirók Zsuzsi vagyok, és a papám nem király, hanem rézöntő.

KAPITÁNY Majd adok én neked rézöntőt! Királykisasszony vagy, és punctum!

ZSUZSI De én nem akarok királykisasszony lenni. Én orvos akarok lenni.

KAPITÁNY Mikor?

ZSUZSI Majd ha megnövök.

KAPITÁNY Addig nem várhatok a váltságdíjra. Hé, legények! Zárjátok a hajófenékbe a királyfit meg a királykisasszonyt.

KALÓZ Na, gyerünk, mozgás. Lefelé!

KAPITÁNY És te öreg, azzal az ócska trombitával? Bizonyára te vagy az udvari muzsikus. Hát akkor rajta, muzsikálj!

(Trombitaszó.)

KAPITÁNY Hé, legények, a jó fogás öröme mulatunk egyet. Három hordó rumot csapra verünk. Te meg, öreg, fújd a trombitát, ha kedves az életed. Rajta!

(Trombitaszó. A kapitány borízű hangon énekel.)

KAPITÁNY Halálfejes kalózik
bandájával hajózik.

Reszketnek a hajósok,
ha jönnek a kalózok,
kili-kali kalózok,
halálfejes kalózok.

Az én nevem Gonosz Tom,
pálinka, rum a kosztom,
rimi-rumi a kosztom.

Jön egy hajó, kifosztom,
és a zsákmányt elosztom,
elosztom és felosztom,
bandámmal én megosztom.

Halálfejes kalózok...

(A trombita és az ének egészen elhalkul, távolról hangzik.)

ZSUZSI *(Vacogva.)* Bu... Bu... Buci. Borzasztó itt lenn a hajófenéken. Én félek.

BUCI Ne félj, Zsuzsi, amíg engem hallasz.

ZSUZSI Azt úgy mondják: amíg engem látsz.

BUCI Másutt úgy mondják, de itt így mondják, mert ez az én mesém, ezt én mesélem, és amíg hallod a mesémet, addig ne félj.

ZSUZSI Akkor meséld el, hogy mi lesz velünk.

BUCI Hol lesz, hol nem lesz, egyszercsak valami lesz. Az lesz, hogy a kalózok addig vedelik a pálinkát a fedélzeten, amíg elaluszna. Elsőnek maga Gonosz Tom, a kalózkapitány...

(A távoli zene elhallgat.)

BUCI És akkor olyan horkolást csapnak, hogy még a cápák is rémülten menekülnek a hajó közeléből. Hallod?

(Éktelen nagy horkolás.)

ZSUZSI Hallom; és azután mi lesz?

BUCI Azután az lesz, hogy Brunó bácsi összekötözi őket, és kiszabadít minket. Én meg levágom a fejüket, hogy soha többé ne tudjanak kalózkodni.

ZSUZSI (*Sírva fakad.*) Jajaj, brühühü. . .

BUCI (*Fölkényesen.*) Most meg mit bögsz? Mitől félsz?

ZSUZSI Most nem félek, hanem sajnálom szegénykéket.

BUCI Kiket?

ZSUZSI Hát a szegény kis kalózokat, akiknek levágod a fejét.

BUCI Márpedig ennek így kell lennie. Gondold csak meg, mennyi gonoszságot műveltek.

ZSUZSI Hátha megjavulnának? Emlékezz csak rá, a tanító néni is mondta Dévény Gyurkának, amikor úgy megbokszolta Kormos Bandit, hogy megeredt az orra vére: javulj meg, Gyurka, javulj meg. . . Ezt mondta, és Gyurka meg is javult.

BUCI Igen ám, de ezek nem iskolások, hanem vén tengeri kaló-
zok.

ZSUZSI Attól még megjavulhatnak. Csak tőled függ. Hiszen ez a te meséd. Meséld úgy tovább, hogy megjavulnak. Kérlek, Buci, igazán. Kérlek!

BUCI Nem bánom. A kedvedért úgy mesélem. Mert olyan szé-
pen kérted.

(*Vidám trombitaszó harsan.*)

ZSUZSI Hallod? Jön Brunó bácsi.

(*Az ajtó nyikorogva nyílik.*)

BRUNÓ Buci, Zsuzsi! Gyertek gyorsan. Minden úgy ment, mint a karikacsapás. Kicsentem a kapitány zsebéből a kulcsot. Sőt, már a mentőcsónakot is vízre bocsátottam, hogy faképnél hagyhassuk őket.

BUCI Kormányos! Lecsatolta a kapitány kardját?

BRUNÓ Nem.

BUCI Pedig az varázskard. Csak azzal tudott legyőzni. A kardot magunkkal visszük, még szükségünk lehet rá.

BRUNÓ Leccsatoltam. Tessék, már itt is van. Ez van belevésve:

Kardom győzhetetlen éle,
ki szállhatna szembe véle.
Acélt vágok, vasat szabok,
győzhetetlen szablya vagyok.

BUCI Ugye megmondtam, hogy varázskard. Visszük magunkkal. Gyorsan a mentőcsónakba, és irány — a föld!

(Hullámverés és szélzúgás hangzik fel, majd egy hatalmas ásitás.)

KAPITÁNY *(Ásit.)* Áhhh, óáhh! Ej, be jót aludtam. *(Kialtva.)*
Hé, legények, ébresztő!

(Nagy ásitások, krakogások, dörmögések.)

KAPITÁNY Legények, olyan különösen érzem magam. Mint-ha egyszercsak hirtelen-váratlan megjavultam volna. Egyszerűen nem tudom elképzelni, hogy nemrég még kegyetlen kalózkapitány voltam.

KALÓZ Én sem.

KAPITÁNY Ezer tengeri ördög... akarom mondani, tejbe-kása és spenótfőzelék! Úgy szeretnék valami jót, valami igazán nemeslelkűt cselekedni. Milyen kár, hogy megszöktek a foglyaink, most tejbe-vajba fűröszténém őket. Egyszóval vége a kalózkodásnak. Az ám, de akkor miből fogunk megélni?

KALÓZ Dolgozni fogunk, kapitány.

KAPITÁNY Ezer tengeri... izé... tejberizs. Azért annyira nem javultam meg. Pedig erősen megjavultam. *(Énekel.)*

Megjavulva hajózik,
nem vagyunk már kalózik,
kili-kali-kalózik.

Örülnek a hajósok,
hogy nem vagyunk kalózok,
véreskezű kalózok,
halálfejes kalózok.

Az én nevem Kezes Tom,
tejberizsa a kosztom,
izsa-rizsa a kosztom.
Kapitányság a posztom,
tejberizsám elosztom,
elosztom és kiosztom,
mindenkivel megosztom.

BUCI (*Mondja a mesét.*) Mi már akkor hol voltunk, hol nem voltunk, hetedhét határon is túl voltunk a mentőcsónakban. A hullámok hátán hanykolódtunk, és egyszer csak megpillantottunk valamit.

ZSUZSI (*Ujjongva.*) Föld! Föld!

BUCI Mégpedig egy lakatlan sziget.

BRUNÓ Az nem olyan biztos. De majd megtudjuk. (*Kiált.*) Ahoooi!

A HANG Ahoooi! Ahoooi!

BRUNÓ Halló, kérem, lakatlan sziget ez?

A HANG Teljesen lakatlan vagyok. Kedves hajótöröttek, nyugodtan kössetek ki rajtam.

BUCI Ahoooi! Mi nem hajótöröttek vagyunk, hanem szökevények. Kalózhajóról szöktünk, és egy teljesen lakatlan szigetet keresünk.

A HANG Ez az. Énnálam lakatlanabb sziget nincs a világon. Gyertek, gyertek, jó Robinsonságot kívánok.

BUCI Köszönjüüüük!

A HANG Van énrajtam völgy meg lanka,
sziget vagyok, lakatlanka.
Nincsenek itt remek romok,
csak egy erdő, egy kis homok.
Érezték jól magatok,
három elszánt Robinsonok.

BUCI Csak én vagyok Robinson, mert ez az én mesém.

ZSUZSI És én vagyok Péntek, ugye Robinson Buci, én vagyok Péntek?

BUCI Helyes, Zsuzsi, te vagy Péntek. No és öregapám, Brunó bácsi? Te legyél Szombat.

BRUNÓ Nem lehet. Szombat fiatalabb, mint Péntek, és én vagyok az idősebb. Csütörtök leszek. Csütörtök Brunó.

BUCI Nagyon helyes.

ZSUZSI És most nézzünk körül ezen a teljesen lakatlan szigeten. Mit láatsz, Robinson Buci?

BUCI Azt, hogy nekem nagyon ismerős ez a lakatlan.

BRUNÓ Hát persze, hogy ismerős.

BUCI De egészen olyan, mint a szobámban a játéksarok.

BRUNÓ Hát persze, hogy egészen olyan.

BUCI Ott vannak a kis játékfáim meg játékbokraim, csak nagyban. Ott van a törött nyakú zsiráfom és az ormány nélküli elefántom, csak élőben. Ott van. . .

BRUNÓ Ne is folytasd, Robinson Buci. Természetes, hogy ott vannak, hol lennének másutt, mint ahol mi vagyunk: a te lakatlan szigeteden. Hiszen emlékszel, megígértük a mamádnak, hogy ott maradunk a szobában. És ott is maradtunk, csak a te meséd egy kicsit kitágította. Mindössze annyira, hogy szűken beleférjen a Balaton, meg a tenger, meg a kalózhajó, meg a lakatlan sziget, meg még sok minden.

BUCI (*Kidltva.*) Ahoooi! Anyu, hallasz engem?

MAMA (*Egészen csöndesen.*) Már hogyne hallanálak. A lakat-

lan szigetről idehallatszik minden szó. Mondd, Robinson Buci, hogy fogsz onnan ágyba. . . akarom mondani hazakerülni?

BUCI (*Kiáltva.*) Ne félj, anyu, majd innen is megmenekülök.

ZSUZSI De én addig is szeretnék enni valamit. Megéheztem a tengeren.

BRUNÓ Robinson Buci, te kutasd át a szigetet, én meg addig horgászok. Hátha horogra kerül egy kis finom rántott hal. Ámbár rácponty se lenne rossz. Tejfölösen.

MAMA Péntek Zsuzsi, jó lesz addig egy kis vajas kenyér?

ZSUZSI Köszönöm szépen, még úgysem ettem soha vajas kenyeret lakatlan szigeten.

BUCI (*Dobbant egyet.*) Te, Péntek Zsuzsi! Hallod, milyen különösen döng itt a föld? Figyeld csak! (*Újra dobbant.*) Hallod?

ZSUZSI Igen, hallom, Robinson Buci. Nagyon különösen döng.

BUCI Mert itt van valami alatta.

ZSUZSI Igen, Kovácsék lakása van alatta.

BUCI Jaj, de buta Péntek vagy te, Zsuzsi. Azért döng furcsán a föld, mert itt elástak valamit. De én máris felásom. Még szerencse, hogy elhoztam magammal a kalózkardot, azzal ásni is lehet.

ZSUZSI Mondd, Buci, itt maradunk egy darabig ezen a lakatlan szigeten, ahol nincs iskola?

BUCI Hopp! Valami keménybe ütközött a kardom. Nini, egy vasfogantyú. Gyere, Péntek Zsuzsi, kiemeljük. Húuuuzd meg!

ZSUZSI (*Erőlködik.*) Jaj! Hú! Nagyon nehéz.

BUCI Azért csak húzd! Húuuuzd! No még! Úgy. Phú! (*Nagyot sóhajt.*) Kint van.

ZSUZSI Egy láda. Mi lehet benne?

BUCI Még ennyit se tudsz? Természetesen a kalózok kincse.

ZSUZSI Honnan tudod?

BUCI No hallod, csak tudom a saját mesémet?!

ZSUZSI És mit teszünk ezzel a sok kincessel?

BUCI Természetesen hazavisszük magunkkal, és mindent visszaadunk a tulajdonosának.

ZSUZSI Egy kis aranygyűrűt azért megtarthatnánk. Úgy szeretnék egy kis aranygyűrűt. Ennyi csak jár a becsületes megtalálónak és visszaadónak. . .

BRUNÓ (*Távoli kiáltása.*) Hahó, Robinson! Hahó, Péntek! Ide, ide! Gyorsan!

BUCI Csütörtök Brunó kiabál. Csak nincs valami baj?

BRUNÓ (*Távoli kiáltása.*) Segítség, Robinson! Segítség, Péntek! Siessetek!

BUCI De úgy látszik, baj van. Fussunk.

ZSUZSI Vigyük a kincsesládát is. (*Nagy lábdobogással futnak.*)

BRUNÓ Gyertek, gyertek, siessetek. Már nem tudom tartani a pecabotot. Markoljátok erősen, mielőtt elragad. Alighanem valami tengeri szörnyeteget fogtam. Húuuuuzd meg!

CETHAL Jó napot kívánok.

ZSUZSI Nini, a cethalacska.

CETHAL Mért tetszenek engem olyan mérgesen ráncigálni?

BRUNÓ Ezt nem fogják elhinni nekem. Még soha senki nem fogott cethalat horoggal.

CETHAL De ön se, tisztelt Brunó bácsi. Én azért jöttem, mert valaki a tengerbe hajított egy halszálkát, egy torkon akadt halszálkát.

ZSUZSI Én. . . én nem. . . én igazán. . . Itt van. . . Nincs itt! Elveszítettem. Kiesett a zsebemből. Biztosan a mentőcsónakban.

CETHAL Légy szíves, dönts el: hívtál, vagy nem hívtál.

ZSUZSI Én tulajdonképpen úgy gondoltam, hogy eléldegélhet-

nénk egy darabig ezen a jó kis lakatlan szigeten, ahol nincs iskola, meg nincs fülmosás, meg nincs fürdés. . .

CETHAL Mondhatom, szép dolog. Az én cetkislányom egész nap fürdik, mégsem sokallja. De nem erről van szó. Hanem arról, hogy van megmentés vagy nincs megmentés?

BUCI Van, van, de mennyire van. Ez a sziget teljesen kiesik a hajók útjából, és mire a kutatórepülőgépek ránk találnának, addigra olyan öregek lennénk, mint Csütörtök Brunó bácsi. Légy szíves, Cethal, vigyél el minket innen.

CETHAL Hová vigyelek?

BUCI Tulajdonképpen a Baross utcába kellene. . . De ott csak buszjárat meg trolijárat van, cethaljárat nincs. Vigyél minket a szárazföldre, ha lehet.

CETHAL Miért ne lehetne? Mindent lehet. Üljetek a hátamra és indulás! Na gyerünk, gyerünk, más dolgom is van, mint Robinsonokat menteni különböző lakatlan szigetekről. Nincs több felszálló?

(Csöngetés.)

CETHAL Akkor indulunk.

BUCI (Mesél.) És hipp-hopp, hol voltam, hol nem voltam, egyszer csak Pirók Zsuzsival meg Brunó bácsival meg a kincsesládával, továbbá a réztrombitával ott voltam a szárazföldön. Úgy utaztunk a cethal hátán, hogy még vizesek se lettünk.

BRUNÓ Most már csak azt kellene tudni, hogy hol vagyunk, hol nem vagyunk.

BUCI Úgy nézem, a négylábú hatalmában vagyunk.

ZSUZSI Igen, igen. Jól látom mind a négy lábát.

NÉGYLÁBÚ Mert én vagyok a Négylábú.

BUCI Az semmi. A lónak is négy lába van, meg a kutyának is, meg a birkának is, meg a széknek is, meg az ágnak is, meg a. . .

NÉGYLÁBÚ Elég! Ezeknek csak négy lábuk van, de én a
Négylábú vagyok.

BUCI De nagyra vagy azzal a négy lábaddal, Négylábú.

NÉGYLÁBÚ A világon sok négylábú él,
négylábúbb vagyok mindenkinél.
Mert úgy állok négy lábamon én,
mint senki más a föld kerekén.
Ahová az én négy lábam lép,
nem marad ép semmi semmiképp.

Ahol az én négy lábam megáll,
menekvés a végső szalmaszál.
Fussatok hát innen idején,
mert én vagyok Négylábú, a rém.

ZSUZSI Buci, szaladjunk, meneküljünk.

BUCI Csigavér, Zsuzsi, csigavér. (*Hősiesen.*) Hozzád szólok,
Négylábú! Nem félek tőled. Megküzdök veled.

NÉGYLÁBÚ Te szegény, nyomorult. Csak felemelem négy
lábam egyikét, és neked máris véged.

BUCI Akkora a szád, mintha nem négylábú lennél, hanem négy-
szájú. Elég a fecsegésből! Űss-vágj, kardom!

NÉGYLÁBÚ Vesztedbe rohansz, féreg! Állok elébed mind a
négy lábamon. Kezdődjék a küzdelem.

BRUNÓ Ne szepegj, kis Zsuzsi. Bucinál van a legyőzhetetlen
kard. A vasat szabó szablya.

BUCI Brunó öregapám, add meg a jelet a párviadalra. (*Kürthar-
sogás, majd éktelen kardcsattogás. Közben kiáltások.*)

NÉGYLÁBÚ Szétmorzsollak!

BUCI Lekaszabollak!

NÉGYLÁBÚ Eltiporlak!

BUCI Te engem? Abból ugyan nem eszel. Nesze! Nesze! Ne-
sze! És a negyedik lábadnak is nesze!

NÉGYLÁBÚ Jajajaj! Jujujuj! Jijijij! Jejejej! Oda mind a négy lábam. Végem van. Nekem már befellegzett. Soha többé nem leszek igazi Négylábú.

BUCI Kell még egy kis kaszabolás, Négylábú? Nem?! Akkor hordd el az irhátat. Tűnés, öregem.

NÉGYLÁBÚ Igenis, kérem szépen. (*Egyre halkabban, elhalóban.*) Már tűnök... csak ne tessék vagdalkozni... jajajaj árva fejemnek...

MAMA Buci, azért nem kellett volna...

BUCI (*Közbevág.*) Anyu, ne szólj bele a mesémbe.

MAMA Én csak az asztalba szólok bele. Tönkretetted mind a négy lábát.

BUCI Anyu, az nem asztal volt, hanem a Négylábú rém. De én legyőztem.

TÖHÖTÖM Üdvöz légy, hős lovag, ki megmentetted birodalmamat a Négylábútól, és kiszabadítottál szorongatott helyzetemből.

ZSUZSI Nini, aranykorona van a fején! Lehet, hogy király?

TÖHÖTÖM Egész biztosan az.

BUCI Kit tisztelhetek felségemben?

TÖHÖTÖM Hiszen tudod. Én Töhötöm öfelsége vagyok, ötödik Töhötöm, Töhötömia királya. A te nevedet nem kérdelem, úgyis tudom, hogy a hős Buci királyfi vagy. Tudtam én, hogy ha más nem, hát a hős Buci királyfi meg fog szabadítani. Köszönöm, hogy meghallgattad kérő szavamat, és segítségemre siettél.

BUCI Bizony, felség, kis híján elkerültelek. Csak nagy vargabetűvel jutottam el hozzád. És akkor is véletlenül.

TÖHÖTÖM De hiszen megüzentem mindent pontosan Elemérrel, a kisegérrel. Nem teljesítette feladatát? Felköttem!

BUCI Nehéz lesz, felség, mert a kisegeret megette a macska,

még mielőtt elárulhatta volna, hogy hol lelem meg birodalmadat.

TÖHÖTÖM Hát itt, csakis itt.

BUCI Ezt most már magam is tudom. Csak azt nem tudom még, hogy hol vagyok, hol nem vagyok.

TÖHÖTÖM Hát itt vagy. Emitt ország és Amott birodalom közt.

BUCI És hogyan juthatok innen haza?

TÖHÖTÖM Szó sem lehet semmiféle hazamenetelről. Hiszen megüzentem a kisegérrel.

BUCI Felség, a kisegér sajnos . . .

TÖHÖTÖM Tudom, tudom, megette a macska. Hát akkor én mondom el: tied fele birodalmam és leányom, a szépséges Csilla királykisasszony keze. Jöszte tehát királyi váramba. Ott egy füst alatt megtartjuk a kézfogót és a koronázást.

BUCI Köszönöm felséged irántam való jóindulatát, de én nem tudnék mit kezdeni a fele birodalommal, még a negyedével se, mivel egyelőre még első osztályos vagyok.

TÖHÖTÖM Akkor legalább a kézfogót tartsuk meg. A lakodalommal várunk bizonyítványosztásig.

BUCI Töhötöm felség, sajnos ezt se töhötöm. Mivelhogy itt áll mellettem Pirók Zsuzsi, a padszomszédom. Kedvesebb ő nekem száz királykisasszonynál.

ZSUZSI Köszönöm, Buci. (*Cuppanós puszit ad neki.*) Te is kedvesebb vagy nekem száz királyfinál.

TÖHÖTÖM No, ha ezt tudom, hát másnak üzenek. Buci királyfi, azért gondold meg. Ússe kő, ne vedd feleségül szépséges leányomat, de legalább foglald el a trónusomat, hogy legyen, aki megvédi a birodalmat.

BUCI A Négylábút legyőztem és elűztem, felség. Ha meg új elenség támadna birodalmára, itt van ez a kard, ez majd megvédi. Olvassa el, mi áll a pengéjén.

TÖHÖTÖM Olvassa fel valaki. Töhötömiában ugyanis nincs iskola, nem ismerem a betűket. Csilla se tud olvasni.

BUCI Zsuzsi bezzeg tud. Bizonyítsd be, Zsuzsi.

ZSUZSI (*Olvas.*) Kardom győzhetetlen éle,
ki szállhatna szembe véle.
Acélt vágok, vasat szabok,
győzhetetlen szablya vagyok.

TÖHÖTÖM És ezt nekem adod? Hogyan hálálhatnám meg?

BUCI Úgy, hogy segítesz hazajutnunk. Későre jár. Talán van valami hintód vagy táltos paripád.

TÖHÖTÖM Mit hintó! Mit paripa! Van nekem egy táltos helikopterem, színaranyból. Az olyan helikopter, hogy egyenest az ágyba röpít. Csak hármat tapsolok... (*három taps csattan*), és már elő is áll. (*Nagy motorberregés.*)

TÖHÖTÖM Tessék, szálljatok be, jó utat a Baross utcába...

BUCI Előbb a Horváth Mihály térre megyünk, Zsuzsiékhoz, Indulás! (*Újabb, még erősebb berregés.*)

TÖHÖTÖM Jó utat, hős Buci királyfi, jó utat! És kapjál holnap ötöst olvasásból, de még számolásból is.

(*A berregés minden hangot elnyom. Majd átmeleg szájjal utánzott berregésbe.*)

BUCI (*Berreg.*) Brrrrr, brrrrr. Kiszállás, öregapám, megérkezünk.

BRUNÓ És nem jöttünk üres kézzel. Hoztunk mesefiát.

BUCI De hoztunk ám! Tessék, anyu, elhoztuk a kalózok kincsesládáját. Igaz, egy kicsit összezsugorodott útközben, de azért...

MAMA (*Közbevág.*) Nini, a varrodobozom. Már tűvé tettem érte az egész lakást. Csakhogy megvan.

BUCI Ugye anyu, jó mese volt?

MAMA Az volt, az volt. De azért nem kellett volna összekaszabolni az asztal lábait. Most már mindig bicegni fog.

BUCI Csak hadd bicegjen! Úgy kell a gonosz Négy lábúnak.

MAMA De most már ideje elaludni.

BRUNÓ Így hát én is búcsút veszek. Jó éjszakát.

MAMA Hörömpöly úr! Brunó bácsi! Nem arra van a kijárat.

BRUNÓ Csakhogy én nem a kijáratot keresem ám, hanem a be-
járatot. A szekrénybe.

Jöttem, de nem üres kézzel:

trombitával, sárgarézzel.

Útközben és kalózbálban

trombitámon trombitáltam.

Most harsogjon búcsúkánon

trombi- trombi- trombitámon.

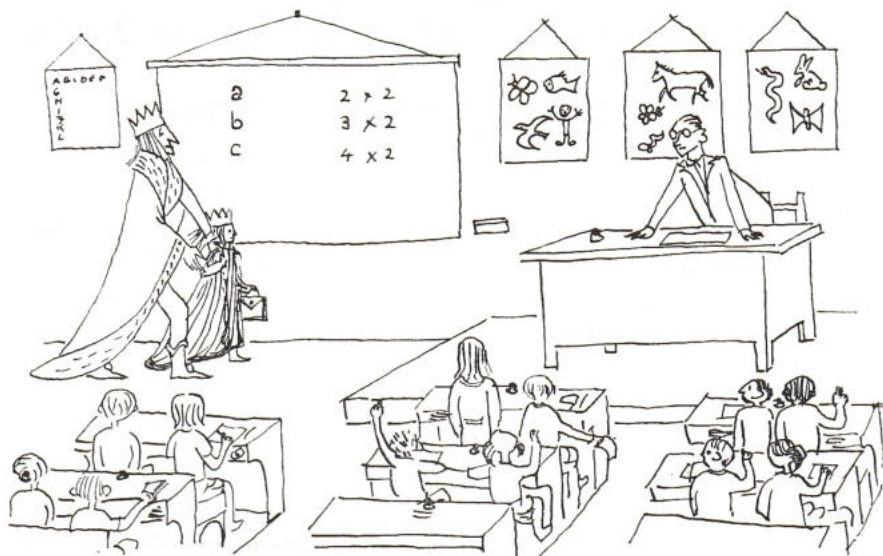
(Trombitaszó.)

MAMA Azt hiszem, Buci . . .

BUCI Igen, mama, itt a vége, fuss el véle. És ahol a mese vég-
ződik, ott kezdődik az elalvás. Jó éjszakát.

Fésüs Éva

A kíváncsi királykisasszony

SZEREPLŐK

MIMIMI, KIRÁLYKISASSZONY • IV. TÖHÖTÖM
KIRÁLY • HIPPHOPP, UDVARMESTER • PERECES
PALKÓ • LISZTES TÓDOR • NULLÁS MISI
MORZSA MARCI • MESERÁDIÓ BEMONDÓI
BORBÉLY • KAPUS • APRÓD
KURUZSLÓ (ÖREG HANG) • HERCEG (ÖBLÖS HANG)
IFJÚ HANG • HÍZELGŐ HANG • CIGÁNY • HADVEZÉR
HÁROM DOKTOR • TANÍTÓ
EZENKÍVÜL: UDVARI NÉP, VITÉZEK, GYEREKEK

BEMONDÓNÓ (*Dallamos és szaggatott szünetjelet énekel a meserádióban.*) Egyszer volt... hol-nem-volt...! Egy szer-volt... hol-nem-volt...!

BEMONDÓ Halló, itt Meserádió! Csodálatos jó reggelt kívánunk kedves hallgatóinknak! Az Óperenciás tenger három hüvelyknyit apadt, a mesebeli görbe törpe szakálla másfél arasznyit nőtt, és a kacsalábon forgó vár kilencszáz-kilencvenkilencet fordult az elmúlt éjszakán.

BEMONDÓNÓ Az időjósok jelentik:

Pitymallatkor kéklett az ég hasadéka, mégis vihart jósol a leveli béka. Sötét lesz a felhő, nedves lesz a zápor, ha kiállsz alája, ürgemód megázol, de a záporon is átsüt a nap fénye, szép szivárványt rajzol a tisztuló égre. (*Gongütés : Bamm.*)

BEMONDÓ (*Folytatva.*)... A pontos idő: harminchárom szempillantással múlt napfelkelte, tizenhárom kukorékolt az udvari kakas. Örömmel jelentjük, hogy Egyedem-Begyedem ország felséges uralkodója, IV. Töhötöm király már felkelt. Őt köszöntjük reggeli zenés műsorunkkal! (*Vidám indulózene, amely lassan elhalkul, és vízcso bogásba, majd prüszkölésbe, krákogásba olvad, azután IV. Töhötöm király nagyot ordít.*)

TÖHÖTÖM Irgum-burgum vaskalap!

HIPPHOPP (*Riadt szolgálatkészéssel.*) Mit parancsolsz, felséges királyom? Szappant? Körömkefét? Szivacsot?

TÖHÖTÖM Hápci! Krrr! Hrrr! Hááá! Zárd el azt a rádiót!

HIPPHOPP (*Elzárja, erős kattánás, a zene végleg elhallgat.*)
Igenis!

TÖHÖTÖM Még csak ez hiányzott! Zenés köszöntő! (*Pacskolja a vizet.*) Pffüüü! De udvari főmosdató, az nincs! (*Vízcso bogás.*) Pfüüü! Egyedül kell mosakodnom! Egy király-

nak! És ráadásul hideg vízben! Brrrr! Érted-e, Hiphopp, udvarmester? Hideg vízben... Hápci!

HIPPHOPP Vettem észre tüsszentését! Értem, felség. Tessék a zsebkendője!

TÖHÖTÖM Fújd ki az orromat!

HIPPHOPP Igenis!

TÖHÖTÖM (*Fújja.*) Pfuuuu! Nna! Most nézd meg a nyakamat. Jó lesz már?

HIPPHOPP Ha meg nem sértem, felség egy kis dörzsölés még ráfér. Itt hátul, a füle mögött!

TÖHÖTÖM (*Pacskol.*) Pffüüü! Mi van a fülem mögött?

HIPPHOPP Hm... izé... bocsánat... ott még nem egészen tökéletes. Talán horzsakővel lejön. Parancsoljon, felség!

TÖHÖTÖM De a százcáncos bugyogóját, mi vagyok én? Hápci! Belebetegszem ebbe a mosakodásba. (*Csapkod.*)

HIPPHOPP (*Ijedten.*) Életem-halálom kezébe ajánlom...

TÖHÖTÖM Ne ajánld, udvarmester, ne ajánld! Inkább arra felelj, hogy hová tűnt az udvari főmosdató, meg az udvari vízmelegítő?

HIPPHOPP Ó, felséges királyom... mind a ketten nyúlcipőt húztak!

TÖHÖTÖM Micsoda? Értelmesen beszélj, mert hátraköttem a sarkadat! Mit jelent az, hogy nyúlcipőt húztak?

HIPPHOPP Irgalom, kegyelem! Az azt jelenti, hogy... illa berek, nádak, erek!

TÖHÖTÖM (*Fenyegetően krákol.*) Hááá! Krr! Hrrr!

HIPPHOPP Akarom mondani... mind a ketten kereket oldottak.

TÖHÖTÖM (*Sötéten.*) Szóval megszöktek?

HIPPHOPP Meg... Még az első kakaskukorékolás előtt.

TÖHÖTÖM (*Hirtelen összeomlik.*) Jajajaj! Megszöktek! Már ezek is! Hápci!

HIPPHOPP Vettem észre, felség! Mit adhatok? Kéztörülőt?
Lábtörülőt?

TÖHÖTÖM (*Elkeseredetten.*) Lepedőt! Hapci! (*Nagyot fúj.*)
És most megpróbálok nyugodt lenni... Mondd csak,
Hiphopp, hányan szöktek meg az udvaromtól, amióta az
első zöldhagyma szára kihajtott?

HIPPHOPP Azonnal előveszem a nyilvántartásomat! (*Lapoz.*)
Tehát... először a főlovászmester, utána az allovászmester... a paradés kocsis, a vízhordó ember, a kincstárnok, a raktárnok, a pincemester és a pohárnok, a szobalányok, a lakájok, a tyukász meg a tehenész, tizenöt udvari zenész, a fűtő, a hűtő, a morzsaösszegyűjtő, a cipőfényesítő, a borsógömbölyítő, a kukta, a dajka...

TÖHÖTÖM (*Rémülten.*) Elég, elég hagyd abba! Hiszen ma-
holnap egyedül maradok a lányommal a palotában!

HIPPHOPP (*Komorán.*) Attól óvja meg az ég felségedet!

TÖHÖTÖM Add az ingemet! Meg kell tanulnom egyedül bele-
bújni, mert egy szép napon te is felveszed azt a bizonyos
nyúlcipőt! (*Szuszog.*)

HIPPHOPP Csavarodjam meg, mint a dugóhúzó, ha ilyesmire
vetemedem! Életem-halálom...

TÖHÖTÖM (*Közbevág.*) Á, elég! Mind ezt mondjátok, de
csak addig, amíg fel nem teszi nektek a lányom a kilenc-
venkilencedik kérdést. Akkor aztán országot, királyt, húsé-
get, mindent feledtek, és úgy elszaladtok, mintha a sárkány
kergetne!

HIPPHOPP Bocsnát felség... még annál is gyorsabban!

TÖHÖTÖM Ó, szörnyűség! Hát az én lányom már a hétfejű
sárkánynál is rémítőbb?

HIPPHOPP Uram királyom, a sárkány nem kérdez! De én fo-
gadom, hogy az utolsó feleletemig kitartok! (*Erős kopogta-
tás.*)

TÖHÖTÖM Ki az? Nézz ki!

HIPPHOPP Igenis! (*Ajtónyitás, sugdosás, majd emelt hangon jelentí.*) Az álomfejtők vannak itt, a reggeli lapoktól. Várják felséged nyilatkozatát.

TÖHÖTÖM (*Mérgesen.*) Mondd meg nekik, hogy nem álmodtam semmit! Lidércnyomásom volt!

HIPPHOPP Lidércnyomás... igenis! (*Ajtócsukás zaja.*)

TÖHÖTÖM Ezeket leráztam! És most húzzuk fel a zoknimat, udvarmester!

HIPPHOPP Boldogan! Kérem a felséges jobb lábát!

TÖHÖTÖM Tessék, tartom! Hiii! Te, vigyázz, mert csiklandós a talpam!

HIPPHOPP Már fent is van, felség.

TÖHÖTÖM (*Hirtelen felkiált.*) Mi ez? Mit látok? Káprázik a szemem?

HIPPHOPP (*Ijedten.*) Nem, felség.

TÖHÖTÖM Te is látod?

HIPPHOPP Én is látom!

TÖHÖTÖM Mit látsz?

HIPPHOPP Azt, hogy... kilátszik a felséges nagy lábujja!

TÖHÖTÖM (*Majdnem zokog.*) Nekem! Egy királynak! Jajajaj! Hová jutottam!

HIPPHOPP Magam is mélyen megrendültem, de semmit sem tehetek. Minden zokni lyukas, mert az udvari stoppoló is... hm... hm... illa berek!

TÖHÖTÖM Mikor szökött meg?

HIPPHOPP Amikor a búbajos Mimimi királykisasszony száz-tizenhatodszor kérdezte meg tőle, hogy hol volt az a sok lyuk, mielőtt a zoknira került.

TÖHÖTÖM (*Liheg.*) Hallatlan! Ezt nem bírom ki...

HIPPHOPP Rosszul van felséged? Tüstént kinyitom az erkélyajtót. (*Üvegajtó-nyitás zaja.*) Kitámogatom felségedet

TÖHÖTÖM (*Szigorúan.*) Kérlek, Mimimi, hallgass!

MIMIMI (*Boldog meglepetéssel fedezi fel az apját.*)

Királyapám!

Vidám jóreggelt kívánok!

Az erkélyen ilyen korán

mit csináltok?

Miért nő ki

minden éjjel a szakállad?

Nem vagy beteg?

Kerek arcod olyan sápadt!

TÖHÖTÖM (*Fenyegetően.*) Édes lányom, ha még egyet kérdezel

MIMIMI (*Bájos sértődöttséggel, ismét szaporán közbevág.*)

Tán haragszol?

Ejnye-bejnye, de sajnálom!

Tüskét láttál

harmatlepte rózsaaágon?

Varasbékát

meoglalpulni tiszta vízben?

Mit tehetnék,

hogya kedved felderítsem?

TÖHÖTÖM Még ezt is kérdezed? Adta rettenetes lánya, gyere fel azonnal, és stoppold meg valamennyi zoknimat a sajátját, kényes kezecskédde!

MIMIMI (*Vidáman.*)

Kész örömmel!

Legalább majd elmeséled,

hogya hegyezték

leghegyét a tú hegyének?

Miből készül

cérna, olló, stoppolófa?

Fejecskémet

töröm rajta hetek óta!

(*Kacagva elfut.*)

TÖHÖTÖM (*Felkiált.*) Átkozott fuszeklik!

HIPPHOPP Most mi lesz, felség?

TÖHÖTÖM Mi lenne? Mindjárt itt lesz, és tovább kérdez!

Találj ki valamit, udvarmester!

HIPPHOPP Tudom már! Borotválkozni kell felségednek, mert borotválkozás közben nem lehet beszélni!

TÖHÖTÖM Óriási! Azonnal hívd az udvari borbélyt!

HIPPHOPP Ha még megvan...

TÖHÖTÖM Rohanj!

HIPPHOPP (*Távolodva.*) Igenis! (*Ajtócsapkodás, cipők szaporán kopogása, zenei átkötés, amely aláfesti az udvarmester futását.*)

HIPPHOPP (*Lihegve.*) Pamacs! Pamacs!

BORBÉLY Mi van? Ég a palota?

HIPPHOPP Pamacs borbély, azonnal gyere! Töhötöm királyt meg kell borotválni!

BORBÉLY Most? Hiszen csak másnaponként szoktam!

HIPPHOPP Igen, de most mégis meg kell, azonnal, mielőtt a királykisasszony a szobájába ér, és kérdezni kezd!

BORBÉLY Áhá! Értem! Szedem a holmimat! (*Táskájába dobálva.*) Kés... szappan... timsó...

HIPPHOPP (*Izgatottan.*) Megvan?

BORBÉLY Meg! Szaladjunk! (*Ismét futásuk zaja egy kongó folyosón és az előbbi muzsika. Futás közben biztatják egymást.*)

HIPPHOPP Szedd a lábad!

BORBÉLY Szedem, szedem!

HIPPHOPP Szaporábban!

BORBÉLY Jaj, nem bírom szusszal!

HIPPHOPP Még gyorsabban!

BORBÉLY Kifulladás!

MIMIMI (*Hangja hirtelen felcsendül a nyomukban.*) Hát ti ketten hová futtok? Jövök én is!

HIPPHOPP Jaj, elkéstünk! (*A zene hirtelen elhallgat.*)

HIPPHOPP Meghül eremben a vér is!

BORBÉLY (*Szuszog.*) Eróm elhagy!

MIMIMI (*Kopogó cipőcskéiben odaér, jóízűt kacag.*)

Hahaha!

Nini, Pamacs!

Te vagy ez a futóbajnok?

Ej, no, nézd csak,

ne vágj ilyen hosszú arcot!

Mondd meg inkább,

miből van a szappan habja?

A buborék

ezer színét mitől kapja?

BORBÉLY Irgalom, királykisasszony, nagyon sietek!

MIMIMI Ó, nem érsz rá?

Pedig megkérdeztem volna,

mitől olyan

szörnyű éles a borotva?

Miért nem kell

bajuszkötő a cicának?

S miért nem nő

bajusza egy királylánynak?

BORBÉLY (*Riadtan.*) Uramfia!

MIMIMI Miből van a pamacs szőre?

BORBÉLY Borz farkából!

MIMIMI S ki megy érte a mezőre?

Minden borbély

kiküldi az öregapját?

BORBÉLY (*Elveszti a türelmét.*)

Küldi ám a

kacifántos vaskalapját!

MIMIMI (*Élesen felkacag.*) Mit nem mondasz?

BORBÉLY Nem faragtak engem fából!

Inkább menten

kiszaladok a világból! (*A zene bevág.*)

HIPPHOPP Állj meg! Állj meg!

BORBÉLY (*Elfutóban.*) Köd előttem, köd utánam!

TÖHÖTÖM (*Hirtelen ott terem, zordonan kérdezi.*) Mi történt itt? (*A zene halk.*)

HIPPHOPP (*Nyögve.*) Uram, király, Pamacs... ott fut!

TÖHÖTÖM (*Komor megadással.*) Növeszthetem a szakállam!
(*Zenei átkötés. A zene felerősödik és elválaszt.*)

2.

HIPPHOPP Hé, apród!

APRÓD Parancsodra, udvarmester!

HIPPHOPP Mit báméskodsz az ablakban?

APRÓD Csak a királyi ebédlőt szellőztetem.

HIPPHOPP Hányan vagytok még a palotában?

APRÓD Sajnos, én egyedül. A társaim megszöktek, mert a búbajos Mimimi...

HIPPHOPP Elég! Tudom. Éppen ezért, Töhötöm királyunk sürgönyöztetett a Tudósok Tornyában lakó három legokosabb tanácsosának, Bölcs Ubulnak, Bölcs Manónak és Legbölcsőbb Kelemennek...

APRÓD (*Áhítattal.*) Óóóóh!

HIPPHOPP ...hogy tüstént jöjjenek ide, mert felséges türelme elfogyott, és még a reggeliző asztalánál meg óhajtja velük tanácskozni, hogy mivel vessenek véget a királykisasszony szünni nem akaró kíváncsiságának.

APRÓD Óóó! Izé...

HIPPHOPP No? Mit vakarod a fejed búbját?

APRÓD Baj van, udvarmester. Se perec, de még kifli, zsemle vagy egy falat kenyér sincs az egész kacsalábon forgó palotában!

HIPPHOPP Micsoda???

APRÓD Az éjjel nem sütöttek. Be se gyűjtöttak a királyi kemencébe, mert eltűnt az udvari pék!

HIPPHOPP Hiszen az este még megvolt!

APRÓD Az igaz, de azután a királykisasszony tőle is kérdezett valamit.

HIPPHOPP Irtózatos! Most mit tegyek? A bölcsek az első sárkányvonattal érkeznek!

APRÓD Ó-ó-ó!

HIPPHOPP Mit bámulsz? Inkább törd a fejedet, hogy honnan vegyünk gyorsan péksüteményt?! *(Ebben a pillanatban felcsendül a nyitott ablakon át, az utcáról Perces Palkó hangja. Először messzebről, ahogyan a vár forog, majd közelebről. A kacsalábon forgó vár zenéje halkán beúszik.)*

PALKÓ *(Messziről.)* Friss a perec! *(Közelebről.)* Finom a ropogós sósperec! *(A zene erősebb.)* *(Közelről.)* Tessék, tessék, perecet tessék!

HIPPHOPP Mi ez? Cseng a fülem?

PALKÓ *(Harsányan. A zene még erősebb.)* Friss perecet tessék!

HIPPHOPP *(Izgatottan.)* Odanézz, apród! Lent a sarkon perecet árul egy legény! Hé te! *(A zene kiúszik, szinte alig hallhatóra.)* No, eltűnt, úgy forog ez az átkozott vár, mint a kerge birka...

APRÓD Mindjárt odaérünk újra!

HIPPHOPP Most... most... no most! Apród, húzd meg a vészféket!

APRÓD Igenis udvarmester! *(Izonyú csikorgás, fékezés, hatal-*

mas zökkenés és csörömpölés zaja, majd hirtelen csend. A halk zene átmege erős csikorgásba — a csikorgás is zenei.)

APRÓD *(Csuklik.)* Hukk! Ez jól megállt!

HIPPHOPP Meg vagyunk mentve!

PALKÓ *(Hangja hangosan.)* Friss peracet tessék!

HIPPHOPP *(Kikiált.)* Hé, te legény, gyere fel! Megveszem a percedet! Mennyi van? *(Zenei átkötés — Palkó feljövételét fejezi ki, halkulásában szöveggel folytatódik.)*

PALKÓ *(Számol.)* ...hetvenhárom... hetvennégy... hetvenöt... hetvenhat... hetvenhét! Se több, se kevesebb, pontosan számoltam!

HIPPHOPP Mi az ára?

PALKÓ Egy ezüstkrajcár darabja.

HIPPHOPP Áll az alku! Mind megvettem!

PALKÓ Akkor az annyi, mint hetvenhét ezüstkrajcár!

HIPPHOPP Borítsd ide, erre a nagy ezüstitálcára... No, mi lelt? Fennakadt a szemed? *(Ajtócsapódás.)*

MIMIMI *(Beront.)*

Udvarmester!

Mi volt ez a zenebona?

Ki a vendég?

Miért állt meg a palota?

HIPPHOPP Ezt a legényt kellett bebocsátanunk.

PALKÓ Bocsánatodat kérem, szépséges királylány.

MIMIMI Bocsánatot?

Csupa vér a kicsi ujjam,

nézd, hogy vérzik!

Csúnya tűvel beleszúrtam!

PALKÓ Ej, de bánom!

Ingem ujjából letépek... *(reccsenés.)*

bepólyálom...

No! Ugye, már nem is érzed?

MIMIMI Hát te ki vagy?

PALKÓ Pereces Palkónak hívnak.

MIMIMI Érdekes név!

PALKÓ Szemed olyan, mint a csillag!

Kár, hogy könnyes . . .

MIMIMI Kedves szavad megvigasztal. Mesterséged?

HIPPHOPP (*Otrombán.*) Pékinas ez!

MIMIMI (*Lelkesen.*)

Ó! Csakugyan?

Nem beszéltem

még igazi pékinassal!

PALKÓ

Szép királylányt

közelről még én se láttam.

Sose jártam ilyen fényes palotában.

MIMIMI

Maradj hát itt,

igazán szívesen látlak.

Meséld el, a pékinasok

mit csinálnak?

PALKÓ

Sok a munka.

Kovácsolunk, dagasztunk.

Te még álmodsz,

amikor mi már nem alszunk.

A sok cipót

bevetjük a kemencébe,

tüzelünk, hogy

jól megsüljön a kenyérke.

Kiflit sodrunk,

szépre fonjuk a kalácsot . . .

MIMIMI

Hát a piros

kenyérhéjat hogy csinálod?

Hogy ragasztod

kiflire a kiflivéget?

PALKÓ (*Meghökkenve.*)

Kenyérháját? Kiflivéget? (*Nagyot nyel.*)

... Jaj, hát ezt sem érted?

Nincs az külön!

MIMIMI (*Naivul.*)

Nincs? De vicces! Én azt hittem!

Most már tudom.

Érdekel ám engem minden!

Hány inged van?

PALKÓ (*Meghökkenve.*)

Csak ez az egy...

MIMIMI (*Ijedten.*)

És eltépted,

csak azért, hogy

bekösd az én kezecskémet?

Megfizetem!

PALKÓ (*Büszkén.*)

Senki pénze nem kell érte!

MIMIMI

Büszke vagy? Hát...

akkor vidd el ezt... cserébe!

PALKÓ (*Ahítattal.*)

Ezt a... rózsát?

MIMIMI (*Kedvesen.*)

Eddig a ruhámon hordtam.

Fogd hát! Ne félj!

Van még sok az udvaromban.

PALKÓ

Ez a legszebb!

Csak az arcod üdébb nála.

(*Felszisszen.*) Jaj! De szúr is!

Megbökött a tüskés szára.

MIMIMI (*Sajnálja.*)

Visszaszúrtam?

Ó, igazán nem akartam.

PALKÓ (*Elneveti magát.*)

Így egyenlő!

MIMIMI (*Eléri, ő is felkacag.*)

Most már nem leszünk haragban!

(*Mindketten vidáman kacagnak, majd Mimimi hirtelen abba-hagyja, ismét elfogja a kérdezési láz.*)

MIMIMI

Tudod, Palkó,

én ebből csak azt nem értem,

kertben, réten,

mért nincs rózsza tövis nélkül?

Bársonyszirma miből készül,

s miért hervad oly korán?

Nap hevétől miért lankad,

s miért üdíti a harmat?

Felelj erre szaporán!

PALKÓ (*Meglepődve.*)

Ezt se tudod? Vegyük sorra!

Bimbóból feslik a rózsza

nyári napfény melegén.

Lassan bontogatja kelyhét...

APRÓD (*Bekiált.*)

Küszöbön a három vendég!

HIPPHOPP (*Parancsolóan.*)

Szedd a sátorfád, legény!

MIMIMI

Mit kiabálsz? Jöhet bárki,

egy vendég sem érdekel!

Nem látod, hogy végre van, ki

kérdésekre megfelel?

HIPPHOPP Sajnálom, királykisasszony,
ezt már nem engedhetem!
Én vagyok az udvarmester,
örködöm az illemen.
Magas vendég érkezése
előkelő pillanat,
s ilyenkor egy pékinasnak
kívül mégis tágasabb!
(*Bumm!* — *beleütnék egy dobba, majd zenei átkötés.*)

3.

(*A zene egy dalocskába olvad, amit Nullás Misi nekikesered-
ve énekel a pékműhelyben.*)

MISI Pékinasnak bús a sorsa,
szép kalácsból csak a morzsa
és a vége jut neki,
hej, pedig de kedveli!
Nagy szakajtó, szita, rosta,
ócska pemét a sarokba',
ez a három hű barát,
pékinaska mást se lát!
Lisztes Tódor, a pékmester,
megszid este, megszid reggel,
és ha nincs kész a kovász,
keze-lába hadonász!

(*Fütyürészik.*)

MARCI Vigyázz, Misi, meghallja! Úgyis majd megpukkad!

MISI (*Kedvetlenül.*) Eh, itt még a nóta is torkán akad az ember-
nek.

MARCI Más úgysem akad meg rajta kiskomám! Hihih!

MISI Mit vigyorogsz, mint a molnárné macskája? Elég baj az, hogy Pereces Palkó miatt is rajtunk tölti ki a mérgét! Ha még sokat késik ez a kétballábas, hát fuccs az ebédünknek!

MARCI Pedig nem igazság, mert mi dolgozunk!

MISI Okos Morzsa Marci! Azt hiszed, majd megkérdezi tőled Tódor mester, hogy mi az igazság? De hát hol lóg ez a Palkó?

MARCI Nem tudod? Árulja a perecet. Ma ő volt a soros!

MISI Ne legyen Nullás Misi a nevem, ha ennyi idő alatt el nem adnék egy kosár sósperecet! Mafla!

MARCI Az ám! Emlékszel, amikor fejjel beleesett a lisztes hombárba? Hahaha!

MISI Hahahaha! Csakugyan! *(Nagyot kacagnak. Nagyon nyikorgó ajtónyitás.)* Végre jön!

MARCI Elhitte, hogy a hombár fenekén... hahaha... hogy ott van a kemencelyuk kulcsa! Haha! A kemencelyuké! *(Újra kipukkadnak a nevetéstől.)*

PALKÓ Mit nevettek?

MARCI Ugye, elhitted Palkó?

PALKÓ *(Más hangon.)* Még most is alig hiszem... Olyan szép volt, mint egy álom!

MISI, MARCI *(Majd szétrepednek a nevetéstől.)* Hihih! Huhuhu! Hahaha! A lisztes hombár?

PALKÓ Ostobák! Én a királykisasszonyról beszélek!

MISI A kihirálykis... hahaha! Elment az eszed?

MARCI Mintha bizony láttad volna!

PALKÓ Nemcsak láttam, beszéltem is vele.

MARCI Hahaha! Hihih!

MISI Elájulok! Fogjanak meg!

TÓDOR MESTER *(Hirtelen megdördülő hangon.)* Megfoglak!

MISI Jajajaj! A mester! *(Nagy csend lesz.)*

TÓDOR Miféle viháncolás van itt?

MISI Mi dolgoztunk!

MARCI Majd beleszakadtunk!

MISI De ez a Palkó olyat mondott, hogy...!

TÓDOR Milyet?

MISI Jaj, eressen el, mester uram! Azt mondta, hogy beszélt a királykisasszonnyal!

TÓDOR Micsoda?

MARCI Bolondnak tart minket!

PALKÓ Én igazat mondtam. Igenis voltam a palotában. Olyan fényes ott minden, hogy káprázott tőle a szemem.

TÓDOR Káprázik ám mindjárt az én csattanós tenyeremtől! Hol kószáltál kora reggel óta?

PALKÓ A palotában. Mester uram nem hiszi? Nézze üres a kosaram. Mind a hetvenhét percet eladtam! Király asztalára került valamennyi! Hát nem örül neki?

TÓDOR Tedd lóvá az öregapádat, de ne Lisztes Tódor kétke-mencés pékmestert! (*Ordítva.*) Hol csavarogtál?

PALKÓ Megmondtam. Én nem hazudok. Még egy szál rózsát is adott a királykisasszony... Nézze!

TÓDOR Hej, te ilyen-olyan, ringyes-rongyos, hazudozós mesterszomorító! Ne rózsát mutogass nekem, hanem a perecek árát! Ha eladtad, ki is fizették. No, ide vele!

PALKÓ (*Most kap észbe, megrémül, dadogni kezd.*) Jaj... az árát... el is felejtettem!

TÓDOR Ezermillió liszteszsák!

MISI, MARCI (*Felvihog.*) Hihih!

PALKÓ Mester uram, megbocsásson, most jutott eszembe, hogy nem fizették ki a perecek árát.

TÓDOR Nem-e? Te! Vigyázz, hogy mit beszélsz, mert du-tyiba dugatlak! Még hogy a királyi palotában nem fizették?

MISI, MARCI (*Egyszerre, gúnyos, vontatott hangon.*) A szépséges királykisasszony ???

PALKÓ Nem a királykisasszony! Az udvarmester!

(*Hirtelen távolról megdördüül kint az ég.*)

MARCI Húha, mindjárt vihar lesz!

TÓDOR Vihar ám, a fejed felett, te hazug, semmirekellő Perences Palkó!

PALKÓ Jaj mit mondott, mester uram!

TÓDOR Loptad a rózsát is! Kerítést másztál érte! Csupa rongy az inged ujja.

PALKÓ Nem azért! A királykisasszony!..

TÓDOR (*Közbevág.*) Szádra ne vedd a nevét! Most pedig lódulj, mert amíg a hetvenhét ezüstkrajcárt le nem számolod ide, a markomba, addig se hajlékod, se kenyered nálam!
(*Újra dörög az ég, most közelebből, utána eső zenéje.*)

MARCI Juj, már esik!

TÓDOR Na, indulás! Mit állsz itt?

PALKÓ Mester uram... csak egy percet... leszakadt a zápor.

TÓDOR Félted az irhádát? Vagy a rózsaszálat? Eltaposom!

PALKÓ Nem adom! Nem adom! Nem engedem eltaposni!
(*A zene egy pillanatra felcsap.*)

PALKÓ (*Hevesen.*) A csúf lúdtalpaival a világ legszebb rózsáját! Adja vissza!

TÓDOR Nesze! De most lódulj! Ajtónyításra vársz? Mars ki!
(*Nagy nyikorgással felrántja az ajtót, betódul a leszakadó zápor zaja.*)

MARCI (*Hangosan, ijedten.*) Mintha dézsából öntenék! (*Hirtelen újabb mennydörgés, majd átkötésként zene zárja le a jelenetet. Egy kis idő múlva Misi és Marci nagyon szelíden és borzasztó hamis hangon egy dalocskát énekel hízelegve Lisztes Tódornak.*)

MISI, MARCI Pékinasnak lenni jó,
gingalló, langalló,
kifli, zsemle, friss kenyér,
jut, amennyi belefér!

MARCI (*Hízalgően hozzáteszi.*)
Pékinaska vígan él,
szája mindig fülig ér! . . .

TÓDOR Hm. . . Ma reggel másképpen fújtátok a nótát! Hal-
lottam valamit!

MARCI Ó, nem, mester uram, csak azért hangzik most más-
képpen, mert már nagyon éhesek vagyunk.

TÓDOR Úúúúúgy??

MARCI Igen. . . Mindjárt dél! A meserádióban is delet haran-
goznak. Bekapcsolom. . . (*Kattanás.*) Tetszik hallani?
(*Harang zene.*)

TÓDOR Úúúúúgy???

MARCI Azt gondoltuk Nullás Misivel, hogy mi ketten meg-
ennénk Pereces Palkó ebédjét is, nehogy kárba vesszen.

TÓDOR Úúúúúgy???

MARCI, MISI (*Felujjong.*) Jaj, de jó!

MARCI Mi van ebédre?

TÓDOR Nyakleves, fülcimpa rezegővel! (*Pofonok csattannak,
az inasok visítanak, majd a rádióban felerősödik a harangszó,
és elhnyomja zenebonájukat.*)

(*A harangszónak vége, jelentkezik a Meserádió bemondója.*)

BEMONDÓNÓ Kisharang, nagyharang,
delet hirdet mind e hang,
asztalon van az ebéd,
de mielőtt megennéd,
jól hegyezd a füledet,
bemondjuk a híreket!

(*Bamm! — gongütés.*)

Halló, itt Meserádió! Jó reggelt kívánunk délig alvó hallgatóinknak — a koránkelőknek pedig malacfarkat az eddmeglevesbe! Elvonult a zivatar, csalánba nem ütött a mennykő. Folytatjuk adásunkat... Mindenki kapaszkodjék meg, mert akkora újságot mondunk, hogy a világ lustája is talpra ugrik tőle! (*Bamm! — gongütés.*) ... Egyedem-Begyedem ország uralkodója, IV. Töhötöm király, kora reggel óta törte felséges fejét, három legokosabb tanácsosával együtt, aminek eredményeképpen hetedhét országnak és valamennyi alattvalójának tudtára adja a következőket: Fél országát nyerheti el az a halandó, aki a szépséges folyton kérdező Mimimi királykisasszony vészes kíváncsiságára orvosságot, vagy bármi más gyógymódot talál! Bergengóciától Teketóriáig, Göböljárástól az Óperenciáig, mindenki jelentkezhetik a kacsalábon forgó palotában! (*Cintányér csattan, friss induló.*)

Tessék, tessék gyorsan,
hosszú, hosszú sorban
palotába besétálni,
a szerencsét kipróbálni,
doktorok és királyok,
üstfoltozó cigányok,
gazdagok és szegények,
válogatott legények,
gyertek, gyertek, gyertek,
fél országot nyertek!

(Nagy csinnadratta, majd újra.)

Mivel az érdeklődés máris óriási, a Meserádió riportere helyszíni közvetítést fog adni IV. Töhötöm király udvarából. Adásunkat a világ végéig elviszi a szél. Kedves hallgatóink, kapcsoljuk a palotát!

(Nagy tömeg morajlása.)

BEMONDÓ Ime, kedves hallgatóink,
itt vagyunk a kapunál.
Hullámzik a tarka népség,
nem forog a csudavár!
Táltos lovak dobogása,
várakozók locsogása,
ó, micsoda egyveleg!
Fejem szédül, kevereg,
fél lábamon alig állok,
úgy nézem e sokaságot,
a lépcsőt is ellepik.

Átadom a szót nekik!

ÖBLÖS HANG Álljon félre egy kicsit!

ÖREG HANG Én korábban voltam itt!

IFJÚ HANG Az a kövér menjen hátrább,
húzza össze széles vállát,
még agyonnyom valakit,

KAPUS Lassan! Lassan! Csendet kérek!

ÖREG HANG Én voltam a harmadik

KAPUS (*Rendelkezik.*)

A doktorok ideállnak,
csillagjósok amott várnak,
mögöttük a katonák!

Hé, te! Állj meg! Ne tovább!
Sorban lehet csak bemenni!

ÖBLÖS HANG (*Felüvölt.*) A tyúkszemem!!

IFJÚ HANG Semmi, semmi!

ÖBLÖS HANG Magad lábán állj, csibész!

Herceg vagyok, nem ám sintér,
mint te!

HÍZELGŐ HANG Kapus! Idenézz! (*PéNZ csörget.*)

Engedj engem száz forintért
beosonni... Na?... Lehet?

KAPUS (*Ő is megcsörgeti a pénzt.*)

Dobd el a rossz pénzedet,
nem arany, csak sárgaréz!

Későn keltél, hátra állj,
megelőzött két király,
ötven tudós, kalapos,
tizenhárom lakatos,
hét országnak iafia,
kefekötő, csizmadia!

HÍZELGŐ HANG (*Búsan.*)

Ajaaaj! Micsoda tömeg!

KAPUS Te következel, öreg.

Mi vagy?

ÖREG HANG Kuruzsló!

KAPUS Vigyázz,
ha a trón előtt megállsz,
mert a próbatét nehéz!
Nem segít, csak éles ész,
finom furfang, tudomány,
annyit kérdez ám a lány,
a kíváncsi Mimimi!

ÖREG HANG Bízd csak ide! Hihihí!
Zsebem gyógyfűvel teli,
holdvilágnál szedtem őket,
forr belőlük fanyar főzet,
mézaranyszín, furcsa lé.
Nyelvét ölti csak belé,
s elakasztja a szavát!

KAPUS Zengjen a kürt! Lépj be hát!

(Kürtszó, zenei átkötés, a palota ragyogását fejezi ki. Az átkötés a bemondó hangja alatt is hallatszik egy kis ideig, azután elúszik.)

BEMONDÓ Ó, ha látnák hallgatóink,
hogyan ragyog a palota!
Csak az elgyötört királynak
felleges a homloka.
Körben állnak a vitézek,
udvarhölgyek, szép urak,
nevetgélnek, sugdolódnak,
izgatott a hangulat,
mert ki eddig ideállt,
egyőtől egyig pórul járt,
bejött büszkén, futott gyáván,
s egyre kérdez a királylány!

MIMIMI (*Felkiált.*)

Aranyfőzet?! Tölts még többet!
Jó az íze, nem köhögtet.
Vén kuruzsló, hogy csináltad?
A füveket hol találtad?
Ültetted, vagy vadon termett?
Hogy lett ilyen szép színű?
S egyáltalán igaz-e, hogy
hallani, hogy nő a fű?

ÖREG (*Rémülten.*)

Inkább elhagyom a termet!
Megőrülök... Végem! Végem!
Öreg fejjel ilyet értem!

(*Fajgatva eltávolodik.*)

TÖHÖTÖM Jöjjön a következő!

HANGOK Lássuk, lássuk! Hátha bátrabb?!

HIPPHOPP (*Fenn.*)

Helyet, helyet egy cigánynak!

(*Cigány cincogó hegedűjének hangja közelít.*)

CIGÁNY Ne ríjon kend, öreg király,

csókulom a kezsit-lábát!

Ütött-kopott hegedűmmel

elnyerem a fél országát!

Mind megkukul, áki hálljá,

szebben szól, mint a mádárdál,

szép kisasszony nyaváláját

meggyógyítom muzsikával!

(*Hegedülni kezd, Mimimi eleinte csak szaggatottan szól bele,
de azután egyre jobban belejön.*)

MIMIMI Ó! Mit hallok? Milyen nóta?

Csitt! Csend legyen!

TÖHÖTÖM

A manóba!

MIMIMI Mitől cincog úgy a húr?

(A cigány hangosabban húzza, de Mimimi is erősíti a hangját. Rövidebb szünet.)

MIMIMI Hát te, cigány,
mért vagy ilyen fekete?
Van-e a putridon ajtó?
Úrgecombót eszel-e?
Hova bújik a muzsika
amikor nem hallgatom?

(A cigány szörnyű hamis hangot fog.)

MIMIMI (Hangosan.) És mi lesz a nóta vége?

CIGÁNY (Odavágja a hegedűt, felkiált.)

Szákádjon rád a pláfon!
Boszorkány vágy! Áspiskígyó!

TÖHÖTÖM (Felhördül.) Így beszélni mi dolog?
(Morajlás.)

CIGÁNY Süsse meg a fél országát,
inkább házaiszkolok!

(Morajlás, amint elrohan.)

TÖHÖTÖM (Nyögve.) Ilyen szégyent! (Erőt vesz magán.)
Udvarmester!

Jelentsd, ki következik?

HIPPHOPP Gazdag herceg! Kincseivel
pince, padlás megtelik.

(Zeneszó, ünnepélyes szignál.)

HERCEG (Könyörögve.)

Szép királylány, kérve kérlek,
fékezd meg a nyelvecskédet.
Nézd, mit hoztam! Fülbevalót,
csupacsipke nyakravalót,
drágaköves hajcsatot.
Ha elhallgatsz, megkapod!

MIMIMI (*Ártatlanul.*)

Miért hallgassak??

HERCEG (*Esdekelve.*)

Térden állok!

MIMIMI Kikopik a szép nadrágod!

Nem sajnálod?

HERCEG Csekélység lesz,
ha kibírod, hogy ne kérdezz!

MIMIMI (*Felkacag, édesen csilingelő nevetéssel.*)

Hahahaha!... Igazán?

Nem tudsz megfelelni tán?

Nem tudod, hogy

mire jó a cica farka?

Miért van a fűzfán barka?

A pillangó miért tarka,

s ha nem tarka, mért nem az?

Miért kerek a mosdótál?

A napocska éjjel hol jár?

Mi feketébb a hollónál,

s miért piros a pipacs?

HERCEG (*Felordít.*)

Irgalom!!! Irgalom!!!

Úgy elfutok, amit hoztam,

vesszen az is! Itt hagyom!

(*Elrohan, nagy zsivaj.*)

TÖHÖTÖM Jaaaaaj! Van-e még valaki?

HIPPHOPP Uram király, rengetegen
reménykednek odaki.

Itt jön mindjárt három doktor,

világszerte hírneves!

(*Zene, kissé komikus szignál. Doktorok egymás után izgatottan mondják mondókájukat.*)

1. DOKTOR Mérjük lázát!

2. DOKTOR Vérnyomását!

3. DOKTOR Érverése túl heves!

2. DOKTOR Borogatás biztos hatás!

1. DOKTOR Ólomvizet rendelék,
nyelvére kell csepegtetni,
elnehezül, s nem pereg.

3. DOKTOR Éjszakára nadragulyát
rakjon a feje alá!

1. DOKTOR Egy kanalat kérek szépen...
úgy... Királylány, mondd, hogy „á”!

MIMIMI Miért „á”, miért nem „ü”?
Miből van a kanál, és te
mitől vagy kopasz fejű?
Ha öntöznék a fejedet,
nem nőne ki rajta haj?

1. DOKTOR Rettenetes!

2. DOKTOR Döbbenetes!

(Mindhárom doktor egyszerre) Gyógyíthatatlan e baj!

1. DOKTOR A királylány menthetetlen!

2. DOKTOR Fusson, ki amerre lát!

*(Nagy kiabálás, futás. A tömegben már nevetés, hahota is
hangzik.)*

TÖHÖTÖM Vízet! Vízet! Én is mindjárt
elhagyom a palotát!

HIPPHOPP Uram király, csillapodjék!
Itt egy zordon hadvezér,
hátha ennek sikere lesz...
Pattogó hangon beszél.

(Egy kis zene.)

HADVEZÉR *(Mennydörögve.)*

Hol az a lány??! Te vagy, lelkem?

MIMIMI Mit akarsz?

HADVEZÉR

Elhallgass menten,

mert ha kardomat kirántom,

nyelvecskédet — nyissz — levágom!

HANGOK (*A tömeg szenzációt érez.*) . . . Ez már teszi!

MIMIMI (*Bájosan.*)

Miért vagy mérges?

Illik ez egy hadvezérhez?

Mondd el inkább,

a csatákat hogyan vívják?

A sok huszár

miért olyan görbe lábú?

Ha elsütik,

mitől szól nagyot az ágyú?

HADVEZÉR (*Felordít.*) Háááá!

MIMIMI

Ki ne tépd a hajadat,

hiszen így egy szál se marad!

Arra felelj,

hogyan csinálják az ezüstöt?

Mivel kormozzák a füstöt?

Ki fújja a szeleket?

És a magot — mondd meg végre! —

hogyan teszik a cseresznyébe?

Van-e erre felelet?

HADVEZÉR Van ám, láncos teringette,

puskaporos szedte-vette!

Én e lánnyal jól elbánnék,

áristom kell, nem ajándék!

Felség, zárasd a toronyba!

MIMIMI (*Sértődötten.*) A toronyba?

HADVEZÉR Azonnyomba'!

MIMIMI (*Sírósan.*)

Ó, goromba! Bezártnál
az otromba vártoronyba?

HADVEZÉR (*Zordonan.*)

Legyen rajta hét lakat,
ha nem lesz kivel beszéljess,
meggyógyulsz egy hét alatt!

TÖHÖTÖM (*Örömmel felkiált.*) Igazad van, katona!

MIMIMI (*Sírva.*) Nem megyek oda soha!

(*A tömeg egyik fele sajnálkozik, a másik fele igazat ad a királynak.*)

TÖHÖTÖM Vitézeim, fogjátok meg,
bárhogy is szeretem őt!

MIMIMI Ne bántsatok! Eresszetek!

Félre, semmirekellők!

TÖHÖTÖM Csend legyen!

MIMIMI Nem hallgatok!

Úgy félek... sötét van ott,
rossz penészszag és hideg!
Királyapám, nincs szíved?

TÖHÖTÖM Nincs, ha mondom, rontom-bontom,

Jól beszélt a hadvezér!

HADVEZÉR (*Ravaszul.*)

Remélem, hogy jótanácsom
egy fél országot megér?

TÖHÖTÖM Íródeák! Tüstént írjuk
az ajándéklevelet!

(*Hirtelen nagy zsidongás támad. A tömeg ámuldozik a hadvezér szerencséjén, majd a pékinas látása foglalkoztatja őket.*)

HANGOK Mi az? Ki az? Egy pékinas!

Most osont be!

HIPPHOPP Ki veled!

PALKÓ (*Elszántan.*) Nem úgy van az, udvarmester!
MIMIMI (*Boldog sikollyal.*) Palkó!!
HIPPHOPP Mit akarsz, gyerek?
PALKÓ Hetvenhét ezüstkrajcárom
azonnal fizesse meg!
HIPPHOPP (*Észbe kapva.*) Ó! A perec ára! Értem!
Ezért jöttél?
PALKÓ Kőfalon
másztam át, és árkon, mert a
becsületem nem hagyom!
MIMIMI (*Felkiált.*) Engem se hagyj!
PALKÓ (*Most veszi észre, hová csöppent.*)
Ó, királylány! Mi történt itt?
MIMIMI (*Sírva.*) Irgalom!
TÖHÖTÖM Hogy kíváncsisága szűnjék,
a toronyba záratom.
Vigyétek, markos vitézek!
PALKÓ (*Izgatottan.*)
Csak egy szót! Király uram!
Hiszen e kíváncsiságnak
oly egyszerű oka van!
HADVEZÉR (*Ingerülten.*)
Lárifári, pékinaska,
mars vissza, a faluba!
PALKÓ Nem beteg a kis királylány!
MINDENKI (*Ámulva.*) Nem??
TÖHÖTÖM Hát mi baja?
PALKÓ (*Kívágja.*) Buta!
(*Nagy felhördülés.*)
HANGOK Hűűűű! Mit mondott?
HIPPHOPP Ilyen szót még
nem hallott e trónterem!

- PALKÓ Pedig úgy van! Azért kérdez mindig, mindent, szüntelen.
- TÖHÖTÖM *(Nyöszörögve.)*
Jaaaj, már ezt is elhiszem,
de hát mi az orvossága?
- PALKÓ Semmi más, csak írassa be felséged az iskolába.
- MINDENKI *(Elszörnyedve.)* Iskolába???
- HIPPHOPP *(Elszörnyedve.)* Iskolába?
- HANGOK Felségsértés! Borzadály!
Nézzétek csak, rákvörös lett,
úgy pattan fel a király!
- TÖHÖTÖM *(Meglepődve.)* Iskolába?
- MIMIMI *(Boldog sikollyal.)* Iskolába!!!
- TÖHÖTÖM *(Örömmel.)*
Édes lányom, gyere hát,
félre csapom szegény árva
fejemen a koronát!
Meg se várom, míg a lovam
felnyergelve bokázik,
add a kezed! Mint a szélvész,
úgy szaladunk odáig!
(Nagy zívaj a tömegben, zene.)
- IZGATOTT HANGOK
Fut a király! A királylány!
Utat neki, emberek!
Megtalálta orvosságát
egy öklömnyi pékgyerek!
(A zívaj elhalkul. Jelentkezik a bemondó — zene nélkül.)
- BEMONDÓ Így hát, kedves hallgatóink,
én is utánuk megyek!
(Zenei átkötés.)

GYEREKEK (*Az iskolában kórusban mondják.*)

Hajló vessző, fűzfavessző

egy meg egy az mindig kettő!

TANÍTÓ Hány feje van a sárkánynak?

GYEREKEK Hét!

EGY KISFIÚ (*Hozzáteszi.*) És tizennégy szeme!

TANÍTÓ Hát ha kilenc feje volna?

EGY KISFIÚ Még négy pótszem kellene!

TANÍTÓ Hány nap nálunk az esztendő?

EGY KISFIÚ Három!

TANÍTÓ Kitűnő, Matyi!

Most pedig a Csipke Rozi

fog egy verset mondani.

ROZI Igenis, tanító bácsi!

TANÍTÓ Gyere szépen — ide állj!

(*Hirtelen erős kopogtatás.*)

Mi ez?

GYEREKEK Kopogtattak!

TANÍTÓ (*Hangosan.*) Tessék!

(*Ajtónyitás, az osztályon a meglepetés moraja fut át.*)

TANÍTÓ (*Elámulva.*) Iskolánkban... a király???

(*Összeszedi magát.*) Álljatok fel!

GYEREKEK (*Felállnak, kórusban kezdik mondani.*) Hó-do-

lat-tal...

TÖHÖTÖM (*Vígan.*)

Sutba minden hódolat!

Iskoládba nebulónak

elhoztam a lányomat.

TANÍTÓ Boldog leszek!

TÖHÖTÖM (*Iróniával.*) Nem sokáig!

- TANÍTÓ De csak úgy maradhat itt,
 ha felséged bediktálja
 a kislány adatait.
 Foglaljon helyet körülkben!
- TÖHÖTÖM Á, a trónon annyit ültem...
 Kezdjük!
- TANÍTÓ (*Kapkod.*) Tollat, tintát ide!
 Khm... khm... tehát:
 (*hivatalos hangon*) anyja neve?
- TÖHÖTÖM Szegény drága,
 kiskorától félig árva.
- TANÍTÓ Apja neve?
- TÖHÖTÖM Töhötöm!
- TANÍTÓ Hol született?
- TÖHÖTÖM Szörcsögön.
 Trónörökös voltam ott...
- TANÍTÓ Himlőoltást már kapott?
- TÖHÖTÖM Hogyne!
- TANÍTÓ Akkor rendbe' van.
- TÖHÖTÖM Mit fizetünk?
- TANÍTÓ Ugyan felség!
 a beírás díjtalan.
- TÖHÖTÖM (*Boldogságtól remegő hangon.*)
 Itt maradsz hát angyalom!
- MIMIMI (*Tapsol.*) Ó, de pompás!
- TÖHÖTÖM Végre, végre,
 lesz szívemnek békessége,
 s palotámban... nyugalom!
- TANÍTÓ KöszönjeteK!
- GYEREKEK (*Kórusban.*) Jó napot! (*Ajtócsukódás.*)

MIMIMI Jaj, tanító bácsi kérem,
olyan izgatott vagyok!
Itt mindenre megfelelnek?
TANÍTÓ Hogyne... mindjárt leültetek,
a harmadik padba, ni!
Szomszédod lesz Zsömbör Jóska.
És most figyelj, Mimimi!
(*Zenei átkötés.*)

6.

(*Gongütés : Bamm!*)

BEMONDÓ Halló, itt Meserádió! Kedves hallgatóink, helyszíni közvetítésünket befejeztük. Nagy dicsőség száll most a kis pékinasra. A fél ország ura lesz Pereces Palkó!

(*Indulózene, amely azután elhalkul.*)

MISI, MARCI (*Egyszerre felkiált.*) Palkó!

MISI, MARCI (*Ahogy a torkán kifér.*) Mester uram! Mester uram! Jöjjön be gyorsan!

TÓDOR Mit visítasz, mint a nyúznivaló malac?

MISI Most mondta be a rádió...

MARCI (*Belevág.*) Bemondta a rádió...

TÓDOR Hej, az az átkozott rádió! Már megint azt hallgattatok? Semmi hasznokat nem veszem, amióta a királyi palotából adja a híreket. Megfázik a tészta, elkel a kalács, bennég a kenyér a kemencében! Hát nekem ebből elég!

(*Nagy csörömpölés.*)

MISI, MARCI (*Visít.*) Jaj! Odavan a meserádió!

TÓDOR Volt, nincs! De ti dolgozni fogtok végre, kutyafülűek!
Mars a kemencéhez!

MISI, MARCI (*Elszántan.*) Nem megyünk!

TÓDOR Ne-em?

MISI Nem! Hiába törte össze a rádiót, mert az előbb már be-
mondták, hogy Pereces Palkó...

TÓDOR Mi van azzal a semmirekellővel?

MISI Kitalálta, hogy mit kell csinálni a folytonkérdező király-
kisasszonnyal!

MARCI Bizony! Okosabb volt, mint a bölcsek!

TÓDOR Hogyan? Mit fecsegték itt összevissza?

MISI Ne legyen Nullás Misi a nevem, ha nem igaz!

MARCI Én is hallottam. És azt is mondták, hogy a fél ország
ura lesz.

TÓDOR Millió liszteszsák! Mondd ki még egyszer!

MARCI A fél ország ura lesz Pereces Palkó!

MISI A mesebeli király mindig megtartja a szavát.

TÓDOR *(Összeomlik.)* Jaj nekem, jaj! Ha ez igaz, akkor végem!
Bosszút fog állni rajtam Miért is koplaltattam? Miért is
vertem? Én ostoba...

MISI, MARCI Hihih! Az ám!

TÓDOR Mit vigyorogtok? Rajtatok is bosszút áll, gézengúzok,
amiért annyit csúfoltátok!

MARCI Odanézzen, Tódor mester! Már jön is, látom az abla-
kon át.

TÓDOR Jön? Jaj nekem, mit tegyek? Ezt nem bírom tovább...
Gyorsan belefekszem a dagasztóteknőbe... Ajajajaj! Ta-
karjatok be, hú inasaim. Talán meg is halok. Nagy nyomás
van a szívem táján. Ez a lyukas zsák lesz a szemfődelem!

MISI Húzzuk a fejére, Marci!

TÓDOR *(Óbégatva.)* Ajajajaj, de nagy beteg vagyok! Halálos
beteg!

(Nyikorgó ajtónyitás.)

PALKÓ Jó napot, mester uram!

MISI, MARCI *(Megilletődve.)* Szervusz, Palkó!

TÓDOR (*Nyögve.*) Nekem már nincs jó napom, édes fiam!

PALKÓ Pedig meghoztam a perecek árát, hetvenhét csengőbongó ezüstkrajcárkát!

TÓDOR A világ minden kincséért el nem fogadom. Tedd csak el fiam, megszolgáltál érte!

PALKÓ Mit mond? Hiszen ezért kergetett el!

TÓDOR Ó, drága inasom, nem gondoltam én azt komolyan. Nagybeteg ember vagyok... Sokszor nem is tudom, mit csinálok... Ajajaj!

PALKÓ Márpedig én átadom a pénzt, mert ez nemcsak a pereceknek, hanem a becsületednek az ára. Minden erőmet és eszemet össze kellett szednem, hogy a nagy tömegem át bejussak érte a királyi palotába.

TÓDOR Nem kell! Nem kell!

MISI Miért nem fogadja el, mester uram? Hiszen gazdag ember Palkó! Hetvenhét krajcár meg se kottyán neki. Ővé a fél ország, Sziksópusztától az Űrgehegyig!

PALKÓ (*Rémülten.*) Micsoda?

MISI Ugyan, ne tettesd magad!

MARCI Ez jár annak, aki meggyógyítja a kíváncsi királykisasszonyt.

PALKÓ (*Őszinte megrökönyödéssel.*) Én ezt nem is tudtam!

TÓDOR Légy könyörületes hozzám, édes fiam. Mégiscsak a kenyéradó gazdád voltam!

PALKÓ Ne óbégasson kend! (*Felsóhajt.*) De hiszen ez irtózatos!

MISI Mi az irtózatos?

PALKÓ Hát a fél ország! Mit kezdjek én egy fél országgal? Inkább világgá szaladok!

MISI Mi lelt?

MARCI Megbolondultál?

PALKÓ Gyorsan a cókómókomat!

MISI Térj észre, Palkó!

PALKÓ Hol a batyum? Ide gyorsan!

MARCI Ne bomolj!

PALKÓ Így ni! És most ég veletek, Kukutyinig meg sem állok!

(Felrántja a nyikorgó ajtót, kintről hirtelen lódobogás, nyihogás, erős hangok.)

1. HANG Hó! Hó! Te, megállj!

TÓDOR Mi az? Mi történik?

MISI Pattanjon kend gyorsan, itt a király!

MARCI Meg az egész díszkísérete!

MISI Nem szökhetsz már el, Palkó!

(Nagy trombitaszó.)

HIPPHOPP Utat IV. Töhötöm királynak, Egyedem-Begyedem ország felséges uralkodójának!

MISI, MARCI Éljen Töhötöm király!

TÓDOR Éljen... jajajaj!... éljen soká! Micsoda megtiszteltetés!

TÖHÖTÖM Köszönöm... Pereces Palkót keresem!

PALKÓ *(Bátran.)* Itt vagyok!

TÖHÖTÖM Mi dolog ez, fiam, hogy csapot-papot otthagytál? Utánad jöttem, mert nagy jutalom illet. A fél országom a tiéd, Egyedem-Begyedem országból megkapod Begyede-met.

PALKÓ Felséges királyom, jószágodat szépen megköszönöm, de nem kell a fél ország!

TÖHÖTÖM Nem?? Talán kevesled? Valami mást is kívánsz?

PALKÓ Nem kívánok semmit, mert én csak becsületes pékmester akarok lenni.

TÖHÖTÖM Még ilyet!

MARCI, MISI, HIPPHOPP Nahát!

TÓDOR (*Hirtelen felélénkül.*) Felséges királyom, igaza van a
PAI fiúnak! Kisininas még. Amíg mester nem lesz belőle, szíve-
sen elkormányozom én helyette azt a fél országot!

TÖHÖTÖM Hát te ki vagy?

TÓDOR Lisztes Tódor, kétkemencés pékmester, e fiúnak apja
helyett apja. . . Boldog vagyok, hogy felséged evett a pere-
ceimből.

TÖHÖTÖM Micsoda?? Tiéd volt az a hetvenhét sósperec?

TÓDOR A két kezem remekműve, felség!

TÖHÖTÖM Hé, vitézek, kapjátok le a lábáról!

1. HANG Parancsára, király uram!

(*Nagy felbolydulás.*)

TÓDOR Mi ez? Nem értem!

TÖHÖTÖM Vigyétek a piacra! Ország, világ előtt verjete
huszonötöt a talpára! Na gyerünk, pékmester!

TÓDOR Kegyelem, felség! Jajajajaj! Mit vétettem?

TÖHÖTÖM Mit? Három fogam beletörött a pereceidbe! Ló-
dulj!

(*A katonák viszik Lisztes Tódort, aki elmenőben óbégat.*)

TÓDOR Jajaj nekem! Ilyen csúfság! Ilyen szégyen!

MISI, MARCI (*Kárörömmel.*) Úgy kellett! Úgy kellett!

Káposztába hús kellett!

(*A lárma elhalkul.*)

TÖHÖTÖM Te pedig derék legény vagy, Pereces Palkó. Nagy
jót tettél velem is, meg a lányommal is. Jutalom nélkül nem
hagyhatlak.

PALKÓ Hát akkor engedje meg felséged, hogy híven megőriz-
zem ezt a rózsaszálat.

TÖHÖTÖM (*Meglepődve.*) Hiszen ez a lányom kertjéből való!

PALKÓ Igen! Tőle kaptam! Mosolygott, amikor adta. És ne-
kem ez elég addig, amíg a felséges királykisasszony kijárja
az iskolát.

TÖHÖTÖM Érttem, fiam, értem. Legyen hát, amint kívánod.
Inas létedre több eszed van, mint a nagyfejű bölcseknek.
De okos lesz ám nemsokára az én lelkem leányom is! Ott,
szemközt van az iskola, tárva áll az ablaka. Hallgassátok
csak meg valamennyien, hogy máris milyen szépen tudja a
leckét!

*(Először halkán hallatszik, amint valamennyi gyerek züm-
mög, majd csengő tisztasággal kiválik belőle a királykiszas-
szony hangja.)*

MIMIMI   A, b, c, d, é, f, g,
nyelvem nem törik belé!
H, i, j, k, l, m, n,
nem jársz túl az eszemen!
Ó után jön p, r, s,
ugye milyen érdekes?
Sz, t, ty, u, meg az ü,
tanulni de nagyszerű,
mert azt mondom, v, z, zs,
a világ az okosé!

GYEREKEK MIND A világ az okosé!
(Zenei befejezés.)

Tordon Ákos

Gyöngyszem Gyöngyi

Hol volt, hol nem volt — akár a mesében —, volt egyszer egy tetőtől talpig gyöngyökből összefűzött parányi teremtes, a csupasztól Gyöngyszem Gyöngyi. Nagyon szerette a gyerekeket, ezért gondolt egyet, és pajtásával, a kábelekből lett Kábel Ábellel együtt, elszegődött a Gyermekrádióhoz. A gyerekek egykettőre a szívébe zárták őt, és hívó szavára seregestül jelentkeztek „őzikének”.

A legszebb születésnap ajándék

SZEREPLŐK

MESÉLŐ • GYÖNGYSZEM GYÖNGYI • KÁBEL ÁBEL
ZEKE NÉNI • HANGOK ÉS GYERMEKHANGOK

MESÉLŐ Egyszer volt, hol nem volt, vízen innen, parton túl, erdő mellett, dombok mögött, volt egyszer egy kis falu. CSERESZNYÉS-ROPOGÓSNAK hívták a kis falut. Itt, Cseresznyés-Ropogóson éldegélt Zekezike, a kis őzike. Azért hívták Zekezikének, mert az öreg Zeke néni őzikéje volt.

Zeke néni nagyon, de nagyon öreg volt. A legöregebb a faluban, a járásban, a megyében. De még az országban is a legöregebb nénik közé tartozott.

Hajdan sok gyermeke volt, fia-lánya. A lányok férjhez mentek, a fiúk megnősültek. Előbb sorra szaporodtak, aztán sorra fogyogattak. Zeke nénivel csak özvegy lánya, Örzse néni maradt, de már ő is túl jár a nyolcvanon. Így hát Zekezike, a kis őzike két öreg nénikével éldegél Cseresznyés-Ropogóson.

Erről a kis faluról sosem írtak az újságok, nevét egyetlenegyszer sem mondta be a rádió, a televízió. És lám, most innen is, onnan is, erről is, arról is sok ember kerekedett útra, hogy eljusson Cseresznyés-Ropogósra. Ugyan miféle nagy szenzáció vezérli az újságírók, fotoriporterek, tévések és rádiósok autós hadát az eldugott kis faluba? Olaj tört

fel? Kincset leltek? Avagy hatlábú kisborjú, nyolclábú kismalac jött a világra? Tüstént megtudjuk.

Lám, itt a benzinkútnál egy cseresznyepiros autó tankol, a Gyermekrádió autója. Két riporter ül benne, mind a kető újdonsült tudósító. Kérem, mutatkozzanak be a gyerekeknek.

KÁBEL ÁBEL Örömmel. Kábel Ábel vagyok a Gyermekrádiótól.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Én csak „Kábelkének” hívom. Gyöngyszem Gyöngyi vagyok, a Gyermekrádió új munkatársa. Szervusztok, gyerekek, kisfiúk, kislányok! (*Kedvesen rikkant.*) Szia, srácok!

MESÉLŐ Tűzről pattant pöttömnyi teremtés Gyöngyszem Gyöngyi kisasszony, a világ legaranyosabb kabalababája. Rádásnak született a Kabalababa Gyárban, amikor is a gyár egymilliomodik kabalababáját ünnepelték, tegnapelőtt, kiskedden.

Beszél, gondolkodik! Valóságos csodalény! Egy hatalmas gyöngy a feje, két ragyogó gyöngy a szeme! S hogy valódi igazgyöngy, nemsokára ország-világ meglátja! És talán nem árulok el titkot, ha megsúgom, hogy hamarosan minden gyerek a szívébe zárja.

(*Riporteri hangon.*) Ó kérem, Gyöngyszem Gyöngyi, Kábel Ábel, várjanak még! Csak egy percet!

KÁBEL ÁBEL Tessék!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Kedvesen.*) Tessék?!

MESÉLŐ Árulják el, miért utaztak Cseresznyés-Ropogósra?

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Szívesen, nem titok. Zeke néni köszöntjük fel századik születése napján.

MESÉLŐ (*Füttyent.*) Századik születésnap! Ez már beszéd! (*Kocsiüldítés, motorzúgás.*)

Jó utat! Szerencsés autózást!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Távolról.*) Köszönjük szépen!
(*Távoli halk énekszó, gyermek énekkar születésnap-i köszöntődalt próbál. Alatta a mesélő mesél.*)

MESÉLŐ Nagy a nyüzsgés a faluban. A tanácselnök dupla adag szappanhabbal szappanozza az arcát, és borotválkozás közben a felköszöntő beszédét mondja, mondogatja...

1. HANG ...ím, hogy felvirradt a nagy nap, mind idejárulunk...

MESÉLŐ Az önkéntes tűzoltózenekar a trombitákat szidolozza; aranyként ragyogjon a réz! Asszonyok, lányok sütnek-főznek...

1. NŐI HANG Vigyázz a libára, oda ne égjen!

2. NŐI HANG Lelkem, Borcsa, felverted a tejszínhabot?

3. NŐI HANG Hol a torta, óriás torta?!

1. NŐI HANG Mancsi! Panni! Hozzátok már a mogyorókrémet!

2. NŐI HANG Szépen vonjátok be a diókrémmel!

1. NŐI HANG Cifrázni kell! Cifrázni!

3. NŐI HANG Jaj, vigyázzatok, Katka! Jutka! El ne rontsátok a díszítést!

MESÉLŐ Cifrábbnál cifrább tortatálakon pompáznak a díszes torták! Pecsenyepirosra pirulnak a sült libák! Boroshordókból flaskákba töltik a bort. Az úttörők virágot szednek, bokrétát kötnek... Ünneplőt ölt a falu. Kutya, macska mosakszik, madárnépség tollászkodik, s a faluba egymás után érkeznek az autók.

Ünneplőben, régi széken üldögél az ünnepelt, a százéves Zeke néni. Őzikéje, Zekezike, az ölébe fekteti fejét, és titokban a csokrok zöldjét legelgeti. Örzse néni, a leánya mellette áll. A fotósok körülállják őket, nyakra-főre készül a sok fénykép. Jut belőle minden újságba bőven. (*Trombiták zengenek.*) Masíroznak a tűzoltók, menetelnek az úttörők. Peckesen lép a férfinép, kackiásan a szoknyás had.

Micsoda menet! Tengernyi ajándék! Biz, eztán Zeke néniéknek egy álló hétig s utána három nap nem kell főzniök, csak melegíteniök!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Hé, te, kisfiú! Add csak ide a trombitádat!

KISFIÚ Papírtrombita ez, Gyöngyszem Gyöngyi.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Nem baj. (*A papírtrombitába fúj.*) Gyertek ide fiúk, lányok! Pajtások, gyertek ide!

KÁBEL ÁBEL Ej, mit csinálsz, Gyöngyszem Gyöngyi?! Hadd menjenek a gyerekek Zeke nénihez, hisz mindegyik fel akarja köszönteni a századik születése napján! Miért hívod őket ide?

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Bízd csak rám, Kábelkém. (*Kiált.*) Gyerekek! Pajtások!

GYEREKEK (*Egyszerre beszélnek.*) Mit akarsz, Gyöngyszem Gyöngyi? Ne tarts fel minket! Sietünk! Fel akarjuk köszönteni Zeke nénit!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Persze hogy felköszöntitek, én is veletek megyek, de tudjátok mit: A LEGSZEBB SZÜLETÉSNAPI AJÁNDÉKKAL köszöntsük fel Zeke nénit!

1. GYEREK A legszebbel? Hát talán az én csokrom nem szép?
2. GYEREK És ez a nagy csokoládétojás? Húsvét óta őrzöm Zeke néninek, azért nem ettem meg!
3. GYEREK Én meg egészen, de egészen egyedül egy versikét írtam: (*szaval*)

Zeke néni bár száz éves,
szeme mégis csillagfényes,
éljen soká, egészségben,
boldog, békés öregségben!

És ez talán nem szép köszöntő vers?!

4. GYEREK No, és itt az én eprem! Több mint szép! Nézd csak meg, Gyöngyszem Gyöngyi, milyen nagy szemű! És milyen édes, kóstold meg!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Köszönöm. (*Megkóstolja.*)

Csoda édes, és nagyon szép. Hanem tudjátok, ugye, a virág hamar elhervad, az édesség egykettőre elfogy, a köszöntő versből pedig csak szép emlék marad. Ezért azt mondom, ezt a sok szép, kedves ajándékot toldjuk meg még a legmaradandóbbal, a legszebbel! (*Más hangon.*) Nézzétek csak Zeke néni kertjét!

2. GYEREK (*lekicsinylően.*) Gizes-gazos.

3. GYEREK Az. Elhanyagolt, de hát — öregek. Nem tudják rendben tartani.

4. GYEREK (*Felkiált.*) Jé, mennyi hernyó mászik ezen a fán!

2. GYEREK Ezen is! Azon is!

1. GYEREK És milyen rozzant Zekezike házikója!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI No, látjátok: gazos a kert, hernyósak a fák, és ha vihar támad, Zekezike házikója is összedől. Hát mi majd most mindent szépen rendbe teszünk. Nézzétek csak, a kert sarkában selymes a fű! Valódi ruhatár, oda hát a kabátokat, pulcsikat, szvettereket! A fészerben találunk ásót, kapát, sarlót, gereblyét, szöget, kalapácsolót, baltát. . .

3. GYEREK Nagyszerű! Hurrá! Alakítsuk meg a „Százéves brigádot”!

4. GYEREK Ellenjavaslattal élek: inkább Zekezikéről nevezzük el a brigádot!

TÖBB GYEREK (*Egyszerre.*) Nem! Ne!

1. GYEREK ŐZIKE BRIGÁD legyen a brigádunk!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Őzike brigád — gyönyörű név!

Éljen az Őzike brigád!

GYEREKEK (*Éljeneznek.*)

KÁBEL ÁBEL (*Rikkant.*) És éljenek a brigádtagok, az „őzikek”!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Éljenek! Éljenek!

És most rajta, lássunk munkához!

(*Énekszó, kopácsolás, kalapálás, fűrészelés stb., alatta a mesélő mesél.*)

MESÉLŐ Hej, hogy dolgoztak a gyerekek! Egymással versenyzett a gyomlálócsoport, a hernyózócsoport, a favágócsoport! Közben az ácsok szinte újjáépítették Zekezike házikóját. Nem fújja el azt már a szél, s az esőlé sem csordogál be többé a tetőn! Tűz pörköli a hernyókat, és a gazból puha ágyat kapott Zekezike őzike. A kertészek buzgón locsolták a palántákat, és virágot ültettek a kiskertbe. . . A favágók felaprították a tűzre valót, és rendet teremtettek a fészkerben.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Éljen az Őzike brigád! Köszönöm szépen, hogy ilyen hamar és ilyen szépen elkészítetted a legszebb születésnap ajándékot!

1. GYEREK (*Szerényen.*) A te ötleted volt, Gyöngyszem Gyöngyi.
2. GYEREK Azért nekünk is eszünkbe juthatott volna.
3. GYEREK Én csak azt sajnálom, hogy nemsokára megint gizes-gazos lesz a kert, hiszen szegény öreg Zeke néni Örzse néivel nem tudja majd rendben tartani.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Sóhaj.*) Biz, ez igaz, gyerekek. Mind a ketten nagyon öregek már. Az öreg csont nehezen hajlik, de hát ti fiatalok vagytok! Fiatalok és ügyesek! Találjatok hát ki valamit!

4. GYEREK (*Felkiált.*) Megvan! Karbantartó brigád lesz az Őzike brigádból!
1. GYEREK Igen! Igen! Mi viselünk majd gondot Zeke néniék kertjére!

2. GYEREK Fát és aprófát hasogatunk!
3. GYEREK Mi járunk majd vízért a kútra!
4. GYEREK És ha valami elromlik a háznál, mi fogjuk megjavítani!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Éljenek az „őzikek”! (*Meghattan.*) Köszönöm, gyerekek. Látom a szemetekből, hogy meg is tartjátok a szavakat. És most sorakozó! Indulás, köszöntsük fel a százéves Zeke néni!

(*Énekszó, menetelés.*)

KÁBEL ÁBEL Kedves gyerekek, helyszíni közvetítést adunk Cseresznyés-Ropogósról, Zeke néni századik születésnapjáról.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI A cseresznyés-ropogósi gyerekek frissen alakult Őzike brigádja most köszönti fel az iruló-piruló, almaarcú, ezüsthajú százesztendőös anyókat. A kis költőfióka nagy meghajlás után szavalni kezdi versikéjét...

3. GYEREK Zeke néni bár száz éves,
szeme mégis csillagfényes,
éljen soká, egészségben,
boldog, békés öregségben!

ZEKE NÉNI Köszönöm szépen a szép felköszöntést. Az énekszót. A virágot.

1. GYEREK Szívesen, Zeke néni. De a nagy ajándék még hátra van!

ZEKE NÉNI (*Sápitozva.*) Nagy ajándék?! Jaj, kedveskéim, már egy gombostű se fér a házba! Vigyétek haza, kedveskéim, vigyétek csak haza!

2. GYEREK Az ajándék a kertben van. Zeke néni, Örzse néni, jöjjenek ki a kertbe!

GYEREKEK Tessék kijönni a kertbe! Tessék megnézni!

MESÉLŐ Zeke néni nem kéreti magát, kapja a botját és elindul. Zekezike őzikéje előtte ugrabugrál. Örzse lánya mellette lépeget.

Zeke néni ámulva néz körül: az ő kertje, kertecskéje lenne ez a szép kert? Zekezike a házikójához szalad, nagyot ámul: az ő háza lenne ez a szép ház? Az ő ágya ez a frissen vetett puha fekhely? Lám, ki is próbálja mindjárt, hogy esik rajta a fekvés, heverészás. . .

No, de hagyjuk most őt a levélágyán heverészni, Zeke néni nyitja szóra ajkát. . . :

ZEKE NÉNI Ó, köszönöm szépen! Gyerekek, ez életem legszébb születésnap ajándéka! Gyönyörű a kertecském, akár hajdanában. . .

1. GYEREK És most már mindig ilyen is marad, erről az Őzike brigád kezekedik! (*Papírtrombitálás.*)

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI És az Őzike brigád azóta is állja a szavát. Rendszerben a kiskert, rendszerben a porta.

KÁBEL ÁBEL Cseresznyés-Ropogóson egy kis házban nagy békességben éldegélnek hárman: Zeke anyó, a leánya és Zekezike, az őzikéjük.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Gyerekek! Fiúk, lányok, szerte az országban, most megfújom papírtrombitámat!

(*Trombitálás.*) Hallottátok?! Sorakozó! Alakítsatok sok Őzike brigádot, mert még sok-sok magára maradt öreg néni, öreg bácsi él az országban, sok a gazonos kert, a fel nem aprított fa, sokféle elkel hát a segítség!

Sorakozó, őzikék! (*Trombitálás.*)

KÁBEL ÁBEL A Mese Távirati Iroda gyors hírből jelenti: már eddig is több tucat gyerek csatlakozott az őzikékhez.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Köszöntjük az őzikéket, az öregek segítőt. Az országban megalakuló Őzike brigádok-

ról érkező híreket szeretettel várja: Gyöngyszem Gyöngyi. . .

KÁBEL ÁBEL . . . és Kábel Ábel.

MESÉLŐ Címük: Gyermekrádió, Budapest.

A borítékra írtatok rá: GYÖNGYSZEM GYÖNGYI-NEK.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Most pedig az őzikek indulójával, az Őzike indulóval búcsúzunk el tőletek, kedves gyerekek. A viszonthallásra egy hónap múlva.

Ez volt Gyöngyszem Gyöngyi műsorának legeslegelső adása a rádióban. Gyöngyszem Gyöngyi felhívása nagy visszhangra talált a gyerekek körében, és mind többen kezdték viselni az őzikek piros-kék, gyöngyből készült jelvényét. Ugye, emlékeztek még a hónapokon át dühöngő tiki-taki-vészre? Lehet, hogy épp Manóországból indult el hódító útjára?

Tiki-taki vész

SZEREPLŐK

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI • KÁBEL ÁBEL
MESÉLŐ • ÖREG ÓRA • MINIMANÓ

MESÉLŐ Szervusztok, gyerekek!

KÁBEL ÁBEL Szia, fiúk! Szia, lányok!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Szervusztok, őzikék!

MIND Egy piros gyöngy és egy kék, éljenek az őzikék! (*Papírtrombitálás.*)

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Szeretettel köszöntöm levelező őzikéimet. Az őziketetteket ESKÁ, azaz saját kezemmel vezettem be az ENKÁEF-be vagyis a Nagy Kockás Füzetbe. Az újonnan jelentkezett őzikék nevét pedig Kábel Ábellel felváltva írtam be az Őzike Névsorba.

KÁBEL ÁBEL Én írtam be a fiú őzikéket. . .

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI . . . én pedig a kislány őzikéket.

MESÉLŐ Az adatokat én egyeztettem, aztán megkértem Pepit, a fejszámoló művész papagájt, hogy számlálja össze az új őzikéket.

KÁBEL ÁBEL Sajnos, Pepi épp most teszi le az artista doktorátust, így mindössze az október elseje és hatodika között jelentkezett őzikéket „adta össze fejben”.

MESÉLŐ Az őzikeszámlálás részeredménye kereken három-ezerháromszáz harminchárom piros-kék gyöngyjelvényes újdonatúj őzike.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Nagyszerű részeredmény!

KÁBEL ÁBEL Ha Pepi szerencsésen ledoktorált, a végeredményt is megkapjuk, sőt az őziketetteket is ő fogja majd összeadni!

MESÉLŐ Szeptemberben sok tízezer gyerek, közöttük sok ezer őzike tekintette meg a Vadászati Világkiállítás látnivalóit Budapesten.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Én is többször kimentem a Világkiállításra, és a legszívesebben minden piros-kék gyöngyjelvényes őzikével kezet szorítottam volna, de hát annyi, de annyi iskola vonult ki, hogy beláttam, ezt nem tehetem meg. . . Így csak azokkal fogtam kezet, akik a nagy tömeg ellenére is megismertek.

KÁBEL ÁBEL Hopp! Vadászati Világkiállítás! Én egy csoport elszontyolodott őzikével találkoztam. Azért szontyolodtak el, mert hiába járták sorra sok nemzet kiállítási csarnokát, egyikben sem találkoztak Zekezikével. Csak akkor vigasztalódtak meg, amikor elmeséltem nekik, hogy Zekezike gidácskája náthás lett, betegen pedig nem utazhatott fel vele a kiállításra, inkább otthon ápolta.

MESÉLŐ Az Őzike Híradó legfrissebb értesülése szerint Zekezike gidácskája azóta felépült, makkegészséges, és vidáman futkározik mamája oldalán az őszi erdőn.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Bizony ezt jól teszi, mert az erdei levegő valóságos gyógyír. Épp ezért minden őzikének, de különösen városi őzikémnek szívből ajánlom a vasárnapi erdőjárást.

KÁBEL ÁBEL Testet-lelket felüdít az erdei kirándulás.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI De még mennyire, Kábelkém! Kirándulások után mindig farkasétvágyam van. . . Tudjátok-e, gyerekek, hogy az őszi erdő egyben képtár és hangversenyterem is?

MESÉLŐ Ezernyi tájkép! Maga az Ősz a piktor, és szemünk láttára festi képeit. És ha csendesen jártok, és a táskarádiótokat is otthon hagyjátok, meghalljátok az erdő muzsikáját. A szarvasok a trombitások, az őzek a klarinétosok, a csobogó csermely hárfázik. Madarak fújják pici csontkürtjeiket, s ha mind egyszerre zendítenek rá, a világ legfenségesebb zenekarát halljátok. (*Erdei hangulatot idéző zene.*)

KÁBEL ÁBEL Ejnye! Vajon hány óra lehet? Megállt a stúdió nagy órája!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Az én órám is megállt!

MESÉLŐ No, nézzük csak... A zsebórám is áll, a karórám se jár!

KÁBEL ÁBEL A stopperem is áll!

MESÉLŐ A manóba! A csudába! Pedig ki kell mennünk a Terihegyre! Igen, igen, nem bakiztam, nem a Ferihegyre, a Terihegyre érkezik Minimanó gépe Manóországból!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Jaj! Kitört az óravész! Az órajárvány!

MESÉLŐ Nem járnak a toronyórák, megálltak a faliórák! A zsebórák, a karórák! Nem forognak a mutatók! Nem berregnek a vekkerek! Nem sietnek, nem késnek, egyszerűen — nem járnak!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Ez nem járja, mégse járja! Ami sok, az sok!

KÁBEL ÁBEL Mi lehet ennek az oka? Óravész és órajárvány? Nem teketóriázom sokat, felhívom az órásokat!

ÖREG ÓRA Ti-ki-ta-ki... ti-ki-ta-ki...

Várj még sza-ki, Ká-bel szaki!

KÁBEL ÁBEL Ki szólított, ki van itt???

ÖREG ÓRA Én szól-tam, az Ö-reg Ó-ra,
száz-egy-é-ves mu-ta-tó-ja,
van-e i-dőd né-hány szó-ra?

KÁBEL ÁBEL Mért ne lenne, parancsolj!

ÖREG ÓRA Én, egyedül én tudom, miért álltunk meg, mi órák. A tiki-taki miatt. Igen, a tiki-taki miatt.

KÁBEL ÁBEL, MESÉLŐ, GYÖNGYSZEM GYÖNGYI
Nem értjük.

ÖREG ÓRA Pedig ez igazán egyszerű: mi szépen tiktakolunk, mutatóink körbe járnak, így mutatjuk a pontos időt. Ugyebár, az órák szava — a halk ketyegés: tiktak-tiktak, szépen, halkan. Nos, kit zavar a tiktakolás? Senkit, ugyebár? Sőt, az óraütést is megszokták már az emberek, hiszen évszázadok óta ütjük el az órákat. De bezzeg a tiki-taki...!!!

MESÉLŐ Ó, a tiki-taki! Lám, most is behallatszik az utcáról!
(*Távol kattog a tiki-taki, akár a géppuska.*)

ÖREG ÓRA Hallják, kérem?! Akár a gépfegyver-kattogás! Én még emlékszem a háborúra, ágyúszóra, bombázásra. És a tiki-taki-járvány egyre terjed. Hát ezért álltunk meg most, mi órák, figyelmeztetésképpen. (*Játék mentőautó szirénája.*)

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Mi ez? Mentőautó a stúdióban?

KÁBEL ÁBEL Egy pirinyó hófehér mentő!

ÖREG ÓRA Valóban, valóban. Vajon, kit hoznak?

MESÉLŐ Minimanót hozzák.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Ijedten.*) Minimanó! Mi lelt, lelkem?! Fehér turbán a fejeden!

KÁBEL ÁBEL Mekkora fehér kötés! Tengernyi géz és fél kiló sebtapasz!

MINIMANÓ Ó, most már jobban vagyok. De nagyon rosszul voltam, ám! Csak nem akartalak megijeszteni benneteket, ezért nem táviratoztam meg, hogy kórházban feküdtem.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Ó, te szegény! Baleset ért, Minimanó? Szerencsétlenül jártál?

MINIMANÓ Bizony, baleset ért! Póru! Jártam! Tudjátok, egy rettentően veszélyes játék jött divatba Manóországban...

Éppen akkor terjedt el, amikor odaértem. TIKI-TAKI-nak hívják. Én is veszettül tiki-takiztam, míg egyszer aztán a pörgő golyó lerepült a zsinórról, és süvítő puska golyó bisként lyukat ütött a kobakomba. Jaj, jaj, szörnyű volt! Kórházba kerültem, hetekig feküdtem!

ÖREG ÓRA Tiktak... tiktak... Vigyázzatok magatokra, pórurol ne járjatok, mint szegény Minimanó!

MINIMANÓ Meg a többi manógyerek. Hányan, de hányan össze-vissza ütötték a kezüket. És TIKI-TAKI KATI, az unokahúgom, a tiki-takizás miatt mindig elkésett az iskolából, mert minden utcasarkon benevezett egy tiki-takiversenyre!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Szerencsére, én még egyetlen panaszt sem hallottam özikéimre, hogy a tiki-taki-hóbort miatt elkéstek volna az iskolából.

MINIMANÓ (*Ijedten.*) Hogyan? Hát nálatok is elterjedt már a tiki-taki-járvány? Manóországban már betiltották, mert a nagy zaj, lárma miatt elhallgattak a madarak, nem zümmögnek a méhek, nem döngicsélnek a dongók, és a tapsifülesek mind világgá futottak. A manók többsége füldugót dugott a fülébe, senki nem hallotta a másikat, így teljes volt a felfordulás, kavarodás.

MESÉLŐ No de szerencsére, itt áll benn a Manók Lapja legfrissebb számában, hogy Manóországban az utolsó tiki-taki is elnémult már. Újra dalolnak a madarak, zümmögnek a méhek, döngicsélnek a dongók, a tapsifülesek mind hazafutottak, és minden manó kiszedte füléből a füldugót... De te fáradt lehetsz, Minimanó!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Épp ezért most szépen bújj szállásodra, a nagyító alá, és pihend ki magad alaposan. Holnapután pedig magam kísérlek el kötözésre a doktor bácsihoz.

MINIMANÓ Köszönöm, Gyöngyszem Gyöngyi. Örülök, hogy újra itthon vagyok. Ha felépültem, majd segítek neked őzikeleveleket olvasni.

MESÉLŐ Előre is megköszönjük a segítségedet, mert minden nap nagy halom levél érkezik Gyöngyszem Gyöngyi címére a Gyermekrádióba.

KÁBEL ÁBEL *(Nagyot ásítva.)* Úúúgy vaaan...

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Mi az, te ásítsz... társaságban!

MESÉLŐ Biztosan későn feküdtél le, sokáig nézted a tévét!

KÁBEL ÁBEL Nem. Megleptem édesanyámat, és elmosogattam helyette a piszkos edényt. Egy kicsit sokáig tartott, mert a lábaskák, bögrék füle mögött is akad mindig valami, akárcsak a legtöbb srác füle mögött!

MESÉLŐ Dicséretes őziketett. Kábelke, mindjárt beírnunk egy jópontot a neved mellé az ENKÁEF-be.

ÖREG ÓRA Helyes, helyes... tiktak, tiktak... jár az óra, körbe jár a mutatója, mutatja a múltó időt... *(Óraketyegések.)*

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Újra járnak az órák, és ha az óránkra nézünk, látjuk, közeleg a búcsú perce. Lassan műsoridőnk végére érünk.

MESÉLŐ Igen, lejár az időnk.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Remélem, a tiki-taki ideje is lejár, hisz annyi, de annyi hasznos játék, multság van a világon!

KÁBEL ÁBEL Erről jut eszembe, nemsokára itt lesz a december és vele a Mikulás, a karácsony! Újra termelni fog az Őzike Játékgyár, a Karácsonyi Meglepetések, Ajándékok Gyára! Már készülnek az új játékkervek, kezdődhet hát a barkácsolás. A kislány őzikek szorgalmasan gyűjtik a ron-

gyot, mert amint azt az újságok is hírül adták, újra divatba jönnek a rongybabák.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Trombitál.*) Őzikék! Őzikéim! Én, Gyöngyszem Gyöngyi, mint pajtásotok és az Őzike Játékgyár igazgatónöje arra kérlek most benneteket, törjétek a fejeteket új, ötletes játékok tervein. A terveket küldjétek el a címemre. A legjobb és legszebb tervek alapján kezdjük el decemberben a karácsonyi műszakot!

KÁBEL ÁBEL Figyelem, őzikék! Figyelem, barkácsolók! Várjuk az ötleteket és a terveket, amelyeknek alapján megindul majd a munka az Őzike Játékgyárban!

MESÉLŐ Címünk: Gyöngyszem Gyöngyi, Gyermekrádió, Budapest.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI A legjobb ötletek, a legszebb játéktervek beküldői dicséretben és jutalomban részesülnek.

KÁBEL ÁBEL Most pedig az Őzike Indulóval búcsúznak tőletek. Szia, fiúk! Szia, lányok!

MESÉLŐ Szervusztok, gyerekek.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Szervusztok, őzikéim.

Rengeteg szép karácsonyi meglepetés készült az Őzike Játékgyárban, talán nektek is jutott belőle egy-egy ajándék karácsonyfátok alá. Hanem karácsonyra húsvét, télre tavasz jő, és vajon mit csinálnak nyáron az őzikék? Ha hiszitek, ha nem, üdülőt építenek, és ráadásul nem is akármilyet...!

A nagypapák és nagymamák üdülője

SZEREPLŐK

MESÉLŐ • GYÖNGYSZEM GYÖNGYI
KÁBEL ÁBEL • DUDÁS NÉNI
LEVELES NAGYMAMA • LEVELES NAGYPAPA
HANGOK

MESÉLŐ Akár hiszitek, akár nem, a nagyszerű nyári vakációért a legjobban az öreg postahivatal irigyel benneteket, gyerekek. De hát a postahivatalok nem kapnak szabadságot, panaszkodott is emiatt a posta, kivált a legöregebb bélyegzőnek.

— Hej, haj! — sóhajtozta. — Biz, rám férne egy kis pihenés, nyugalmas kikapcsolódás, felfrissülés, felüdülés!

A legöregebb bélyegző kerek képe ugyancsak hivatalos ábrázatot öltött:

— Még csak az kéne! — méltatlankodott. — Hogyisne, hogy aztán az emberek két hónapot várjanak a postájukra! Mindenki morogna, mindenki haragudna!

— Tyű, mennyi baj származnék ebből! — tiktakolta a vén postaóra. — Lám, ma is mennyi levél érkezett a postaszákokban! A nagy raktár telistele a most érkezett csomagokkal. Reggel óta egyfolytában kopog a távírógép, csilingel a telefon. . . (*Távírógép-kopogás, telefoncsilingelések.*)

És már most is sorbaállnak az emberek, topognak a kezelőablak előtt.

— Könnyű nektek — válaszolta a postahivatal —, hamarosan nyugdíjba mentek, mint Leveles bácsi, az öreg levélkézbesítő. Már megjött az írás az új bélyegzőről, az új postaóráról.

De engem nem vált le senki, még akkor is dolgoznom kell, amikor tataroznak.

— Ó, hány éve is ment nyugdíjba Leveles bácsi? — kérdezte az öreg körbélyegző.

— Tíz éve — vágta rá a pontos választ a postaóra, nemhiába mutatta ő a pontos időt, mindenre pontosan emlékezett.

— Kedves ember az öreg Leveles bácsi — nyikorogta a levélmérleg —, minden áldott nap ellátogat hozzánk, pedig fájós a lába!

— Nem csoda, ha fáj, rengeteg tonna levelet kézbesített életében! — dörmögte mély hangján a csomagmázsa. — Ha jól számolom, ezer tonna is lehetett. . .

A távírógép nem vett részt a beszélgetésben, nagy figyelemmel és szorgalommal kopogta le a táviratok morzejeleit. . .

(*Morzejelek kopogása.*) De aztán felkiáltott:

TÁVÍRÓGÉP Mi a szösz! Távirat Leveles bácsi unokáinak! Kipp-kopp, kopp. . . Ma érkezünk. Stop. Gyöngyszem és Kábel. . .

ÖREG BÉLYEGZŐ Persze, persze, nemhiába vagyok én az ország legöregebb bélyegzője, egészen kiment a fejemből, hogy Leveles bácsinál nyaralnak a pesti unokák! Mennyi dolga lehet a kedves öreg házaspárnak!

TÁVÍRÓGÉP Bizony, bizony. . . Vajon ki lehet ez a Gyöngyszem? És ki lehet az a Kábel? Kábel, Kábel. . . nagyon hivatalosan hangzik. . .

POSTAÓRA Tiktak, tiktak, halljátok a pontos választ: Gyöngyszem Gyöngyi és Kábel Ábel a gyerekek barátai, havonta szerepelnek a Gyermekrádió műsorában. Úgy, úgy, tiktak, tiktak. . .

TÁVÍRÓGÉP Tyú! Akkor ez rendkívül fontos távirat,

mindjárt oda is adom a sürgönykihordónak... (*Zenei átkötés.*)

LACI (*Büszkén.*) No, milyen?! Hogy tetszik a felirat, Borcsi?!

BORCSI (*Olvassa.*) Nagymama és Nagypapa Üdüllöje... Szép. De nem „üdüllö”, hanem „üdülö”, egy ellet és hosszú óvel!

LACI Jó. Majd kijavítom. Hanem tudod, ezt igazán magunktól is kitalálhattuk volna!

BORCSI Mit, Laci?

LACI No, mit, Borcsi? Azt, hogy üdültessük a nagymamát és a nagypapát! Pofonegyszerű az egész!

BORCSI Jópofa lehet az a Kábel Ábel! Csudajó ötletei vannak! Ezt a lugasüdülőt is remekül kiagyalta...

LACI ... helyettünk...

BORCSA Hát majd mi is törjük a fejünket, aztán, ha kitaláltunk valami igazán jót, megírjuk Kábelkének...

LACI ... és Gyöngyszem Gyöngyinek. Most locsold fel szépen a lugast! (*Kutyaugatás.*)

DUDÁS NÉNI (*Öreg hang, beközelít.*) Jó reggelt! Szervusztok! Látom, korán keltetek, szorgalmasak vagytok... Igaz, aki korán kel, aranyat lel... Hát a nagymama, a nagypapa?

LACI K'csókolom, Dudás néni.

BORCSI Csókolom. Még ágyban vannak.

DUDÁS NÉNI Szűzanyám! Betegek?! Megbetegedtek mind a ketten? Egyszerre! Csak nem ételmérgezés?! Teremtőm! És ti, nem vagytok betegek?

BORCSI (*Nevetve.*) Kutyabajunk, Dudás néni.

DUDÁS NÉNI No, szerencsére, csak el ne kiabáljátok! Jaj, de ők, öreg emberek, az elkopott szervezet nehezen birkózik meg a kórsággal! És az orvos? Mit mondott az orvos?! Jaj, de jó, hogy benéztem! Nahát!

LACI Orvos? Ugyan, Dudás néni!

BORCSI Ne tessék izgulni, nagymamáék egészségesek! Igen, makkegészségesek!

DUDÁS NÉNI Miii? Nem értem! Akkor mért nem keltek fel? Ki eteti a baromfit, a malacokat? Ki készíti a reggelit?

LACI Mi.

BORCSI Ugyanis nagymamáék üdülnek.

LACI És ezért mi ettük a tyúkokat, a malacokat, és mi csináljuk a reggelit.

DUDÁS NÉNI Micsoda?! Üdülnek?! És épp most, a legnagyobb dologidőben? Azt se tudom, hol a fejem: hetvenhét üveg cseresznyebefőttet teszek el télire, le kell szednem a ribizkét, az egrest, lekvárnak, dzsemnek, aztán mosnom kell, és jaj, kapálnom is! (*Gyanakvóan.*) Á, ti csak tréfáltok velem! . . . No, bemegyek, megnézem. . .

BORCSI Ne tessék bemenni! Az üdülő házirendje szerint nyolckor az ébresztő, és még csak öt perc múlva lesz nyolc óra!

DUDÁS NÉNI Az üdülő „házirendje”! Megáll az eszem! És mi az a rajzlap a lugas bejárata felett? Nem hoztam el a pápaszemem.

LACI „NAGYMAMA ÉS NAGYPAPA ÜDÜLŐJE”.

DUDÁS NÉNI Micsoda új módi?! És szegények egész nap a lugasban fognak ücsörögni?!

BORCSI Pihenni fognak és üdülni. Három teljes napra utaltuk be őket.

DUDÁS NÉNI No, és ki lesz a szakácsné? A háromnapos üdülő szakácsnéja?

LACI (*Egy kis szünetet tart, aztán nagyot nyel.*) Hát. . .

BORCSI A zacskólevest éppenséggel én is meg tudom főzni. . .

DUDÁS NÉNI (*Hideglelősen.*) Zacskóleves három napig! Brrr! Kiráz a hideg!

BORCSI (*Bizonytalanul.*) Hát mi majd szépen mindent elkészítünk, megtisztítunk az ebédhez. . .

DUDÁS NÉNI Úgy, úgy! Szép üdülés, jó pihenés, mondhatom! Ez tán az igazi? Hogy a szegény nagymama sűröngjön-forogjon a forró tűzhely előtt, beutalt létére?! Hm. . .

LACI Kedves Dudás néni, tessék kölcsönadni egy szakácskönyvet!

DUDÁS NÉNI Szakácskönyvet?! Sose főztem szakácskönyvből! A kisujjamban a sütés-főzés magasiskolája! Hány esztendő vagy, Borcsikám?

BORCSI Kilenc. . .

LACI . . . lesz ősszel.

DUDÁS NÉNI Hej, amikor én kilencéves voltam, már palacsintát is sütöttem! De még milyet! Hét nyelven beszélt! No, persze vendéglőből is lehet kosztolni. . .

LACI Sajnos, nincs annyi zsebpénzünk. . .

DUDÁS NÉNI Teremtette! Akkor hát szakácsnénak sem tudtok engem három napra megfogadni!

BORCSI Miért? Dudás néni eljönne szakácsnénak az üdülőbe? Ebben a nagy dologidőben?!

DUDÁS NÉNI Mielőtt nyugdíjba mentem volna, télen-nyáron szakácsnéskodtam egy nagy balatoni üdülőben. De hát. . . fizetés nélkül. . . (*Sóhajt.*)

LACI Cserébe szívesen felkapálnám a kertjét.

DUDÁS NÉNI Tudsz te egyáltalán kapálni, Laci?

BORCSI Dudás néni, nézze csak meg nagypapáék kertjét, Laci kapálta meg!

DUDÁS NÉNI Látom, látom. Egész ügyes.

BORCSI Én meg leszedném a ribizkét, az egrest és a cseresznyebefőzésben is segítenék.

DUDÁS NÉNI No, akkor megegyeztünk. Hazaugrom a kötényemért.

LACI, BORCSI Köszönjük, Dudás néni. (*Zenei átkötés.*)
SÜRGÖNYKIHORDÓ (*Beközelít.*) Leveles unokák! Táv-
irat! Jó napot, Leveles bácsi, csókolom, Leveles néni.
LEVELES BÁCSI Szervusz, fiam.
LEVELES NÉNI Szervusz. (*Ijedten.*) Istenkém! Csak nincs
valami baj?!

LEVELES BÁCSI No, no... bizonyára a gyerekek jönnek le
a hét végére.

BORCSI (*Boldogan, meglepetten.*) Gyöngyszem Gyöngyi jön!
És Kábel Ábel! Meglátogatnak bennünket! (*Autófékezés.*)

LACI Már meg is jöttek a cseresznyepiros autóval!

BORCSI Egyszerre érkeztek a távirattal! Talán Minimanót is
elhozták!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Beközelít.*) Nem, őt nem hoz-
tuk el, Manóországban tölti a nyári szabadságát. Gyöngy-
szem Gyöngyi vagyok, ő pedig Kábel Ábel, jópajtásom és
munkatársam. Jóbarátunk, a Mesélő is elkísért bennünket.

LEVELES BÁCSI Örvendünk, örvendünk. Leveles bácsi va-
gyok.

LEVELES NÉNI Leveles néni. Isten hozta magukat minálunk.
Délelőtt, főzés közben, mindig szól a rádióm, így hát jól is-
merem mindhármukat. Ezek az unokáim.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Szervusztok. Szervusz, Laci.

KÁBEL ÁBEL Szia, Borcsi.

BORCSI Szia, Kábelke! Ez aztán a meglepetés!

MESÉLŐ Tegnap itt jártam nálatok a láthatatlan köpönye-
gemben. Otthon aztán beszámoltam Gyöngyikééknek a
látottakról.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Így hát eljöttünk ebbe a kedves
családi üdülőbe. Elnézést kérünk, ha netán megzavartuk a
pihenést.

LEVELES BÁCSI Ó, dehogy, dehogy, ellenkezőleg, örülünk a látogatásnak, és köszönjük.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Kellemes itt, a lugasban.

LEVELES NÉNI Jól esik benne a pihenés. Szunyókáltam, horgoltam.

LEVELES BÁCSI Laci gyerek felolvasott nekünk az újságból, és az Élet és Tudományból.

LACI Tudod, Kábelke, a sok érdekes hír mellett ma annyi rosszat is olvastam az újságban. Itt is, ott is vízbe fúltak a vigyázatlan gyerekek. Meg aztán gurul a labda, és utána rohannak az úttestre.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Sóhajt.*) Szomorú, szomorú... Olyan sok a figyelmetlen, fegyelmezetlen gyerek. . .

KÁBEL ÁBEL Bizony, fő a fejünk miattuk.

LACI (*Hévvél.*) Már én is sokat törtem a fejem, míg végre rájöttem, hogy egyedül csak az Iramszarvasokban reménykedhetünk.

KÁBEL ÁBEL Iramszarvasokban? Nem értem!

LACI Pedig egyszerű. Én találtam ki az Iramszarvasokat, ők is őzikék.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI (*Már érti.*) Ugye, olyanok, akik erősek, ügyesek, és akikre minden gyerek hallgat?

LACI Igen. A felső osztályosok vállalhatnák, hogy vigyáznak a kisebbekre. Ők lennének az „Iramszarvasok”.

KÁBEL ÁBEL Köszönjük, Laci, remek ötlet! Megvalósítjuk.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Mégpedig azonnal. (*Papírtrombitálás után.*) Ezennel felhívást intézek az őzikékhez! Okos, bátor és erős őzikék, nagy fiúk, lépjete be az Iramszarvasok csapatába! Iramszarvasok! Ti vagytok a nagy szünidő vízparti őrrei! Parti sütkérezés, futkározás és vízi lubickolás közben vigyázatok kispajtasaitokra! Fegyelmezzétek a fegyelmezetleneket!

KÁBEL ÁBEL Igen, fiúk, ti bátrak, ti erősek, mutassatok jó példát a vásottaknak! A könnyelműeknek!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI Úgy, úgy, a könnyelműsködőknek, akik sokszor ráfizetnek az esztelen virtuskodásra!

KÁBEL ÁBEL Beszéljete a fejükkal! Magyarázzátok meg nekik, hogy ne tegyék kockára az életüket!

MESÉLŐ Az őzikek jelvénye: egy piros gyöngy és egy kék.

BORCSI Már felvarrtam a blúzomra és Laci trikójára.

LACI Kábel Ábel, ezennel jelentkezem Iramszarvasnak. Azt hiszem elég nagy vagyok már, tizenkettő leszek, de tizenháromnak látszom. Igaz? Már délután lemegyek a Körös partjára, és vigyázni fogok a kisebbekre.

KÁBEL ÁBEL Helyes!

BORCSI Éljenek az őzikek, az Iramszarvasok! A vizek őrei!

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI És most jól figyeljete, kedves meglepetés következik. Kedves Mesélő, kérlek, indítsd el a magnót! (*Dal: Berki: „Úszni jó”*).

KÁBEL ÁBEL Kedves gyerekek, legyetek óvatosak, körültekintőek, hogy a kedves nagyszülők, akiket sokfelé beutaltatok a lugasüdülőkbe, tornácüdülőkbe vagy a nagy diófák alá, nyugodtan pihenhessenek. Jó üdülést kívánunk mindenkinek, remek vakációt minden gyereknek. Az őzikeknek sok szép őziketettet, és még egyszer köszöntöm az Iramszarvasokat.

GYÖNGYSZEM GYÖNGYI És most elköszönünk Leveles bácsiéktól, és tőletek is, gyerekek. Szervusztok, őzikeim, a viszonhallásra.

MESÉLŐ Szevasztok!

KÁBEL ÁBEL Szia, fiúk! Szia, lányok!

Csetényi Anikó

Szól a csengő

SZÍN: AZ ISKOLA KAPUJA
IDŐ: RÖVIDDEL AZ ÉVNYITÓ ÜNNEPÉLY ELŐTT

SZEREPLŐK

LENKE • VICA • PUFI • TIBI

LENKE (*Betűzi a feliratot.*) Koszontjuk az elsosoket... Pufi, hová titted az ékezeteket?

PUFI Mit tudom én, nálam nincsenek.

LENKE Gyerekek, ne okoskodjatok; egy óra múlva kezdődik az évnnyitó, és nincsenek meg az ékezetek.

VICA Juj, Lenke, mit idegeskedsz folyton? Itt vannak, nem vesztek el, benne áznak a festékben.

LENKE Minek azokat annyit áztatni? Tibi, hamar a kalapácsot meg a szögeket!

TIBI Várj, majd én felszögezem — ti inkább a virágfüzéreket készítsétek! (*Kopácsol.*)

VICA Az ajándékok megvannak?

PUFI Az ám! Hová tettétek az ajándékokat?

LENKE Éppen rajtuk ülsz, Pufikám, ha eddig nem vetted volna észre.

PUFI Bocsnat. Remélem a csokoládék nem törtek össze nagyon. Kár lenne értük.

LENKE Egész jó ötlet volt — egy szelet csokoládé meg egy doboz színes ceruza mindenkinek, ugye?

VICA Én is azt hiszem. Te, Tibi, nálatok ma külön ünnep van, igaz?

TIBI Hajaj!

LENKE Miért?

TIBI Ma megy az öcsém először iskolába.

PUFI És hogy tetszik neki a dolog?

TIBI Ó, nagyon. Sőt az a gyanúm, hogy a szomszédoknak is, tudniillik Öcsi — hogy is mondjam csak — nem tartozik a környék legjobb gyerekei közé. (*Zenei átkötés.*)

I. Tibi és Öcsi

SZÍN: TIBIÉK KERTJE
IDŐ: AUGUSZTUS KÖZEPE

SZEREPLŐK

MAMA • TIBI • ÖCSI • A NÉNI

MAMA (*Éles, izgatott hangon.*) Öcsi! Istenem — egy perc és leesik, kitöri a nyakát. Jössz le azonnal a körtefáról?!

ÖCSI (*Szintén izgatott.*) De édesanya, a focim!

MAMA Nem érdekel a foci, gyere le azonnal!

ÖCSI Igen, de...

MAMA Semmi de... Ebbe az ágba kapaszkodj! Úgy! Vigyázz! Leesel! (*Huppanás.*) Most nézd meg kisfiam, nézd meg innen letről azt az ágot, amelyikre felmáasztál. Ugye, milyen vékony?

ÖCSI Igen, de a focim átesett Komlós néniékhez.

MAMA Akkor sem a fa tetejéről kell átmászni a szomszédba. Nem lett volna egyszerűbb becsöngetni? Vagy a kerítésen átkiabálni?

ÖCSI Nem, mert Komlós néni nagyot hall. És különben is, a csengőjük leszakítódott.

MAMA „Leszakítódott”... Úgy. Mikor, ha szabad érdeklődnöm?

ÖCSI Nem most. Amikor tegnap véletlenül ráakaszkoztunk ketten Pityuval — akkor szakítódott le.

MAMA Rémes. Komlóséknál tönkretetted a csengőt, a cipész

bácsinál beleszórtad az apró szögeket a csirizbe, Maca néniéknél beverted az ablakot. . .

ÖCSI Csak véletlenül!

MAMA Véletlenül! Ezerszer megmondtam, hogy idegen helyen nem illik Tell Vilmost játszani. Lassan már nem merek a szomszédok szeme elé kerülni.

ÖCSI Anyu!

MAMA Tessék.

ÖCSI De hát hogy menjek át a focimért?

MAMA Legjobb, ha át se mész. Nézd meg a virágokat.

ÖCSI Azokat nem én törtem le.

MAMA Hát ki?

ÖCSI A nyúl.

MAMA (*Rémülten.*) Milyen nyúl?

ÖCSI Az anyanyúl.

MAMA Kiszabadult?

ÖCSI (*Halkan.*) Amikor a lakat lekapcsolódott a ketrecreől, akkor jött ki.

MAMA Te Öcsi, hol van az a lakat?

ÖCSI A zsebemben.

MAMA Rettenetes. (*Kiáltva.*) Tibi! Tibi!

TIBI (*Bentről.*) Tessék, anyu!

MAMA Tibi, Öcsi kieresztette a nyulat. Fogd meg, és tedd vissza a ketrecbe, mielőtt végleg elkóborol.

TIBI Nahát, Öcsi, igazán! Olyan ötleteid vannak, mint egy kis dedósnak.

ÖCSI Nem vagyok dedós, tudod! Már megvan az iskolatás-kám.

TIBI Én azért mégis kíváncsi vagyok, mit fog szólni a tanító néni, ha egyszer ellátogat ide.

ÖCSI (*Elcsodálkozik.*) A tanító néni? Ide, hozzánk?

MAMA Bizony, az nagyon könnyen meglehet. Varga Elliéknél már volt.

ÖCSI (*Megilletődve.*) Ezt nem tudtam.

TIBI Pedig volt.

ÖCSI Remélem, nem mondjátok meg neki, hogy kieresztettem az anyanyulat.

TIBI Magától is rá fog jönni, ne félj!

MAMA No, játsszál szépen, Öcsike — próbáld meg egyszer jól viselkedni. Én megyek vasalni.

ÖCSI (*Sóhajtvva.*) Megpróbálok, anyu, de olyan nehéz. (*Énekelget.*)

Ajtó, ablak nyitva van,
bejöhet akárki,
én egy nagyot koppantok, és
bejön Robi bácsi.

NÉNI Kisfiú, nem tudod, hol laknak Barkócziék?

ÖCSI Engem tetszik keresni? Mert én vagyok Barkóczi Öcsi.

NÉNI Igazán? Hát akkor éppen téged kereslek. Pontosabban anyukádat. Itthon van?

ÖCSI Igen, a konyhában. Tessék bejönni.

NÉNI Köszönöm, aranyos.

ÖCSI (*Puhatolódzva.*) Maca nénivel tetszett beszélni?

NÉNI Melyik Maca nénivel?

ÖCSI Palotással.

NÉNI Akinek az a göndör szöszi kislánya van?

ÖCSI Igen, Palotás Kriszti.

NÉNI Éppen onnan jövök.

ÖCSI (*Nyel egyet.*) Igen? (*Egy kis szünet után.*) Komlós nénihez is el tetszik menni?

NÉNI Ott is van kisgyerek?

ÖCSI (*Gyorsan.*) Ó, nincs. Komlós néni fia már kijárta az iskolát. Most megy katonának.

NÉNI No, akkor oda majd inkább máskor.

ÖCSI Tetszik tudni, Maca néniéknél az ablakot csak véletlenül törtem be.

NÉNI Gondolom, hogy nem szándékosan — egy ilyen jó gyerek!

ÖCSI (*Felderül.*) Ugye, nem tetszik rólam azt hinni, hogy én mindig csak rosszkodom?

NÉNI Már miért hinném?

ÖCSI Tibi azt mondja, hogy egy percig sem tudok nyugton ülni.

NÉNI Ne félj, kisfiam, nálam a gyerekek általában mindig szépen ülnek.

ÖCSI Majd meg tetszik látni, hogy én is... Na, itt az anyukám.

NÉNI Jó napot kívánok.

MAMA Jó napot. Tessék befáradni. Elnézést a rendetlenségért.

NÉNI Az nem számít. Tudom én, hogy kisgyerek mellett nincs másképp.

ÖCSI De hiszen én már nem vagyok olyan kis gyerek! Tessék várni — azonnal elrakom a játékokat. A repcsi mehet a dobozába... a maci a polcra... jaj tessék vigyázni, rá tetszik ülni a rakétára! Mindjárt helyre teszem azt is.

NÉNI Ó, hiszen te roppant rendes kisfiú vagy. Komolyan mondom, ez ritkaság.

MAMA (*Alig tud szóhoz jutni.*) Öcsi?

ÖCSI Anyu, behozhatom a seprőt?

MAMA Minek az neked?

ÖCSI Ki akarom kotorni a szekrény alól az építőkockákat és berakni a skatulyába.

MAMA Te jó Isten! Vagy két hónapja, akárhová lépek, térdig kockában járok. Mi ütött beléd, hogy egyszerre ilyen rendes lettél?

ÖCSI (*Szemrehányó könyörgéssel.*) Anyu! Hát én nem vagyok
m i n d i g rendes?

MAMA (*Bizonytalanul.*) Hát. . .

NÉNI Dehogynem, Öcsike, én biztosra veszem.

ÖCSI Na ugye. A nyúlháza is visszateszem a lakatot, és vissza-
viszem az összes kést a konyhába, amit kihordtunk. . . ami-
kor még rablók voltunk Pityuval. . . Nem is kell seprő, ki-
kotrom a kockákat kézzel.

MAMA Ejnye, kisfiam, azért nem kellett volna lehasalnod.
Nézd, milyen piszkos lett a térded.

ÖCSI Nem baj, anyukám, szaladok és megmosom.

MAMA Megmosod a térded? (*Aggódva.*) Te Öcsi, nincs neked
valami bajod?

NÉNI Nem hiszem. Majd kicsattan az arca.

MAMA Igen, de valahogy olyan szokatlanul viselkedik. (*Ajtó-
csukódás.*) Tessék, az ajtót sem csapta be maga után. Mit
is evett ez tegnap vacsorára? (*Hallani, amint Öcsi kivihar-
zik a fürdőszobába, énekelget : „Ajtó, ablak nyitva van. . .”
— Vízcsofogás.*)

TIBI Mi az? Ja, te folytatod a vizet, Öcsi?

ÖCSI (*Buzgón.*) Igen. Térdet mosok.

TIBI Leestél?

ÖCSI Dehogyis.

TIBI Hát?

ÖCSI Csak úgy. Hogy tiszta legyen.

TIBI Nem értem.

ÖCSI Mit nem értesz? Te Tibi, tudod ki van itt nálunk?

TIBI Nem.

ÖCSI Igazán nem?

TIBI Nem, ha mondom.

ÖCSI (*Titokzatosan.*) Megmutassam?

TIBI Mit titokzatoskods? Mondd meg, ki az!

ÖCSI Nem mondom, találd ki!

TIBI Ne hülyéskedj! Hogy találjam ki, amikor még nem is láttam?

ÖCSI Gyere csak, majd meglátod. De mielőtt bekukucskálnál a kulcslyukon, találd ki, miért raktam össze a játékaimat.

TIBI Nem tudom.

ÖCSI Miért mostam meg a térdemet?

TIBI Fogalmam sincs.

ÖCSI Nem is sejted, kinek a kedvéért?

TIBI Nem.

ÖCSI Nem? Gondolkozzál! Na, na...

TIBI Csak nem a tan...

ÖCSI (*Közbevág.*) De igen, de igen! Most már benézhetsz a kulcslyukon. Látod azt a nénit?

TIBI (*Nevetve.*) Azt? Látom. Szóval miatta mosakodtál, hahaha!

ÖCSI Mit nevensz?

TIBI (*Nevet.*) Legalább nem lesz foltos a képed.

ÖCSI A képem?

TIBI Az! Mert az a néni... a... a... (*Nevet.*)

ÖCSI Mondd már!

TIBI A fényképész néni!

ÖCSI (*Majdnem sírva.*) Biztos?

TIBI Biztos hát. Ő csinálta a pólyáskori képedet is, ami anyu ágya fölött függ.

ÖCSI (*Sírva fakad.*)

TIBI Mit bögsz? Majd eljön a tanító néni is.

ÖCSI Tudom... de azért mégis... képzelj csak el, Tibi...

Hiába voltam jó! (*Átkötő zene.*)

(*Lenke, Vica, Pufi nevet.*)

PUFI Szegényke! Csakugyan könnyelműség volt!

VICA No és legalább azóta megismerkedett a tanító nénivel?

TIBI Meg hát. Irén néni fogja tanítani; meglátogatta őt még a múlt héten.

VICA No, akkor megvígasztalódott.

TIBI Teljesen. El volt ragadtatva, kijelentette, hogy ha ezentúl valamit nem tud, megkérdezi Pityutól, ha Pityu sem tudja, megkérdezi a csósz bácsitól, ha a csósz bácsi sem tudja, megkérdezi a tanító nénitől, és ha még a tanító néni sem tudja, akkor kár folytatni a kérdezősködést, mert akkor senki sem tudja a világon.

VICA No, azt hiszem, ezután már könnyebb dolgok lesz vele.

LENKE Gondolod? Ne hidd. Az én húgom most végezte a másodikat... (*Zenei átkötés.*)

II. A szöveges példa

SZÍN: SZOBA LENKÉÉKNÉL
IDŐ: AZ ELŐZŐ TANÉV KÖZEPE

SZEREPLŐK

LENKE • KATI

KATI (*Sóhajtv.*) Hát én ezt nem tudom. Egyszerűen nem tudom megcsinálni.

LENKE Mit nem tudsz, Kati?

KATI A szöveges példát.

LENKE No, mutasd, hadd nézzem meg.

KATI Hogy mutassam? Nekünk magunknak kell kitalálni a szöveget. Ez a lecke.

LENKE De hiszen az nem nehéz! Összeadás legyen? Vagy kivonás?

KATI Az mindegy; fő, hogy mi magunk gondoljuk ki. De nekem semmi jó nem jut eszembe.

LENKE (*Dallamosan.*)

Papír előttem, toll a kezembe,
semmi, de semmi nem jut eszembe.

KATI Lenke, segítesz?

LENKE Hát persze. Vedd a füzetedet. . .

KATI (*Közbeszól.*) Először piszkozatot csinálunk.

LENKE Jó, akkor vegyél egy darab papirost, és írad szépen:
„Vásároltam a piacon 3 kg cseresznyét”.

KATI Á, de ne ilyet.

LENKE Hát akkor milyet?

KATI Másmilyet.

LENKE Ez miért nem jó?

KATI (*Tűnődve.*) Nem tudom. Valahogy nincs kedvem hozzá.

LENKE Mégis, milyet szeretnél?

KATI Valami érdekesebbet.

LENKE Rendben van — legyen érdekesebb. Írjad: „Ha egy pávián az állatkertben 10 datolyát kap a vacsorájához, hány datolya kell 3 páviánnak?”

KATI Mi az a pávián?

LENKE Az egy majom.

KATI (*Lesújtóan.*) Majmokról szóljon a példa?

LENKE Azt mondtad, érdekes legyen.

KATI Lenke, ne butáskodj! Ilyet nem írok. Olyasmit kell, amit magunk is megfigyelhetünk a ház körül — valahogy így magyarázta a tanító néni.

LENKE Értem. Na, írjad: „A tányéromon van 5 szem mazsola...”

KATI (*Ír.*) Öt szem ma-zso-la... (*Hirtelen.*) Ez se jó.

LENKE (*Idegesen.*) Miért nem jó?

KATI Mert az én tányéromon nincs egy sem.

LENKE Jaj nekem, hát számít az? Tegyük fel, hogy van.

KATI De miért tegyük fel? Megmondta a tanító néni, hogy olyat írjunk, ami létezik.

LENKE Hát nem bánom; írjuk azt, hogy a nagymama dobozában van öt szem mazsola.

KATI De miért írjuk, amikor abban sokkal több van?

LENKE (*Fogytán a türelme.*) Te Kati, idefigyelj! Itt a doboz. Van benne, mondjuk, 70 szem mazsola; nehogy elkezdj vitatkozni, hogy csak 69!

KATI (*Nagylelkűen.*) Na jó, legyen 70.

LENKE Hál' istennek. Namármost. Kiveszek belőle ötöt — itt van, számold meg jól, ne mondd, hogy nem annyi!

KATI (*Gondosan.*) Egy, kettő, három, négy, öt.

LENKE Megeszem belőle 3 szemet... látod? (*Ervés közben.*)

Az a kérdés, mennyi marad a húgomnak.

KATI Kettő.

LENKE Remek. Szóval, ez megfelel?

KATI (*Komolyan, szinte sajnálkozva.*) Lenke, ezt ne írjuk.

Úgysem hiszi el az osztály, hogy két szem mazsolával megelégszem, amikor 70 szem van a dobozban.

LENKE Mindegy, megcsinálhatjuk a példát nagyobb számokkal is.

KATI Hogyne, hogy még a kiszámításon is törjem a fejemet!

LENKE Ó, hogy az a... na... (*Mélyet sóhajt.*) Mit szólsz ehhez a példához? „A szobában van 3 fehér macska meg 3 fekete macska. Bejön 4 tarka macska; hány macska lesz a szobában összesen?”

KATI (*Azonnal.*) Egy sem. Anyu mindet kidobja, mert a macska nem való a lakásba.

LENKE (*Kiabálva.*) De a példa szerint! A példa szerint!

KATI (*Nyugodtan.*) Mit kiabálsz? Ezt a példát nem írom. Még majd azt hiszi a tanító néni, hogy nálunk csak úgy hemzsegnek a macskák.

LENKE Ha neked semmi sem jó, amit én mondok, akkor csináld meg a leckédet magad!

KATI Meg is csinálom, ne félj.

LENKE Hát arra kíváncsi vagyok.

KATI Legyél! Ha éppen tudni akarod, máris eszembe jutott egy nagyszerű példa.

LENKE Na?

KATI „Vásároltam a piacon 3 kg meggyet...”

LENKE Hiszen ugyanezt mondtam én is a legelején!

KATI Nem igaz! Te cseresznyét mondtál.

LENKE És az nem mindegy?

KATI Nem ám! Mert a meggy sokkal rövidebb szó, mint a cseresznye. Nem leszek bolond olyan sokáig vesződni a házi feladattal! (*Zenei átkötés.*)

TIBI Nohát, a ti Katitok sem valami „könnyű gyerek”!

NAGYMAMI (*Jön.*) Kedveseim, nem tudjátok véletlenül, mikor kezdődik az évnyitó?

VICA Dehogynem, néni kérem — délután fél ötkor.

PUFI Karénekeseknek negyed ötre kell jönniük.

NAGYMAMI Köszönöm, gyerekek. Gondoltam, elsétálok az iskola felé, nehogy véletlenül elkéssen a kisunokám.

VICA (*Miután a néni elment.*) Gyerekek, tudjátok, ki volt ez a néni?

TIBI Látásból ismerem. A IV. B-be jár az unokája. Gyakran hozott be neki tavaly tízórait, esőkabátot, vonalzót, miegymást.

VICA Nahát, mesélek róla valamit. Az unokabátyám rendőr — tőle hallottam a történetet. (*Zenei átkötés.*)

III. Szelídgesztenye

SZÍN: KISVÁROSI UTCA
IDŐ: NAPOS ŐSZI DÉLUTÁN

SZEREPLŐK

NAGYMAMI • RENDŐR
SZOMSZÉDASSZONY • KISFIÚ

SZOMSZÉDASSZONY Biztos úr!

RENDŐR Mi történt, asszonyom?

SZ.ASSZONY Biztos úr kérem, legyen szíves, jöjjön velem a Bojtorján utcába.

RENDŐR Valami baj van?

SZ.ASSZONY Baj éppen nincs, de a dolog gyanús, biztos úr, nagyon is gyanús. Annál az öregasszonynál valami nincs rendjén; pedig milyen becsületes arca van, uram isten...

RENDŐR Melyik öregasszony? És egyáltalán, miről tetszik beszélni?

SZ.ASSZONY Biztos úr, én a Bojtorján utcában lakom, pont szemben Rozsomákékkal. A konyhaablakból éppen átlátni hozzájuk. Mármost az előbb, amint a prézlit daráltam, feltűnt nekem, kérem, egy idős nénike, aki Rozsomákék kerítése előtt ácsorgott.

RENDŐR No és?

SZ.ASSZONY Eleinte csak állt, nézegetett be a kerítésen, aztán köröskörül az utcában. Gondoltam magamban: ki kéne szólni, hogy a csengő odébb van, a betonoszlopnál, de kár csöngetni, mert Rozsomákék Csehszlovákiában vannak a

férfi anyjánál — amikor a néni magától is rájött, hol a csengő.

RENDŐR (*Sürgősen.*) Na és, és?

SZ.ASSZONY És becsöngetett.

RENDŐR Mi volt ebben a gyanús?

SZ.ASSZONY Tessék várni. Amikor láttam, hogy a néni hiába húzkodja a csengőt, kikiabáltam: „Ne tessék vesződni, nincsenek idehaza, az öreg Rozsomákék ezüstlakodalmára mentek, és csak két hét múlva jönnek meg.” Mármost, kérdem én, mit csinál erre az olyan ember, aki tisztességes dologban jár? Fogja magát, és hazamegy, ugye? De az öreg néinek esze ágában sem volt hazamenni.

RENDŐR Hanem?

SZ.ASSZONY Hanem ott maradt, és leült a kerítés kőpárkányára. Olyan tanácstalanul üldögélt, hogy szinte megsajnáltam. Már épp azon voltam, hogy kimegyek megkérdezni, miben segíthetek, amikor . . . azt hittem, megáll az eszem, biztos úr.

RENDŐR Vagyis?

SZ.ASSZONY Az öreg néni — lehetett vagy hatvanéves — felmászott a kerítésre.

RENDŐR Felmászott?

SZ.ASSZONY Úgy, ahogy mondom. Megpróbált bemászni a kertbe: a Rozsomákék kertjébe, biztos úr kérem! Pedig Rozsomákéknak nem rokona, arra mérget veszek. Húsz éve lakom a Bojtorján utcában, és Rozsomákék valamennyi rokonát ismerem.

RENDŐR Nem vette észre az öregasszony, hogy maga figyel?

SZ.ASSZONY Nem láthatott meg, mert a függöny félig le volt eresztve. Én meg fogtam magam, és a hátsó udvaron át egyenesen idesiettem. Rozsomákékkel ugyan nem vagyunk

jóban — a tyúkok miatt —, de azért, gondoltam, mégiscsak szólok a biztos úrnak. Elvégre emberek vagyunk.

RENDŐR Értem. Merre van az a ház?

SZ.ASSZONY Tessék csak mindig utánam jönni!

(*Átkötés.*)

KISFIÚ Rozsomákékat tetszik keresni, néni kérem? Mert azok nincsenek otthon.

NAGYMAMI Nem, fiacskám, én nem vagyok errefelé ismerős. (*Egy kis bizonytalan szünet után.*) Hanem, mondd csak, kedvesem, tudsz te fára mászni?

KISFIÚ Tudok.

NAGYMAMI És, gondolom, erre a kerítésre is könnyebben felmásznál, mint én a fájós derekammal.

KISFIÚ Igen, de hát...

NAGYMAMI (*Közbeveg.*) Nézd, gyermekem, ugye megtennéd, ha szépen megkérnélek, hogy beugrasz...

KISFIÚ (*Megrökönyödve.*) De néni kérem, hogy tetszik olyat gondolni! Egy idegen kertbe?

SZ.ASSZONY (*Súgva.*) Mit mondtam, biztos úr? Most meg azt a kisfiút próbálja behálózni.

RENDŐR Szabad a nevét, asszonyom?

NAGYMAMI Tessék? Hozzám szólt, fiam?

RENDŐR Kicsoda ön, és mit keres itt?

NAGYMAMI Sümegi Palika nagymamája vagyok.

RENDŐR S az ön saját neve?

NAGYMAMI Özvegy Koczor Sámuelné, kedvesem. (*Hirtelen aggodalommal.*) De hát miért, az isten szerelmére? Csak nem történt valami a gyerekekkel?

RENDŐR Melyik gyerekekkel?

NAGYMAMI Hát az én kis Palikámmal. Jaj nekem, mert Lip-tákéknál is szakasztott ugyanígy történt a szerencsétlenség: egyedül hagyták a kisfiút, az meg gondolt egyet, kiszaladt

futballozni, elütötte egy autó, eltörött a lába két helyen, a rendőr értesítette az anyját, úgy bizony. Azóta mindig megrémülök, ha rendőrt látok.

RENDŐR Nem, kérem, ezúttal a gyerekekkel nincs semmi baj.

NAGYMAMI No, hál' istennek.

RENDŐR Hanem most már tessék egyenesen válaszolni: kit tetszik keresni ebben a házban?

NAGYMAMI Én? Senkit. Nem is ismerem a lakókat.

RENDŐR Akkor miért akar bejutni a kertbe?

NAGYMAMI Egy levélért.

RENDŐR De hiszen ön tudta, hogy nincs itthon senki!

NAGYMAMI Hát aztán. Attól még le lehet tépni egy levelet a szelídgesztenyefáról?

RENDŐR Ja, olyan levélért?

NAGYMAMI Miért, milyen levélre gondolt, fiam?

RENDŐR Őszintén szólva nem falevéltre. És bármennyire sajnálom, meg kell mondanom, hogy szerintem ez az ügy zavaros. Szabadna látnom az igazolványát?

NAGYMAMI Nem értem, hogy miért... Csak nem gondolja rólam azt, hogy...

RENDŐR Nem gondolok semmit. Az igazolványt kérem.

NAGYMAMI Jól van, jól — remélem, nem maradt a szatyromban. Itt kell lennie a retikül alján — fogja már meg ezeket egy pillanatra, amíg előkotrom!

RENDŐR Ezek mik?

NAGYMAMI (*Lelkiismeretesen.*) Ez, fiam, nyírfalevél, az meg nyárfalevél, emez itt mandulafa, az ott a másik kezében eperfa, ez... mi is csak, ejnye... aha, ez a topolyafa, ez pedig a vadgesztenye. (*Szomorúan.*) Már csak a szelídgesztenye hiányzott.

RENDŐR Nem értem. Mire kell ez a néninek?

NAGYMAMI Nekem? Dehogy kell nekem, fiam — van a lakásban elég kacat enélkül is.

RENDŐR Akkor meg minek?

NAGYMAMI Édes istenkém! — hát a kisunokámnak, a Palikának. Tudja maga, kedvesem, mi az a környezetismeret?

RENDŐR Hogy én? . . . No persze . . . azazhogy . . .

NAGYMAMI No lám, nem tudja, pedig hát maga rendőr, az én Palikám pedig csak egy negyedik osztályos kisfiú. Van fogalma, mit kell manapság tanulni egy negyedik osztályos gyereknek?

RENDŐR Igazán?

NAGYMAMI De még mennyire! Ma is hazajön szegénykém az iskolából, kérdem, mi a lecke. „Jaj, nagymami — azt mondja —, képzelj, leveleket kell gyűjteni környékünk jellegzetes fáiról.” Volt még ezenfelül öt zárójeles példa, egy fogalmazás a legkedvesebb barátjáról, meg szolmizálni az ingyom-bingyom tálibert. Hogy lehet ezt egy délután megcsinálni, mondja? Kénytelen voltam magam nekiindulni a levelekért.

SZ.ASSZONY Megáll az ember esze.

NAGYMAMI Ráadásul nem is jó akármilyen levél — olyan kell, amelyet a tanító néni kijelölt. Mennyit jártam ezért a topolyáért is, míg végre az öreg temetőben rábukkantam egyre! Szelídgesztenyét meg végleg nem találtam sehol. Már egészen elkeseredtem, mikor végre megpillantottam ezt itt . . . és akkor kiderül, hogy ezek a Rakamazék . . .

SZ.ASSZONY (*Sírással küzdve.*) Rozsomákék . . .

NAGYMAMI No, igen . . . hogy Rozsomákék nincsenek itt-hon. (*Már majdnem sír.*) Kérem, én egész délután úton vagyok, most már vacsorát kéne adnom a családnak, és még orosz is kell tanulnom, mert jövőre ötödikes lesz Palika. Hát nem lehetett volna ezt a szelídgesztenyefát úgy ültetni,

hogyan kihajoljon az utcára az egyik ága? Most hogy menjem el holnap az iskolába hiányos leckével?

RENDŐR (*Megilletődve.*) Ej no, hiszen lehet azon segíteni. Nem olyan magas ez a kerítés.

NAGYMAMI Sajnos, fiam, nekem magas — meg aztán, tudja, visszeres a lábam.

RENDŐR No, nem is úgy gondolom, hogy a néni... ments isten... majd bemászom én, ne tessék búsulni.

NAGYMAMI (*Felderül.*) Igazán, kedvesem? Hozna nekem egy szelídgesztenye-levelet?

RENDŐR Akár egy egész ágat.

NAGYMAMI Jaj istenem — nem is tudom, hogy háláljam meg a szívességét.

RENDŐR Ugyan, szóra sem érdemes. Elvégre emberek vagyunk.

(*Átkötő zene.*)

VICA Azóta, ha ezzel az öreg nénivel találkozom, valahogy mindig a saját nagymamám jut eszembe. (*Egy kis megilletődött csend, majd Pufi mélyet sóhaj.*)

PUFI Haj, bizony, gyerekek, kezdődnek a gondok. Azért akármit is mondtok, szebb volt a nyár. Az a sok kirándulás!

TIBI (*Kuncog.*) Emlékeztek a mátrai túrára? (*Kitör belőle a nevetés.*) Nahát, Pufi esete a kulacossal — szenzációs volt. (*Mindnyájan nevetnek, Lenkét kivéve.*)

LENKE Mi volt, gyerekek? Én nem voltam ott, meséljétek el! (*Zenei átkötés.*)

IV. Az ebihal

SZÍN: AUTÓBUSZ EGY MÁTRAJ ÚTON

IDŐ: EGY JÚNIUSI NAP

SZEREPLŐK

VÁCZI TANÁR ÚR • GYURGYALAG ERVIN
PUFI • TIBI
VICA • ÁGI • JANC SI • GYEREK HANGOK

VÁCZI Beszállás! Fenn vagytok mindnyájan, gyerekek? Mindenki nézzen körül, megvan-e a szomszédja.

PUFI Szóljon, aki hiányzik!

JANC SI Jaj, tanár úr, kérem, Gyurgyalag Ervin üzeni, hogy mindjárt jön, csak a forrásnál felejtette a tornacipőjét.

VÁCZI Lenyűgöző. Bár tudj' isten — nekem az ő helyében feltűnt volna, hogy zokniban vagyok.

VICA Nem volt rajta zokni, tanár úr, kérem.

VÁCZI Annál inkább különös, hogy levetette a cipőjét ezen a kavicsos terepen.

TIBI De hiszen másképp nem tudott volna bemenni a vízbe!

VÁCZI No és miért kellett bemennie abba a hideg vízbe?

TIBI Békáért, tanár úr, kérem.

ÁGI Meg szalamandráért, pfúj!

JANC SI Ervin az élővilág-szakkör titkára.

VICA Az „Élő állatot az élő sarokba” mozgalom megindítója.

PUFI És mennyi állatot gyűjtött már eddig is, hú, tanár úr!

VÁCZI Hát ez szép. S ha szabad kérdezni, hol tartja Ervin ezt a kis házi állatkertjét?

JANCSI (*Szolgalatkészen.*) A leveli békák a gyógyszeres ládában vannak, a gyíkok az ételes dobozban, a csigák a tréningfelsője zsebében, a piócák a szemüvegtokban.

VÁCZI Érttem.

ÁGI (*Nyűgösen.*) Jaj, gyerekek, mi lesz már! Azért mégis disznóság Ervintől, hogy ennyi ideig várakoztatja a többit.

VICA Az. Én már egészen megfővök ebben a buszban.

PUFI Hát még én! (*Rendkívül mélyet sóhajt.*) Jaj, de szomjas vagyok.

GYEREKZHANGOK Jaj, én is! Én is! Meggebedek egy korty vízért!

VÁCZI A VI. B-ben kitört a kollektív szomjúság.

PUFI Tanár úr, kérem!

VÁCZI Mi baj van, Pufikám?

PUFI Elmegetek Ervin elé?

VÁCZI Nem, kisfiam, maradj csak szépen itt. Örülök, hogy csak egy hiányzik.

PUFI De tanár úr, kérem, nekem különben is el kell szaladnom a forráshoz.

VÁCZI Miért?

PUFI Vizet szeretnék inni.

VÁCZI Ejnye, hát nem megmondtam, amikor ott jártunk, hogy mindenki igyon, és töltsse meg a kulacsát, mert aztán jó darabig nem lesz alkalma rá?

PUFI De hiszen ittam egy egész csomót, tanár úr, kérem! Tehetek én róla, hogy a fokhagymás kolbászra mindig megszomjazom?

VICA Erről valóban nem tehet.

ÁGI Én megértem Pufit. Az ember szörnyű szomjas tud lenni ebben a hőségben.

TIBI Hát bizony, gyerekek, engem is megdobhatnátok egy kulacs vízzel.

PUFI (*Almodozva.*) Egy kulacs víz. De jól esne! Vica, nincs egy kis tartalékod?

VICA Jótól kérsz! Most itták meg a lányok az utolsó kortyot. Mindenkinek jutott egy gyűszűnyi.

PUFI Neked sincs, Jancsi?

JANCSI Sajnos, Pufikám. Jó volna, ha lenne.

ÁGI Mikor indulunk már? Rémes ez az Ervin. Hol marad ilyen soká?

PUFI (*Irigyen.*) Biztosan iszik egy jót a forrásnál.

VICA Nem igazság, hogy pont ő jár jól.

JANCSI Ne irigyeld szegényt, Vica. Gondold el: ha az erdő vadjai időközben felfalták a tornacipőjét, jöhet haza Pestig mezítláb.

VICA De igenis irigylem. Az ő trehánytsága miatt vesztegelünk itt.

PUFI És meggebedünk a szomjúságtól.

TIBI Gyerekek! Hátha Ervin kulacsában van víz?

PUFI (*Egészen fellelkesül.*) Tibikém, te nagy fej vagy! Szédítő koponya! Hol tartja Ervin a kulacsát?

VICA A hátizsákjában.

TIBI A csomagtartóban hagyta az egész cuccát.

PUFI No várjatok, majd én leszedem.

ÁGI Vigyázz, Pufi, leszakad az ülés! (*Nevetnek.*)

PUFI Nem szakad le, ne féljetek.

JANCSI Gyerekek... ilyesmit azért nem illik... A más táskájából!

PUFI Most mit izgulsz? Ervin nem lesz dühös, hiszen soronkívül ihat a forrásból egy egész vödörrel.

JANCSI Igaz, de mégis.

ÁGI (*Türelmetlenül.*) Jaj, ne okoskodj már, Jancsi! Te meg mit vacakolsz annyit, Pufi, siess már!

PUFI Nyugalom. Nem léggömb ez, hogy föl lehessen fújni.
 Aú!

GYEREKEK Mi az?

PUFI Megszúrt a sündisznó.

ÁGI (*Sikít.*) Juj, ki ne ereszd!

PUFI Nyugi. Itt a haleledel... itt a lepkeháló... itt van az étel-
 lesdoboz a gyíkokkal... Na ez az!

GYEREKEK (*Összevissza.*) Megvan a kulacs? Van benne
 víz?

PUFI (*Kotyogtatja.*) Halljátok?

GYEREKEK (*Olyan izgatottan, mintha egy hete nem ittak volna.*) Víz! Víz! Pufi, egy kortyot!

PUFI Nyugalom! Ha nem haragusztok, először én iszom. Meg-
 szenvedtem érte.

VICA Jó, Pufikám, de ne sokat! Könyörgöm, hagyjál nekem is!

MIND Elég már! Ne olyan mohón! Pufi! Pufi!

PUFI (*Nagyokat nyel.*) Mindjárt, srácok, csak még egy picurka
 kortyot... Hú, de jólesik a fokhagymás kolbászra!

TIBI Na most már aztán elég! Add ide! (*Elveszi.*)

VICA, ÁGI Naaa, Tibi! Utálatos vagy! Én kértem előbb.

TIBI (*Halálra váltan.*) De hiszen...
 MIND Mi van?

TIBI Pufi, hiszen ebben egy kortyot sem hagytál!

PUFI (*Zavartan.*) Csakugyan nem?

TIBI (*Dühösen.*) Csakugyan nem.

PUFI (*Bűntudatosan.*) Gyerekek, én becsszóra nem is figyel-
 tem... csak ittam, ittam, ittam..., mert annyira, de any-
 nyira jól esett!

GYEREKEK Pfüj, nahát Pufi! Szégyelld magad, tudod!

JANCSI (*Hirtelen.*) Gyerekek, jön Ervin.

TÖBBEN Végre. Csakhogy ezt is megértük.

VÁCZI Mehetünk, indulás! (*Buszberregés.*)

ERVIN (*Kissé lihegve.*) Jó napot, tanár úr... Szevasztok.

VICA Hát te hol jártál eddig?

ÁGI Nem tudtál sietni?

VÁCZI Valóban, Ervin, miféle dolog ez? Már csaknem egy fél órája áll a busz miattad.

ERVIN (*Még mindig liheg.*) Tanár úr, én igazán resteltem... nem szólt Jancsi, hogy a tornacipóm...?

VÁCZI Dehogynem szólt, kisfiam, de hát a rendetlenség éppen nem mentség. És különben is, a forrástól már rég vissza kellett volna érned.

ERVIN Igen, tanár úr, tudom... de érzem, hogy meg tetszik bocsátani. Tessék nézni: életem legnagyobb fogása.

GYEREKEK (*Odacsoportosulnak.*) Mi ez? Muti!

ÁGI (*Sikít.*) Rám néz!

ERVIN Mit tetszik szólni hozzá?

VÁCZI (*A nem szakos tanár tájékozatlanságával.*) Hát ez nagyon szép állat, csakugyan. Egészen különös és ritka.

ERVIN Nem tetszik ráismerni?

VÁCZI Dehogynem, hogyne... ez az a hogyishívjákcsak...

ERVIN (*Diadallal.*) Gőte! Tarajos gőte!

VÁCZI No igen. Ugye, ilyen még nincs a mi osztályunkban?

ERVIN (*Enyhe sértődöttséggel.*) Ilyen az egész iskolában nincs, tanár úr kérem.

VICA (*Örömmel.*) Az á-sok meg fognak pukkadni.

ERVIN (*Szerényen.*) Az ember megteszi, ami tőle telik.

VÁCZI Nahát, igazán örülök a becses fogásnak, Ervinkém. Gondolom, az élővilág-tanár úr is örülni fog. A jövőben azonban — ha csak lehet — inkább az erre kijelölt időben fogjunk gőtét, jó? Egyébként gratulálok.

ERVIN Köszönöm, tanár úr.

VICA Gyere, Ervin, miért nem ülsz le?

ERVIN Várjatok, srácok... Előbb ezt a hátizsákot átrendezzük egy kicsit. El kell helyezni a gótét.

JANCSI Az ételesdoboz nem felel meg?

ERVIN (*Gondterhelten.*) A gyíkok mellé gondolod?

JANCSI Nem hinném, hogy zavarnák egymást.

ERVIN Nem, ugye? Ámbár a gyíkok mehetnek a belső zsebbe is. Így ni! No, ezzel megvolnánk. Sünikém, te maradsz... (*Hirtelen.*) Te jó isten, ki nyúlt a zsákomba?

PUFI Eeee... miért? Baja esett valamelyik állatnak?

JANCSI (*Súgva.*) Mondtam, ugye, hogy hagyjátok békén a cuccát.

ERVIN (*Kiabálva.*) Ez disznóság! eltűntek, pedig volt vagy tíz darab.

TIBI De hát mi veszett el?

ERVIN Az ebihalaim! Nincsenek meg az ebihalaim!

PUFI Mit ordítasz? Senki nem ette meg az ebihalaidat. (*Szerényebben.*) Bevallom, én kotorásztam a hátizsákodban, de ebihalakat nem is láttam.

ERVIN Mit kerestél te az én hátizsákomban?

PUFI Vízet ittam, mert borzasztó szomjas voltam.

ERVIN (*Meglepetten.*) A kulacsból? (*Nevetésbe tör ki, csuklik a nevetéstől.*)

GYEREKEK Mi van veled, Ervin? Mit nevelsz?

ERVIN A kulacsban voltak az ebihalaim.

(*Zenei átkötés.*)

LENKE (*Nevetve.*) Nahát, ezt jól megcsináltad, Pufi! Azóta biztosan szép kis békákká serdültek az ebihalaid.

PUFI Nem tudom, én még nem észleltem a brekegést. Mindenesetre a kirándulás óta valahogy idegenkedem a mások kulacsától.

GYUSZI Szevasztok, gyerekek!

GYEREKEK Nézd csak ki van itt?! Gyuszi! Szia, Gyuszi!

LENKE Hiába — a vén diákot csak visszahúzza a szíve a régi suliba.

VICA Milyen a gimnázium?

TIBI Igaz, hogy olyan szigorú az igazgató?

LENKE Mesélj!

GYUSZI Hát, gyerekek, Tomival kerültem egy osztályba a régi bandából. Egyenest az évnyitóról jövök. Még egy kicsit szokatlan a dolog, de annyit mondhatok, hogy az épület meseszép. Ami pedig a drit illeti, hát én már levizsgáztam nála... (*Zenei átkötés.*)

V. A diri kalapja

SZÍN: A GIMNÁZIUM ELŐCSARNOKA
IDŐ: SZEPTEMBER 1., EGY NEGYEDÓRÁVAL
AZ ÉVNYITÓ ÜNNEPÉLY KEZDETE ELŐTT

SZEREPLŐK

GYUSZI, TOMI, ÚJDONSÚLT ELSŐSÖK
JÓSKA, HARMADIKOS DIÁK
KLÁRI, GAZDASÁGI FELELŐS • CSABA,
KULTÚROS
ÉVA, PANNI, NEGYEDIKES • LÁNYHANG
BÁCSI

(Rendkívül nagy zivaj, kavarodás.)

TOMI Mit gondolsz, Gyuszi, melyik lehet a mi osztályunk?

GYUSZI Gőzöm sincs. Gondolod, hogy egyáltalán megtaláljuk ebben a sokadalomban?

JÓSKA Szervusztok, fiúk, kit kerestek?

TOMI Az I. F-et.

JÓSKA Ja, a spanyol tagozat. No, majd elkalauzollak benneteket. Nem akartok előbb körülnézni a suliban? Még van egy kis idő!

GYUSZI Az, látod, nem volna rossz. Irtó klassz itt minden, csak mi még nem nagyon ismerjük ki magunkat.

JÓSKA Nem baj; gyertek velem. Hídvégi Jóska vagyok.

GYUSZI Soós Gyuszi.

TOMI Szia; Verebény Tamás.

JÓSKA Na gyertek. Igaz is: van nálatok pénz?

TOMI Nálam van.

GYUSZI Nálam is akad valamennyi. Miért?

JÓSKA Mert én szedem a 20 filléreket az ellenőrző könyvre.

GYUSZI, TOMI Tessék, máris adjuk.

JÓSKA Jó. De tartsátok készenlétben a pénztárcát, mert meg-
eshet, hogy még gyűjteni fognak ma egy s más dologra.
Tudjátok, ilyenkor év elején sok minden összejön. Na, néz-
zétek, ez lesz a ti osztályotok.

GYUSZI Tyú, de komoly, nézd, Tomi! Vetítövászon is van.

TOMI És asztaloknál ülünk majd, nem padokban.

JÓSKA Akarjátok látni a szakelőadó termeket? Azok még mo-
dernebbek.

GYUSZI, TOMI Persze.

JÓSKA No, akkor menjünk fel az emeletre.

KLÁRI (*Messziről.*) Jóska! Egy pillanatra, Jóska!

JÓSKA Szevasz, Klári, mi újság?

KLÁRI Látom, elsősöket kalauzolsz. Feltarthatnám őket egy
kis időre?

JÓSKA Kérlek.

KLÁRI Gyerekek, fizessétek be a balesetbiztosítást, hacsak le-
het. (*Jóskához.*) Tudod, holnap olyan kavarodás lesz a
tankönyvek elosztásával, hogy elintézem ma, amit tudok

JÓSKA Aha, most te vagy a gazdaságis.

KLÁRI Sajnos. Szóval, fiúk? Számíthatok rátok?

GYUSZI Attól függ, mennyi kell.

KLÁRI Öt forint kopoltyúnként.

GYUSZI Lesz.

KLÁRI Köszönöm. A nevetek?

TOMI Soós Gyula és Verebény Tamás.

KLÁRI (*Felírja.*) Készen vagyunk. Bocsánat, hogy zavartam.

JÓSKA (*A fiúkhöz.*) No ugye, mit mondtam? Ó, a fene egye

meg! A biológiai előadó zárva van. Sebaj, bekukkantunk a kultúrterembe.

TOMI Húha! Hiszen ez csaknem olyan, mint egy valóságos színház! Öregem, figyeled ezt a világitóberendezést?

JÓSKA Ezt mind magunk csináltuk. A fizikaszakkör. Vigyázatok, ne dőljetek a díszleteknek: némelyik ragad még.

CSABA (*A színpalak mögül.*) És a kapcsolókat se babráljátok, ha nem muszáj.

JÓSKA Nini, Csaba! Gyerekek, ez Csaba, a kultúrfelelős.

CSABA Kerepesi Csaba. Engedjétek meg, hogy az ünnepélyes alkalmat kihasználva, átnyújtsak nektek egy-egy belépőjegyet a szombati ismerkedési estre.

TOMI Nem, köszönjük, fogytán van a pénzünk.

GYUSZI (*Kísértésben van.*) Most szombaton lesz?

CSABA Igen, kérlek szépen, este 6 órakor; pazar kivilágítás, jellemző nem kötelező, iskolánk aranyérmes tánczenekara játszik — szóval?

GYUSZI De hiszen én nem is tudok táncolni!

CSABA Én sem tudtam még elsőben, bizony isten nem tudtam: az ismerkedési esten tanítottak meg a lányok. Nos?

GYUSZI (*Tétován.*) Meg kell kérdeznem a mamámtól.

CSABA Nagyon helyes; a kedves szülőket szeretettel várjuk. Apuka is jön?

GYUSZI Nem biztos, lehet. Tomi, te nem jössz?

CSABA Dehogynem jön — majd te kölcsönzöl neki holnapig. Volna szíved otthon hagyni a barátodat? No szóval $4 \times 3 = 12$, kapok 12 kemény forintot, stimmel? Parancsoljátok, itt a négy jegy; kösz, szevasztok, itt se voltam.

GYUSZI (*Súgva.*) Te, Tomi, nálam nem maradt egy krajcár sem.

TOMI Nálam még van két forint, adhatok majd kölcsön valamennyit, ha kell.

JÓSKA No, gyerekek, de most aztán siessünk le az udvarra,
mert elkésünk az ünnepélyről.

LÁNYHANG (*Az emeletről.*) Jóska! Jóska!

JÓSKA Igen!

LÁNYHANG Te, Jóska, mielőtt tovább nyargalsz, fizesd be a
nyári tagsági bélyegeket, hadd számoljak el időben, jó?

JÓSKA Első osztályú. Megyek.

TOMI (*Megadóan.*) Az mennyi?

JÓSKA Semennyi — ez kivételesen most csak rám vonatkozik.

GYUSZI Tomi, mit gondolsz, reménykedhetünk, hogy ma már
nem lesz több pénzre szükség?

TOMI Á, nincs nekünk olyan szerencsénk. Nézd: ott jön két
lány a folyosó végén, sapkával a kezében.

PANNI (*Természetes hangon, komolyan, sietősen.*) Fiúk, adja-
tok 10 fillért a dirinek kalapra.

TOMI (*Megkönnyebbülve.*) 10 fillért? No, azt még ki lehet
bírní.

GYUSZI De nekem már annyi sem maradt.

TOMI Ne izgulj, mondom, hogy adok. (*A lányokhoz.*) De
nincs apróm, nem baj?

ÉVA Mi ez, kétforintos? Tudunk visszaadni, ugye, Panni?

PANNI Persze. Tartsátok a markotokat. Tíz, húsz, harminc,
negyven... száz, egyszer; húsz, negyven, ötven, hatvan,
hetven és nyolcvan — rendben?

TOMI Tökéletesen.

GYUSZI Úgy látom, apróban nem lesz hiány.

ÉVA Köszönjük szépen.

PANNI (*Kuncogva.*) A diri nevében.

JÓSKA (*Visszajön.*) Mit akart tőletek ez a két lány?

GYUSZI Valamire gyűjtöttek. Mire is, Tomi?

TOMI Tudom is én, csak 10 fillér kellett nekik.

JÓSKA Nem a dirinek kalapra?

GYUSZI De, tényleg.

JÓSKA Mekkora csibész ez az Éva a barátnőjével együtt! Minden évnyitón végigcsinálják ugyanezt a heccet — fogadásból.

TOMI (*Értetlenül.*) Hogyhogy? Miben fogadtak?

JÓSKA Abban, hogy az újonnan érkezett elsősök közül egy sem akad, aki a homlokára csap, és megkérdezi: „Hogy lehet az, hogy egy középiskola igazgatójának tíz fillérenként kell összegyűjteni a kalapja árát?”

GYUSZI Csakugyan. Mi szépen beugrottunk.

TOMI Irtó nagy fülesek vagyunk. Dehát 10 fillérért nem áll oda vitatkozni az ember.

JÓSKA Ez az, amit ők is tudnak. Így jár el a IV. C három év óta minden szeptember elsején fagyizni.

HANG Jóska!

JÓSKA Igen! No, srácok, nekem most már mennem kell. Ide álljatok, itt sorakozik az I. F. Szevasztok.

TOMI Szervusz.

GYUSZI Köszönjük a szívességed! (*Tomihoz.*) Te, Tomi, tudod, hogy voltaképp nem is olyan rossz ez az ötlet? Mit szólnál, ha kipróbálnánk?

TOMI Ugyan, eredj! Hisz senkit sem ismerünk! Aztán meg hátha pont olyan gyereket szólítunk meg, akit a negyedikesekek már beugrattak?

GYUSZI És mi lenne, ha a vendégekkel kísérleteznénk?

TOMI A vendégekkel?

GYUSZI Miért ne? Azt a rengeteg aprót, amit visszakaptál, beleöntjük a sapkámba — nem létezik, hogy valaki gyanút fogna.

TOMI Hát nem bánom, de te próbáld ki először.

GYUSZI Rendben. Annál a barna kalapos bácsinál kezdjük, jó?

TOMI Jó, de...

GYUSZI Semmi „de”. Balsiker kizárva — hiszen még mi is felültünk. Gyere! (*Fennhangon, udvariisan.*) Bácsi kérem, tessék szíves lenni adni 10 fillért az igazgató úrnak kalapra.

BÁCSI Nagyon szívesen, kisfiam, csak azt az egyet nem értem, hogy minek énnekem még egy kalap?

(*Átkötő zene.*)

LENKE (*Nevet.*) Gyuszikám, ez az eset rád vall.

GYUSZI Talán inkább a szerencsémre.

LENKE Az is meglehet... Tibi, a felkiáltójel is megvan?

TIBI (*Szögel.*) Még egy utolsó simítás... Tessék parancsolni, hölgyeim és uraim. Hogy fest?

PUFI (*Betűzi.*) „Köszöntjük az elsősöket!” Gyönyörű!

(*Az udvar felől zaj, köszönések, felnőtt- és gyerekhangok.*)

VICA (*Izgatottan.*) Halljátok, gyerekek? Megjöttek.

ÖCSI (*Közeledik.*) ...De értsd meg, anyukám, nekem ez a szputnyikhoz kell.

MAMA Akkor sem szedünk össze rozsdás drótokat a földről vadonatúj ruhában. Mit fog szólni a tanító néni? (*Eltávolodnak.*)

TIBI Megjött az öcsém.

KATI (*Sebbel-lobbal.*) Szia, Lenke; légy szíves, köss egy szabályos csomót a kisdobos nyakkendőmre, mert én mondom a beköszöntőt.

LENKE Na mutasd... Megvan.

KATI (*Mélységes és szomorú szemrehányással.*) Ez szerinted szabályos csomó? Na mindegy, majd Rakovszki megigazítja. (*Elszalad.*)

LENKE (*Sóhajtván.*) Kezdődik az iskola.

NAGYMAMI A Himnusznál szépen húzd ki magad, Palikám. És ha szemeregni kezd, terítsd magadra az orkándzsekit... (*Eltávolodnak.*)

VICA Nem hiszem, hogy eső lesz. Gyönyörű idő van.

PUFI Nézzétek csak! Ott jön Gyurgyalag Ervin egy kalitkával
meg egy akváriummal.

ERVIN Szervusztok.

TIBI Szervusz, Ervin. Hát te hazavitted nyárra az összes állatot az élő sarokból?

ERVIN Nem is hagyom, hogy a szünidő alatt éhen pusztuljanak! *(Titokzatosan.)* Az ünnepély után mutatok nektek valamit.

VICA Tarajos gőte?

ERVIN Tengeri malac. Szevasztok.

(Egyre több a vendég. A zajból köszönések szűrődnek ki: „Szervusz. Szervusztok. Jó napot, tanár úr...”)

VÁCZI *(Mikrofonba.)* Figyelem, figyelem! Kérjük kedves vendégeinket, foglalják el az ülőhelyeket. Tanévnyitó ünnepélyünket néhány perc múlva megkezdjük. Az osztályok a megszokott rendben sorakozzanak fel. Megismétlem... *(A hangja recsegésbe fullad.)*

TIBI Figyeljétek! Most már csakugyan az iskolában érzem magam. Recseg a mikrofon.

PUFI Mint minden ünnepélyen, mióta az Ezermester órsból átmentem a Szakács órsbe.

VICA Húha, gyerekek, nekem rohannom kell. A karének kezd, és én szoprán vagyok.

LENKE Mi is megyünk, mert még elkésünk mindjárt az első napon.

(Csengőszó.)

Halljátok, gyerekek? Szól a csengő.

A KIADÁSÉRT FELEL KERESZTES TIBOR IGAZGATÓ
SZERKESZTŐ GYÖRKI MÁRIA
MŰSZAKI VEZETŐ BÜCHLER ALFRÉD
MŰSZAKI SZERKESZTŐ POGÁNY KÁROLY
A FEDÉLTERV POGÁNY KÁROLY MUNKÁJA
AZ ILLUSZTRÁCIÓKAT GYÖRFFY ANNA KÉSZÍTETTE
KIADVÁNYSZÁM K-3361 • FORMÁTUM A/5
MEGJELENT 12,25 ÍV TERJEDELEMBEN
9100 PÉLDÁNYBAN, PLANTIN BETŪTÍPUSBÓL,
1973. ÉVBEN
MI-432-c-7375

